

ZAKON O ŽELJEZNICI

Podgorica, novembar 2021. godine

ZAKON O ŽELJEZNICI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet Član 1

Ovim zakonom uređuje se upravljanje željezničkom infrastrukturom, obavljanje djelatnosti željezničkog prevoza, licenciranje željezničkih prevoznika, status željezničke infrastrukture, pristup željezničkoj infrastrukturi, uslužnim objektima i uslugama, načela i postupci za određivanje i naplatu naknada za korišćenje željezničke infrastrukture i dodjelu kapaciteta javne željezničke infrastrukture, status i upravljanje industrijske i lučke željeznice i industrijskih kolosijeka, nadležnosti regulatornog tijela i tijela za licenciranje, kriterijume za izdavanje i ukidanje dozvola željezničkim prijevoznicima, prava putnika i usluge javnog prevoza putnika željeznicom od opšteg ekonomskog interesa za koje Država obezbjeđuje dio sredstava.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se na unutrašnji i međunarodni željeznički saobraćaj, ukoliko potvrđenim međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Posebni sistemi Član 2

Posebni željeznički sistemi kao što su gradska željeznica, odnosno laki šinski sistemi i metro, sve vrste žičara: uspinjače, viseće žičare, vučnice i dr., uslovi za njihovu izgradnju, rekonstrukciju i održavanje, kao i uslovi za organizovanje prevoza istim uređuju se posebnim zakonom

Značenje izraza Član 3.

Pojedini izrazi, u smislu ovog zakona, imaju sljedeće značenje:

- 1) *alternativni prevozni put* označava drugi prevozni put između istog polazišta i odredišta, ukoliko postoji mogućnost zamjene između dva prevozna puta u pružanju usluge prevoza robe ili putnika od strane željezničkog prevoznika, što je bliže definisano u Izjavi o mreži;
- 2) *voz* je propisno sastavljen i zakvačen niz vučenih vozila sa jednim ili više vučnih vozila ili samo vučno vozilo ili više zakvačenih vučnih vozila propisno signalisan, sa pripadajućim voznim osobljem, koji saobraća po propisanim pravilima;
- 3) *gradska željeznica* je željeznica sa posebnim saobraćajno-tehničkim karakteristikama, kojom se vrši javni prevoz na teritoriji jedinice lokalne samouprave, odnosno području naseljenih mjesta u sastavu jedinice lokalne samouprave;
- 4) *gradski i prigradski prevoz* označava prevoz čija je osnovna svrha zadovoljenje prevoznih potreba centra grada ili konurbacije, uključujući pograničnu konurbaciju, kao i prevoznih potreba između tog centra ili konurbacije i njihove okoline;
- 5) *jedinstvena karta* je karta ili karte koje predstavljaju ugovor o prevozu za korišćenje uzastopnih željezničkih usluga koje pruža jedan ili više željezničkih prevoznika;
- 6) *dodatne usluge* su usluge u vezi sa obavljanjem željezničkog prevoza iz člana 17. ovog zakona;
- 7) *dodjela kapaciteta* označava dodjelu kapaciteta željezničke infrastrukture u obliku trase voza koju vrši upravljač infrastrukture;
- 8) *eksploatacija javne željezničke infrastrukture* označava dodjelu trase voza, upravljanje saobraćajem i naplatu cijena pristupa;

- 9) *željeznička vozna sredstva* su vučna, vučena i željeznička vozila za posebne namjene;
- 10) *željeznički prevoznik* je privredno društvo ili drugo pravno lice koje je registrovano za pretežnu djelatnost pružanja usluga željezničkog prevoza robe i/ili putnika i kome je izdata licenca, uz obavezu da obezbijedi vuču, ili koje obezbjeđuje samo vuču; željezničkim prevoznikom smatra se i privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja željeznički prevoz za sopstvene potrebe i kome je izdata licenca za prevoz za sopstvene potrebe;
- 11) *željezničko područje* je zemljišni prostor na kome se nalaze željeznička pruga, objekti, postrojenja i uređaji koji neposredno služe za vršenje željezničkog saobraćaja, prostor ispod mostova i vijadukata, kao i prostor iznad trase tunela;
- 12) *zagušena infrastruktura* je dio javne željezničke infrastrukture za koji se potražnja za kapacitetom infrastrukture ne može u potpunosti zadovoljiti tokom određenih perioda vremena, pa čak i nakon usklađivanja različitih zahtjeva za kapacitetima infrastrukture;
- 13) *zaštitni pružni pojas* je zemljišni pojas sa obje strane pruge, u širini od 100 m, računajući od ose krajnjih kolosjeka;
- 14) *izvodljiva alternativa* označava pristup drugom uslužnom objektu koji je ekonomski prihvatljiv željezničkom prevozniku i omogućuje mu pružanje predmetne usluge prevoza robe ili putnika;
- 15) *Izjava o mreži* označava dokument kojim se detaljno utvrđuju opšta pravila, rokovi, postupci i kriterijumi koji se tiču načina obračuna cijena i dodjele kapaciteta, uključujući i druge relevantne informacije koje su neophodne da bi se mogao podnijeti zahtjev za kapacitet infrastrukture;
- 16) *industrijska željeznica* je željeznica kojom upravlja privredni subjekat i koristi je za prevoz robe i/ili lica za sopstvene potrebe;
- 17) *industrijski kolosjek* je željeznički kolosjek koji se priključuje na mrežu i kojim upravlja privredni subjekat i služi za dopremanje i otpremanje robe, kao i za završne i druge radnje (utovar, istovar, manevrisanje i sl.) u željezničkom prevozu;
- 18) *infrastrukturni pojas* je zemljišni pojas sa obje strane pruge, u širini od 25 m, mjereći od ose krajnjih kolosjeka koji funkcionalno služi za upotrebu, održavanje i tehnološki razvoj kapaciteta infrastrukture;
- 19) *javni prevoz* je prevoz lica ili robe koji je dostupan svakom pod jednakim uslovima i vrši se na osnovu zaključenog ugovora o prevozu putnika ili robe između željezničkog prevoznika i korisnika njegovih usluga;
- 20) *javni prevoz putnika od opšteg interesa* obuhvata usluge željezničkog prevoza putnika od opšteg ekonomskog interesa koje se pružaju javnosti na nediskriminatorskoj osnovi i kontinuirano;
- 21) *kapacitet infrastrukture* označava mogući broj trasa vozova za raspoređivanje na određenom dijelu javne željezničke infrastrukture u određenom periodu;
- 22) *kolosjek za gariranje* označava sporedni kolosjek posebno namjenjen za privremeni smještaj željezničkih vozila između dva uvrštavanja u voz;
- 23) *Komputerizovani sistem za informacije i rezervacije u željezničkom prevozu (KSIRŽP)* označava kompjuterizovani sistem koji sadrži informacije o željezničkim uslugama koje nude željeznički prevoznici; informacije koje se unose u KSIRŽP o putničkim uslugama kao što su plan i red vožnje za prevoz putnika, raspoloživost sjedišta za prevoz putnika, cijene i posebni uslovi, pristupačnost vozova za osobe sa invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću i načini na koje se mogu izvršiti rezervacije ili izdati karte ili jedinstvene karte u mjeri u kojoj su pojedini ili svi načini na raspolaganju korisnicima;
- 24) *konurbacija* je spajanje dvaju ili više naselja u jednu urbanu celinu;
- 25) *koordinacija* označava postupak tokom kojeg upravljač infrastrukture i podnosioci zahtjeva za kapacitetom infrastrukture pokušavaju da riješe konfliktne zahtjeve;
- 26) *licenca* označava ispravu kojom organ nadležan za licenciranje potvrđuje sposobnost privrednog društva ili drugog pravnog lica koje je registrovano za obavljanje djelatnosti javnog

prevoza robe i/ili putnika da pruža usluge željezničkog prevoza kao željeznički prevoznik, koje mogu biti ograničene na pružanje određene vrste usluga ili obavljanje željezničkog prevoza za sopstvene potrebe;

27) *manipulativna pruga* je dio željezničke infrastrukture koji služi za prevoz robe za potrebe privrednih subjekata, po potrebi i bez utvrđenog reda vožnje;

28) *međunarodni prevoz putnika* označava uslugu prevoza putnika vozom koji prelazi najmanje jednu državnu granicu i kod koje je osnovna svrha usluge da prevozi putnike između stanica u različitim državama, pri čemu voz može biti sastavljen od različitih djelova koji mogu imati različita polazišta i odredišta, ukoliko sva putnička kola pređu najmanje jednu državnu granicu;

29) *međunarodni prevoz robe* označava transportnu uslugu u okviru koje voz prelazi najmanje jednu državnu granicu; voz može biti spojen i/ili razdvojen, a različiti djelovi mogu imati različita polazišta i odredišta, pod uslovom da svi vagoni pređu najmanje jednu državnu granicu;

30) *mreža* je mreža pruga, uključujući vezne i sporedne kolosjeke, sa elementima željezničke infrastrukture, kojom upravlja upravljač infrastrukture, namjenjena željezničkom prevozu robe i/ili putnika, kao i prevozu za sopstvene potrebe, koji mogu vršiti željeznički prevoznici prema načelu transparentnog i nediskriminatornog pristupa mreži;

31) *nadoknada za obavezu javnog prevoza* obuhvata korist, naročito finansijsku, koju nadležni organ neposredno ili posredno pruža iz sredstava javnih fondova tokom perioda sprovođenja obaveze javnog prevoza ili u vezi sa tim periodom;

32) *neposredno dodjeljivanje* je dodeljivanje ugovora o obavezi javnog prevoza određenom željezničkom prevozniku bez prethodnog tenderskog postupka;

33) *obaveza javnog prevoza putnika* je zahtjev koji je definisan ili utvrđen od strane nadležnog organa u cilju obezbjeđivanja usluga javnog prevoza željeznicom od opšteg interesa, a koji željeznički prevoznik, ukoliko bi postupao rukovodeći se samo komercijalnim interesima, ne bi prihvatio ili ga ne bi prihvatio u istoj mjeri ili pod istim uslovima bez nadoknade;

34) *obnova željezničke infrastrukture* označava radove velikog obima zamjene elementa na postojećoj infrastrukturi, kojima se ne mijenja njeno cjelokupno funkcionisanje;

35) *održavanje željezničke infrastrukture* označava radove koji se izvode u cilju očuvanja stanja i kapaciteta postojeće infrastrukture;

36) *okvirni sporazum* označava pravno obavezujući opšti sporazum kojim se utvrđuju prava i obaveze podnosilaca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture i upravljača infrastrukture u pogledu kapaciteta infrastrukture koji će se dodjeljivati i cijenama koje će se naplaćivati u periodu dužem od perioda primjene jednog važećeg reda vožnje;

37) *operator uslužnog objekta* označava bilo koji javni ili privatni subjekt odgovoran za upravljanje jednim ili više uslužnih objekata ili pružanje jedne ili više usluga željezničkim prevoznicima iz člana 15. ovog zakona, uključujući i upravljanje željezničkom infrastrukturu koja čini dio infrastrukture uslužnog objekta;

38) *operator javnog prevoza putnika* označava željezničkog prevoznika koji pruža usluge javnog prevoza putnika;

39) *opšte pravilo* je mjera koja se bez diskriminacije primjenjuje na sve usluge javnog prevoza putnika iste vrste na određenom geografskom području za koje je odgovoran nadležni organ;

40) *osnovne usluge* su usluge u vezi sa objavljivanjem željezničkog prevoza iz člana 17. ovog zakona;

41) *plan poboljšanja kapaciteta infrastrukture* obuhvata mjeru ili niz mjera sa rokovima za njihovo sprovođenje sa ciljem ublažavanja ograničenja kapaciteta infrastrukture koja dovode to toga da se jedan dio infrastrukture proglašava zagušenom infrastrukturuom;

42) *podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture* označava željezničkog prevoznika ili međunarodnu grupaciju željezničkih prevoznika ili druga lica i pravne subjekte, kao što su nadležni organi, pošiljaoci, špediteri i operatori u kombinovanom transportu, koji imaju interes za obavljanje javne usluge ili komercijalni interes za pribavljanje kapaciteta infrastrukture;

- 43) *prateće usluge* su usluge u vezi sa obavljanjem željezničkog prevoza iz člana 17. ovog zakona;
- 44) *prevoz putnika* je prevoz putnika željeznicom na osnovu ugovora o prevozu, koji je dostupan javnosti, isključujući prevoz putnika drugim vrstama šinskog prevoza kao što su metro ili tramvaji;
- 45) *prevoz robe* je prevoz robe željeznicom na osnovu ugovora o prevozu, koji je dostupan javnosti;
- 46) *prevoz za sopstvene potrebe* je prevoz željeznicom koji vrši privredno društvo ili drugo pravno lice za sopstvene potrebe, odnosno za potrebe obavljanja njegove djelatnosti, što obuhvata i djelatnosti u vezi sa izgradnjom, ispitivanjem, održavanjem ili obnovom željezničke infrastrukture ili u vezi sa pružanjem usluga iz člana 17. ovog zakona;
- 47) *pristup* je mogućnost korišćenja javne željezničke infrastrukture;
- 48) *pogranični sporazum* označava svaki sporazum između dvije ili više država čija je svrha da olakša pružanje prekograničnih željezničkih usluga;
- 49) *prodavac karata* je svaki posrednik u prodaji željezničkih usluga koji zaključuje ugovore o prevozu putnika i prodaje karte u ime željezničkog prevoznika ili za sopstveni račun;
- 50) *pružni pojas* je zemljišni pojas sa obje strane pruge, u širini od 8 m, u naseljenom mjestu 6 m, mjereći od ose krajnjih kolosjeka, zemljište ispod pruge i vazdušni prostor u visini od 14 m. Pružni pojas obuhvata i zemljišni prostor službenih mjesta (stanica, ukrsnica, stajališta, rasputnica i slično) koji obuhvata sve tehničko - tehnološke objekte, instalacije i pristupno-požarni put do najbližeg javnog puta;
- 51) *putna propusnica* ili *sezonska karta* je karta za neograničen broj putovanja koja omogućuje ovlaštenom imaocu putovanje željeznicom na određenom pravcu ili mreži u toku određenog vremenskog perioda;
- 52) *putni prelaz* je mjesto ukrštanja željezničke pruge koja pripada javnoj željezničkoj infrastrukturi, industrijskoj željeznici ili industrijskom kolosjeku i puta u istom nivou, koji obuhvata i ukrštanje tih kolosjeka sa pješačkom ili biciklističkom stazom, u širini od 3 m mjereno od ose kolosjeka, uključujući i prostor između kolosjeka kada se na putnom prelazu nalazi više kolosjeka;
- 53) *radni voz*, voz sa opremom i alatima koji se koristi prilikom izvođenja radova na tekućem i investicionom održavanju željezničke infrastrukture;
- 54) *razvoj željezničke infrastrukture* označava planiranje mreže, finansijsko i investiciono planiranje, kao i izgradnju i modernizaciju infrastrukture;
- 55) *razumna dobit* označava stopu povraćaja sopstvenog kapitala koja uzima u obzir rizik, uključujući rizik na prihod, ili nedostatak takvog rizika, koji trpi operator uslužnog objekta i u skladu je sa prosječnom stopom za dati sektor tokom proteklih godina;
- 56) *regionalni prevoz* označava prevozne usluge čija je osnovna svrha da ispune potrebe za prevozom u regionu, uključujući prekogranično područje u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom;
- 57) *red vožnje* je akt upravljača javne željezničke infrastrukture kojim se utvrđuje plan saobraćaja vozova za prevoz putnika i robe, kao i za sopstvene potrebe na javnoj željezničkoj infrastrukturi tokom perioda važenja tog reda vožnje;
- 58) *rezervacija* je ovlašćenje, na papiru ili u elektronskom obliku, kojim se daje pravo licu koje se prevozi na prethodno potvrđeni personalizovani aranžman prevoza;
- 59) *roba* podrazumeva stvari koje se prevoze u željezničkom teretnom saobraćaju;
- 60) *sertifikat o bezbjednosti* za upravljanje infrastrukturom je isprava o ispunjenosti uslova za bezbjedno upravljanje infrastrukturom
- 61) *teretni koridor* predstavlja određene željezničke pruge, uključujući željezničke trajektne linije na teritoriji između država, koje povezuju dva ili više terminala, duž glavnog prevoznog pravca i, po potrebi, duž alternativnih prevoznih pravaca i dionica koje ih povezuju, uključujući željezničku infrastrukturu i uslužne objekte i usluge koje se pružaju željezničkim prevoznicima;

- 62) *tranzit* označava prelazak preko teritorije Crne Gore bez utovara ili istovara robe, odnosno bez ukrcavanja ili iskrcavanja putnika na teritoriji Crne Gore;
- 63) *trasa voza* označava (deo) kapacitet(a) infrastrukture neophodan za saobraćanje voza između dva mjesta u toku određenog perioda;
- 64) *turističko-muzejska željeznica* je željeznica sa posebnim saobraćajno-tehničkim karakteristikama, kojom se vrši prevoz putnika u turističke svrhe, uključujući i prevoz željezničkim voznim sredstvima muzejske vrijednosti;
- 65) *ugovor o uslovima i načinu finansiranja upravljanja javnom željezničkom infrastrukturom* označava ugovor između nadležnog organa i upravljača infrastrukture iz člana 23. ovog zakona kojim se regulišu međusobna prava i obaveze između ugovornih strana;
- 66) *ugovor o obavezi javnog prevoza* je ugovor o javnim uslugama prevoza putnika koji zaključuju operator javnog prevoza putnika i nadležni organ u skladu sa ovim zakonom;
- 67) *ugovor o prevozu putnika* je ugovor o prevozu uz finansijsku naknadu ili besplatno zaključen između željezničkih prevoznika ili prodavca karata i putnika za pružanje jedne ili više usluga prevoza;
- 68) *unaprijeđenje željezničke infrastrukture (modernizacija)* označava radove velikog obima na infrastrukturi kojima se poboljšava njeno cjelokupno funkcionisanje;
- 69) *upravljač infrastrukture* označava svako tijelo ili preduzeće odgovorno za upravljanje željezničkom infrastrukturom na mreži, njeno održavanje i obnovu, kao i odgovorno za učešće u njenom razvoju kako je utvrdila država u okviru svoje opšte politike razvoja i finansiranja infrastrukture;
- 70) *razvoj željezničke infrastrukture*, znači planiranje mreže, finansijsko i investicijsko planiranje te izgradnja i modernizacija infrastrukture;
- 71) *upravljanje željezničkom infrastrukturom*, znači dodjela trase voza, upravljanje saobraćajem i ubiranje naknada za korišćenje infrastrukture;
- 72) *održavanje željezničke infrastrukture*, znači izvođenje radova radi očuvanja stanja i kapaciteta postojeće infrastrukture;
- 73) *obnova željezničke infrastrukture*, znači veliki radovi zamjene na postojećoj infrastrukturi kojima se ne mijenjaju njene cjelokupne performanse;
- 74) *modernizacija željezničke infrastrukture*, znači veliki radovi izmjene na infrastrukturi kojima se poboljšavaju njene cjelokupne performanse;
- 75) *osnovne funkcije upravljanja infrastrukturom*, znači odlučivanje u vezi sa dodjelom trasa vozova, uključujući izradu i procjenu raspoloživosti i dodjelu pojedinačnih trasa voza, te odlučivanje u vezi sa naknadama za korišćenje infrastrukture, uključujući određivanje iznosa i ubiranje naknada, u skladu sa okvirom za ubiranje naknada i okvirom za dodjelu kapaciteta koje je država uspostavila u skladu s članovima 18. i 30.;
- 76) *upravljač stanice* je organizacioni subjekt kome je povjerena odgovornost za upravljanje željezničkom stanicom i koji može biti upravljač infrastrukture;
- 77) *uslužni objekat* označava postrojenje, uključujući zemljište, zgrade i opremu, posebno raspoređene, kao cjelina ili djelimično, kako bi omogućili pružanje jedne ili više usluga iz člana 15 ovog zakona, što uključuje i kolosjeke koji povezuju mrežu sa uslužnim objektima.

Načelo razdvajanja

Član 4.

Računi dobiti i gubitka i bilansi stanja koji se odnose na poslovanje u vezi sa obavljanjem usluga željezničkog prevoza i oni koji se odnose na poslovanje u vezi s upravljanjem željezničkom infrastrukturom moraju se voditi posebno i javno su dostupni. Naknada dodijeljena za jedno od ova dva područja ne smije se prenositi na drugo područje.

Kada se radi o kompanji (društvu) koje istovremeno obavlja obe usluge, računi dobiti i gubitka i bilanci stanja koji se odnose na poslovanje u vezi sa obavljanjem usluga željezničkog prijevoza robe, s jedne strane, i oni koji se odnose na poslovanje vezano za pružanje usluga željezničkog prevoza putnika, sa druge strane, moraju se voditi posebno i javno da su dostupni.

Naknade za aktivnosti vezane za obavljanje usluga željezničkog prevoza, kao uplate za obavljene javne usluge, prikazuju se posebno u poslovnim knjigama, i ne smiju se prenositi na aktivnosti vezane za obavljanje drugih usluga željezničkog prevoza ili bilo kakvo drugo poslovanje.

Poslovne knjige za područja poslovanja iz stava 1. i 3. ovoga člana vode se na način koji omogućava nadziranje zabrane prenošenja sredstava doznačenih za jedno područje poslovanja na drugo i nadziranje korišćenja prihoda od infrastrukturnih naknada i upotrebe dobiti od ostalih poslovnih aktivnosti.

Načela funkcionisanja tržišta željezničkih usluga

Član 5.

U postupku dodjele infrastrukturnog kapaciteta i pružanja željezničkih usluga, izrade i primjene Izjave o mreži, izrade i primjene reda vožnje, postupka sklapanja ugovora o pristupu infrastrukturi primjenjivaće se načela transparentnosti, ravnopravnosti i nediskriminacije.

U pogledu rukovođenja, upravljanja i kontrole nad administrativnim, ekonomskim i računovodstvenim pitanjima, željeznički prevoznici u neposrednom ili posrednom državnom vlasništvu ili pod kontrolom države imaju nezavisan status.

Upravljač infrastrukture odgovoran je za sopstveno rukovođenje, upravljanje i kontrolu, u skladu sa ovim zakonom.

Bilansi uspjeha i bilanci stanja, vode se i objavljuju odvojeno, sa jedne strane, za djelatnost željezničkih prevoznika i, sa druge strane, za djelatnost upravljanja željezničkom infrastrukturom.

Odvojeni bilanci uspjeha i bilanci stanja, vode se i objavljuju, sa jedne strane, za poslove koji se odnose na pružanje usluga željezničkog teretnog prevoza, i, sa druge, za djelatnosti koje se odnose na pružanje usluga prevoza putnika.

Javna sredstva isplaćena za oblast djelatnosti iz stava 4. ovog člana ne mogu se prenositi sa jedne na drugu djelatnost.

Javna sredstva isplaćena za aktivnosti koje se odnose na obavezu javnog prevoza putnika, iskazuju se odvojeno na relevantnim računima i ne prenose se na djelatnosti koje se odnose na pružanje drugih usluga prevoza niti bilo kojih drugih djelatnosti.

Računi za različita područja djelatnosti navedena u st. 4. i 5. ovog člana se vode na takav način da omogućavaju praćenje zabrane prenosa javnih sredstava isplaćenih na ime jedne djelatnosti na drugu i praćenje korišćenja prihoda od cijena pristupa i usluga, kao i prihoda iz drugih komercijalnih djelatnosti.

II ŽELJEZNIČKA INFRASTRUKTURA

Javna željeznička infrastruktura

Član 6

Javna željeznička infrastruktura, u smislu ovog zakona, sastoji se od sljedećih elemenata, uključujući i sporedne kolosjeka na mreži:

- 1) pružni pojas;
- 2) kolosjek i podloga kolosjeka, naročito nasip, usijek, drenažni kanali i rovovi, zidani rovovi, propusti, obloženi zidovi, zasadi za zaštitu bočnih nagiba itd.; platforme za putnike i robu, uključujući i one u putničkim stanicama i teretnim terminalima; ivična staza i pješačke staze;

pregradni zidovi, žive ograde, ograde; protivpožarni pojasevi; aparati za zagrijavanje skretnica; prelazi; zastori za zaštitu od snijega itd.;

3) građevinski objekti: mostovi, propusti i drugi nadvožnjaci, tuneli, pokriveni usjeci i drugi podvožnjaci; potporni zidovi, strukture za zaštitu od lavina, odrona itd.;

4) putni prelazi, uključujući sredstva za osiguranje putnih prelaza;

5) gornji stroj, a naročito: šine, užljebljene šine i zaštitne šine; pragovi i podužne veze, kolosječni pričvrtni i spojni pribor, zastor uključujući tucanik i pijesak; skretnice, prelazi itd.; okretnice i prenosnice (osim onih rezervisanih isključivo za lokomotive);

6) prilazi za putnike i robu, uključujući drumski pristup i pristup za putnike koji dolaze ili odlaze pješke;

7) bezbjednosne, signalne i telekomunikacione instalacije na otvorenim prugama, u stanicama i ranžirnim stanicama, uključujući postrojenja za stvaranje, transformisanje i distribuciju električne energije za signalizaciju i telekomunikacije; zgrade za takve instalacije ili postrojenja; kolosječne kočnice;

8) instalacije za osvjetljenja za potrebe saobraćaja i bezbjednosti;

9) postrojenje za transformaciju i prenos električne energije za vuču vozova: dvofazni dalekovodi 110 kV, podstanice izuzev razvodnog postrojenja 110 kV u toj podstanici, napojni kablovi između podstanica i kontaktnih vodova, kontaktna mreža i nosači,

10) zgrade koje su u funkciji upravljanja željezničkom infrastrukturom, uključujući dio opreme za obračun i naplatu prevoznih cijena.

Javna željeznička infrastruktura ne obuhvata industrijske i lučke željeznice, industrijske kolosjeke za sopstvene potrebe, kao ni kolosjeke smještene unutar željezničkih radionica za popravku, depoa ili garaža za lokomotive, od graničnika u zoni radionice, depoa ili garaže.

Pravo pristupa javnoj željezničkoj infrastrukturi imaju svi zainteresovani željeznički prevoznici pod jednakim uslovima, na način propisan ovim zakonom.

Državni organ nadležan za željeznički saobraćaj (u daljem tekstu: Ministarstvo) propisuje elemente javne željezničke infrastrukture

Kategorizacija željezničkih pruga

Član 7

Željezničke pruge na mreži se kategorišu na sljedeći način:

1) magistralne pruge - od značaja za međunarodni i nacionalni saobraćaj;

2) ostale pruge - od značaja za regionalni i lokalni saobraćaj;

Akt o kategorizaciji željezničkih pruga koje pripadaju javnoj željezničkoj infrastrukturi donosi Ministarstvo.

Upravljanje javnom željezničkom infrastrukturom

Status, korišćenje i upravljanje javnom željezničkom infrastrukturom

Član 8

Javna željeznička infrastruktura je dobro u opštoj upotrebi u svojini Crne Gore, koje mogu koristiti željeznički prevoznici pod jednakim uslovima, u skladu sa ovim zakonom.

Javna željeznička infrastruktura koristi se pod uslovima i na način utvrđenim ovim zakonom.

Na javnoj željezničkoj infrastrukturi željeznički saobraćaj odvija se pod uslovima utvrđenim propisima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju.

Upravljanje javnom željezničkom infrastrukturom je djelatnost od opšteg interesa.

Djelatnost iz stava 4. ovog člana može obavljati javno preduzeće ili privredno društvo, čiji se pravni položaj uređuje zakonom kojim se uređuje položaj javnih preduzeća i privrednih društava.

Upravljač infrastrukture mora biti nezavisan u procesu odlučivanja od svih ostalih subjekata na tržištu željezničkih usluga, uključujući i druga privredna društva koja s upravljačem infrastrukture čine povezana društva u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva.

Član organa upravljanja subjekta na tržištu željezničkih usluga, odnosno član organa upravljanja njegovog kontrolnog društva, ako se radi o povezanim društvima u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva, ne može istovremeno biti član organa upravljanja upravljača infrastrukture.

Ako su upravljač infrastrukture i subjekt na tržištu željezničkih usluga povezana društva, član organa upravljanja upravljača infrastrukture i član organa upravljanja subjekta na tržištu željezničkih usluga ne mogu istovremeno biti i članovi organa upravljanja njihovog kontrolnog privrednog društva.

Upravljač infrastrukture mora da ima sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom, koji izdaje Organ uprave nadležan za željeznički saobraćaj (u daljem tekstu: Organ uprave).

Sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom izdaje se u skladu sa propisima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju.

Nezavisnost osnovnih funkcija upravljača infrastrukture

Član 9

Osnovne funkcije upravljača infrastrukture, koje su odlučujuće za ravnopravni i nediskriminatorski pristup infrastrukturi, su:

1) odlučivanje o dodjeli trase voza, uključujući i procjenu raspoloživosti kapaciteta infrastrukture i dodjelu pojedinačnih trasa vozova, u skladu sa ovim zakonom;

2) utvrđivanje visina cijena pristupa, uključujući i naplatu tih cijena, u skladu sa ovim zakonom.

Ako upravljač infrastrukture, po svojoj pravnoj formi, organizaciji ili funkcijama odlučivanja nije nezavisan od bilo kog željezničkog prevoznika, vršenje osnovnih funkcija upravljača infrastrukture iz stava 1. ovog člana povjerava se privrednom društvu koje osniva Vlada i koje mora biti nezavisno po svojoj pravnoj formi, organizaciji i odlučivanju od bilo kog željezničkog prevoznika.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na osnovne funkcije upravljača infrastrukture u vezi sa obračunom i naplatom cijena pristupa i dodjelom kapaciteta željezničke infrastrukture, shodno se primjenjuju na privredno društvo u slučaju iz stava 2. ovog člana.

Aktivnosti upravljanja javnom željezničkom infrastrukturom

Član 10

Upravljanje javnom željezničkom infrastrukturom, u smislu ovog zakona, obuhvata:

1) organizovanje, regulisanje i upravljanje željezničkim saobraćajem;

2) obezbjeđenje pristupa i korišćenja željezničke infrastrukture;

3) održavanje željezničke infrastrukture;

4) zaštita željezničke infrastrukture;

5) vršenje investitorske funkcije na izgradnji i rekonstrukciji, odnosno modernizaciji željezničke infrastrukture;

6) druge aktivnosti utvrđene ovim zakonom i zakonima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema.

Naknada za korišćenje ostale željezničke infrastrukture

Član 11

Ostala željeznička infrastruktura za koju korisnik plaća naknadu odnosi se na:

- pružni pojas;
- zemljište koje pripada infrastrukturi;
- poslovni prostor (otvoreni i zatvoreni).

Naknada iz stava 1 ovog člana plaća se mjesečno.

Za postavljanje i korišćenje postavljenih vodovodnih i kanalizacionih cjevovoda, telefonskih, telekomunikacionih, električnih i drugih vodova, podzemnih kablova, drugih instalacija, antenskih i drugih uređaja, reklamnih panoa i objekata u komercijalne i druge svrhe u pružnom pojasu i zemljištu koje pripada infrastrukturi, vlasnik, odnosno korisnik tih objekata i instalacija plaća naknadu.

Naknadu iz stava 1 ovog člana ne plaćaju organi državne uprave i jedinice lokalne samouprave za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti.

Za objekte iz stava 3 ovog člana koji su u državnoj svojini ne plaća se naknada.

Visinu i način plaćanja naknade iz st. 1 i 3 ovog člana utvrđuje Vlada.

Sredstva ostvarena od naknada iz st. 1 i 3 ovog člana prihod su upravljača infrastrukturom i koriste se za održavanje, upravljanje i regulisanje saobraćaja, rekonstrukciju i modernizaciju infrastrukture. Upravljač infrastrukturom izvještava Vladu o načinu trošenja ovih sredstava, u sklopu izvještaja, prema stava 6. člana 50. ovog zakona,

Dužnosti upravljača infrastrukture

Član 12

Upravljač infrastrukture je dužan da obezbijedi bezbjedno i nesmetano organizovanje, regulisanje i upravljanje željezničkim saobraćajem, nesmetan pristup i korišćenje javne željezničke infrastrukture i pristup uslužnim objektima koji su mu povjereni na upravljanje i uslugama koje on pruža u tim objektima svim zainteresovanim podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, pod ravnopravnim, nediskriminatorским i transparentnim uslovima, kao i trajno, neprekidno i kvalitetno održavanje i zaštitu željezničke infrastrukture.

Upravljač infrastrukture je, pri obavljanju djelatnosti, dužan da se stara o zaštiti životne sredine i energetske efikasnosti u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Upravljač infrastrukture odgovara za štetu koja nastane korisnicima prevoza, železničkim prevoznicima, privrednim društvima, drugim pravnim licima ili preduzetnicima zbog neizvršavanja svojih obaveza iz st. 1. i 2. ovog člana.

Finansiranje

Član 13

Finansiranje izgradnje, održavanja, rekonstrukcije i modernizacije infrastrukture, kao i upravljanje i regulisanje željezničkog saobraćaja obezbjeđuje se iz:

- budžeta Crne Gore prema Godišnjem programu iz člana 50 ovog zakona;
- sredstava ulaganja domaćih ili stranih lica;
- kredita;
- naknada za korišćenje infrastrukture iz člana 11 ovog zakona;
- naknada za korišćenje trase iz člana 22 ovog zakona, i
- drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Naknada za korišćenje trase koristi se isključivo za održavanje infrastrukture.

2. Pristup željezničkoj infrastrukturi i uslugama

Pristup željezničkoj infrastrukturi

Član 14

Željeznički prevoznici imaju pravo pristupa željezničkoj infrastrukturi pod ravnopravnim, nediskriminatorским i transparentnim uslovima u svrhu obavljanja prevoza robe i putnika, u skladu sa ovim zakonom.

Pristup uslugama

Član 15

Upravljač infrastrukture obezbjeđuje svim željezničkim prevoznicima, na nediskriminatorски način, minimalni pristupni paket usluga utvrđen članom 16. ovog zakona.

Operatori uslužnih objekata na nediskriminatorски način pružaju svim željezničkim prevoznicima pristup uslužnim objektima, uključujući i pristup kolosjecima i uslugama koje se pružaju u tim objektima, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje plovidba i luke.

Kako bi se garantovala potpuna transparentnost i nediskriminatorски pristup uslužnim objektima iz člana 17. ovog zakona i pružanju usluga u ovim objektima, ako je operator uslužnog objekta pod neposrednom ili posrednom kontrolom željezničkog prevoznika koji je aktivan na tržištu usluga željezničkog prevoza za koje se koristi objekat, operator uslužnog objekta mora biti nezavisan od tog željezničkog prevoznika u pogledu organizacije i odlučivanja, s tim da ova nezavisnost ne podrazumjeva uspostavljanje odvojenog pravnog subjekta za uslužni objekat i može se ostvariti organizacijom odvojenih odjeljenja u okviru jednog pravnog subjekta.

Za sve uslužne objekte iz člana 17. ovog zakona operator uslužnog objekta i privredni subjekat u čijem je sastavu vode odvojene račune, uključujući odvojene bilanse stanja i bilanse uspeha.

Ako funkcionisanje uslužnog objekta iz člana 17. ovog zakona obezbeđuje upravljač infrastrukture ili je operator uslužnog objekta pod neposrednom ili posrednom kontrolom upravljača infrastrukture, smatra se da je garantovana potpuna transparentnost i nediskriminatorски pristup tom uslužnom objektu ako je ostvarena nezavisnost osnovnih funkcija upravljača infrastrukture iz člana 9. ovog zakona.

Operatori uslužnih objekata iz člana 17 stav 2. ovoga Zakona dužni su u razumnom roku, koji određuje Regulatorno tijelo, odgovoriti na zahtjev željezničkog prevoznika za pristup uslužnom objektu i za pružanje usluga u uslužnom objektu.

Zahteve za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu mogu da podnose lica iz člana 3. tačka 42) ovog zakona osnovana, odnosno registrovana u Crnoj Gori, kao i međunarodne grupacije željezničkih prevoznika čiji je najmanje jedan član registrovan u Crnoj Gori.

Zahtjevi iz stava 6. ovog člana mogu se odbiti isključivo ako postoje izvodljive alternative koje željezničkim prevoznicima omogućavaju da obavljaju prevoz robe ili putnika na istim ili alternativnim prevoznim putevima pod ekonomski prihvatljivim uslovima.

Operator uslužnog objekta nije obavezan da ulaže u resurse ili objekte kako bi ispunio sve zahtjeve željezničkih prevoznika.

Ako se zahtjevi željezničkih prevoznika odnose na pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu kojim upravlja operator uslužnog objekta iz stava 3. ovog člana, operator uslužnog objekta je dužan da opravda u pisanom obliku odluku o odbijanju i navede izvodljive alternative u drugim objektima.

Operator uslužnog objekta iz člana 17. stav 2. ovog zakona će, u slučaju sukobljenih zahtjeva željezničkih prevoznika, nastojati da ispunio sve zahtjeve u mjeri u kojoj je to moguće.

Ako nije dostupna izvodljiva alternativa, i nije moguće ispuniti sve zahtjeve za kapacitetom za relevantan uslužni objekat, podnosilac zahtjeva može podneti zahtjev za pokretanje postupka (u daljem tekstu: Zahtjev) Direkciji, u roku od 30 dana od dana saznanja za odbijanje njegovog zahtjeva za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu.

Ako se uslužni objekat iz člana 17. stav 2. ovog zakona ne koristi najmanje dvije uzastopne godine, a operatoru tog objekta su željeznički prevoznici izrazili interes za pristup, vlasnik tog uslužnog objekta je obavezan da objavi da je eksploatacija objekta dostupna za lizing ili zakup kao željeznički uslužni objekat, u cijelosti ili djelimično, osim ako operator tog uslužnog objekta dokaže da je u toku postupak vraćanja u prethodno stanje zbog čega nije moguća njegova upotreba od strane bilo kog željezničkog prevoznika.

Ako operator uslužnog objekta pruža bilo koju od usluga iz člana 17. stav 4. ovog zakona kao dodatnu uslugu, pruža ih željezničkim prevoznicima na njihov zahtjev i na nediskriminatorski način.

Željeznički prevoznici mogu da zahtjevaju, kao prateće usluge, usluge navedene u članu 17. stav 5. ovog zakona od upravljača infrastrukture ili drugih operatora uslužnih objekata. Operator uslužnog objekta nije u obavezi da izvrši tražene pomoćne usluge, ali ako odluči da ponudi bilo koju od ovih usluga, pruža ih željezničkim prevoznicima na njihov zahtjev i na nediskriminatorski način.

Vlada, radi nesmetanog funkcionisanja tržišta željezničkih usluga, svojim aktom bliže uređuje pojedinosti postupka i kriterijume koji se primenjuju za pristup uslugama koje se pružaju u uslužnim objektima navedenim u članu 17. st. 2, 4. i 5. ovog zakona.

Usluge koje se pružaju željezničkim prevoznicima **Minimalni pristupni paket usluga**

Član 16

Upravljač infrastrukture pruža željezničkim prevoznicima sa kojima je zaključio ugovor o korišćenju željezničke infrastrukture minimalni pristupni paket usluga, koji obuhvata:

- 1) postupanje sa zahtjevima za kapacitetom željezničke infrastrukture;
- 2) pravo da se koristi dodijeljeni kapacitet;
- 3) korišćenje željezničke infrastrukture, uključujući skretnice i čvorišta;
- 4) upravljanje saobraćanjem vozova, uključujući signalizaciju, regulisanje, prijem i otpremu vozova, komunikaciju i pružanje informacija o kretanju voza;
- 5) korišćenje opreme za napajanje električnom energijom za vuču, ako postoji;
- 6) sve ostale informacije neophodne za realizaciju ili izvršenje prevoza za koji je kapacitet dodijeljen.

Cijena pristupa uključuje minimalni pristupni paket usluga.

Osnovne, dodatne i prateće usluge

Član 17

Željezničkim prevoznicima, na njihov zahtjev, mora biti omogućen pristup, uslužnim objektima, uključujući pristupne kolosjeke, kao i korišćenje osnovnih usluga koje se pružaju u ovim objektima, pod uslovima koji su nediskriminatorski i transparentni, u skladu sa ovim zakonom.

Uslužni objekti iz stava 1. ovog člana su:

- 1) stanične zgrade, odnosno dio staničnih zgrada, u putničkim stanicama, namijenjen putnicima u željezničkom saobraćaju, i drugi objekti u funkciji putničkog saobraćaja, uključujući displej za informacije o putovanju i odgovarajuća mjesta za usluge izdavanja karata;
- 2) teretni terminali;
- 3) ranžirne stanice i kolosjeci za formiranje vozova, uključujući kolosjeke i postrojenja za manevrisanje;
- 4) kolosjeci za gariranje namijenjeni vozilima željezničkih prevoznika koja su u funkciji korišćenja dodijeljenog kapaciteta infrastrukture;
- 5) objekti za održavanje, s izuzetkom objekata za održavanje namijenjenih vozovima za velike brzine ili za druge vrste voznih sredstava koja zahtjevaju specifične objekte, u kojima se

vrše radovi koji se ne izvode rutinski kao dio svakodnevnih aktivnosti i zahtjevaju da se vozilo isključi iz saobraćaja;

- 6) ostali tehnički objekti, uključujući objekte za čišćenje i pranje;
- 7) pomorski i unutrašnji objekti luka povezani sa željezničkim aktivnostima;
- 8) objekti za pružanje pomoći;
- 9) objekti za skladištenje i snabdijevanje gorivom, za koje se cijene iskazuju odvojeno.

Željezničkim prevoznicima se, pored minimalnog pristupnog paketa usluga i osnovnih usluga, mogu pružati i dodatne i prateće usluge.

Dodatne usluge mogu da obuhvataju:

- 1) električnu energiju za vuču;
- 2) predgrijevanje putničkih vozova;
- 3) upotreba kolskih vaga;
- 4) prilagođene ugovore za:
  - (1) kontrolu prevoza opasne robe,
  - (2) pomoć u saobraćanju specijalnih vozova.

Prateće usluge mogu da obuhvataju:

- 1) pristup telekomunikacionim mrežama;
- 2) pružanje dodatnih informacija;
- 3) tehnički pregled voznih sredstava;
- 4) usluge izdavanja karata u putničkim stanicama;
- 5) usluge održavanja koje se pružaju u objektima za održavanje namijenjenim vozovima za velike brzine ili drugim vrstama voznih sredstava koja zahtjevaju specifične objekte, u kojima se vrše radovi koji se ne izvode rutinski kao dio svakodnevnih aktivnosti i zahtjevaju da se vozilo isključi iz saobraćaja.

Obezbeđivanje električne energije za vuču željezničkim prevoznicima od strane upravljača infrastrukture, odnosno operatora uslužnog objekta, ne smatra se energetsom djelatnošću u smislu propisa kojima se uređuje energetika. Upravljač infrastrukture, odnosno operator uslužnog objekta koji posjeduje element željezničke infrastrukture, je krajnji kupac električne energije u smislu propisa kojima se uređuje energetika.

Upravljač infrastrukture posebno iskazuje cijene za osnovne, dodatne i prateće usluge koje on pruža uz minimalni pristupni paket usluga, u skladu sa zaključenim ugovorom o korišćenju infrastrukture.

Operatori uslužnih objekata u svojoj Informaciji iz člana 20. ovog zakona preciziraju asortiman osnovnih usluga koje pružaju željezničkim prevoznicima.

Željezničkim prevoznicima kojima je omogućen pristup kolosjecima koji povezuju sa uslužnim objektom, odnosno kolosjecima koji su u sklopu infrastrukture uslužnog objekta, operator uslužnog objekta pruža minimalni pristupni paket usluga, na koji se shodno primjenjuje član 16. ovog zakona.

Operator uslužnog objekta i podnosilac zahtjeva za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu, odnosno željeznički prevoznik koga odredi podnosilac zahtjeva koji nije željeznički prevoznik, ugovorom uređuju međusobna prava i obaveze u vezi sa dogovorenim uslugama iz ovog člana i pristupom kolosjecima koji čine infrastrukturu tog uslužnog objekta.

III OBRAČUN CIJENA PRISTUPA I DODJELA KAPACITETA ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE

1. Opšti principi

Efikasno korišćenje kapaciteta infrastrukture

Član 18

Način obračuna cijena pristupa i dodjela kapaciteta javne željezničke infrastrukture moraju biti u skladu sa načelima utvrđenim ovim zakonom i omogućiti upravljaču infrastrukture efikasno iskorišćenje raspoloživih kapaciteta infrastrukture.

2. Izjava o mreži

Član 19

Upravljač infrastrukture, posle konsultacija sa zainteresovanim stranama, izrađuje i objavljuje Izjavu o mreži. Upravljač infrastrukture je dužan da sadržinu radne verzije Izjave o mreži učini dostupnom zainteresovanim stranama najkasnije petnaest dana prije obavljanja konsultacije.

Izjava o mreži se objavljuje na crnogorskom i engleskom jeziku i može se pribaviti posle plaćanja cijene koja ne premašuje troškove njenog objavljivanja. Tekst Izjave o mreži se stavlja na raspolaganje besplatno u elektronskom obliku na internet stranici upravljača infrastrukture na crnogorskom i engleskom jeziku, kao i na internet stranici međunarodnog udruženja upravljača infrastrukture.

Izjava o mreži sadrži sljedeće informacije:

1) dio kojim se utvrđuje priroda infrastrukture koja je na raspolaganju željezničkim prevoznicima i uslove za pristup istoj. Informacije u ovom dijelu su na godišnjem nivou konzistentne sa registrom željezničke infrastrukture koji se objavljuju u skladu sa zakonom kojim se uređuje interoperabilnost željezničkog sistema ili se pozivaju na ovaj registar;

2) dio o načelima obračuna cijena i visini cijena koji sadrži detaljne informacije o načinu obračuna cijena, informacije o cijenama, kao i ostale relevantne informacije o pristupu koje se odnose na usluge iz člana 17. ovog zakona za koje postoji samo jedan raspoloživi pružalac usluga. Ovaj dio sadrži detalje metodologije, pravila i, po potrebi, skale koje se koriste za primjenu čl. 22-29. ovog zakona, u pogledu troškova i cijena. Ovaj dio sadrži informacije o promjenama cijena o kojima je već odlučeno ili koje se predviđaju za period od narednih pet godina, ako su raspoložive;

3) dio o načelima i kriterijumima za dodjelu kapaciteta. Ovim se utvrđuju opšte karakteristike kapaciteta infrastrukture koje su na raspolaganju željezničkim prevoznicima i sva ograničenja koja se odnose na njenu upotrebu, uključujući moguće zahtjeve za kapacitetom za održavanje. Takođe se preciziraju postupci i rokovi koji se odnose na postupak dodjele kapaciteta. Ovaj dio sadrži specifične kriterijume koji se primjenjuju tokom tog postupka, naročito:

(1) postupke u skladu sa kojima podnosioci zahtjeva mogu da zahtjevaju kapacitete od upravljača infrastrukture,

(2) zahtjeve koji se tiču podnosioca zahtjeva,

(3) raspored za podnošenje zahtjeva i postupak dodjele i procedure po kojima se zahtjevaju informacije o raspoređivanju i procedure za zakazivanje planiranih i nepredviđenih radova na održavanju i ograničenja kapaciteta,

(4) načela kojima se rukovode postupci koordinacije i sistem rješavanja sporova obezbijeđen kao dio ovog postupka,

(5) postupke koji se prate i kriterijume koji se koriste kada je infrastruktura zagušena,

(6) detalje o ograničenjima u pogledu korišćenja infrastrukture,

(7) uslove pod kojima se, prilikom određivanja prioriteta za postupak dodjele, uzimaju u obzir prethodni nivoi iskorišćenja kapaciteta.

Navode se detalji mjera preduzetih da se obezbijedi adekvatan tretman usluga prevoza robe, međunarodnih usluga i zahtjeva u skladu sa *ad hoc* postupkom. Sadrži šablon obrasca za podnošenje zahtjeva za dodjelu kapaciteta. Upravljač infrastrukture objavljuje i detaljne informacije o postupcima dodjele međunarodnih trasa vozova;

4) dio sa informacijama u vezi sa podnošenjem zahtjeva za licencu i sertifikat o bezbjednosti željeznice koji se izdaju u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju ili upućivanje na veb sajt na kojem se takve informacije objavljuju u elektronskom obliku besplatno;

5) dio sa informacijama o postupcima za rješavanje sporova i Zahtjeva koji se odnose na pitanja pristupa željezničkoj infrastrukturi i uslugama i sistemu učinka navedenom u članu 28. ovog zakona;

6) dio sa informacijama o pristupu i obračunu cijena usluga u uslužnim objektima iz člana 15. ovog zakona, uključujući i minimalni paket osnovnih usluga koje pružaju željezničkim prevoznicima, uključujući i pristup kolosjecima. Operatori uslužnih objekata koje ne kontroliše upravljač infrastrukture dostavljaju informacije o cijenama pristupa uslužnom objektu i cijenama pružanja usluga, kao i informacije o tehničkim uslovima pristupa radi uključivanja u Izjavu o mreži ili ukazuju na veb sajt na kojem se te informacije objavljuju u elektronskom obliku besplatno;

7) model okvirnih sporazuma između upravljača infrastrukture i podnosilaca zahtjeva u skladu sa članom 35. ovog zakona.

Opštim uslovima ugovora o korišćenju infrastrukture koji zaključuju upravljač infrastrukture i željeznički prevoznik kojem je dodijeljen kapacitet infrastrukture smatra se dio Izjave o mreži koji sadrži podatke koji se odnose na:

1) uslove za pristup železničkoj infrastrukturi, uslužnim objektima i uslugama koje pruža upravljač infrastrukture;

2) načela i način određivanja i obračuna cijena;

3) cijene pristupa, cijene pristupa uslužnim objektima kojima upravlja upravljač infrastrukture i cijene usluga koje u njima pruža, za dodatne i prateće usluge koje pruža upravljač infrastrukture;

4) načela i kriterijume za dodjelu infrastrukturnog kapaciteta.

Upravljač infrastrukture je dužan da vrši izmjene i dopune Izjave o mreži ako dođe do bilo koje promjene podataka koje ona sadrži.

Izjava o mreži se objavljuje u roku koji ne može biti kraći od četiri mjeseca prije posljednjeg dana za podnošenje zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture.

U odnosu na sadržinu izmjena i dopuna Izjave o mreži, prigovor se može podneti Organu uprave u roku od 30 dana od dana objavljivanja.

Informacija o uslužnom objektu

Član 20

Operator uslužnog objekta za pružanje usluga iz člana 15. ovog zakona dužan je da dostavi upravljaču infrastrukture informacije o cijenama koje se objavljuju u Izjavi o mreži ili ukazuje na internet stranicu na kojoj su te informacije dostupne besplatno u elektronskom obliku, u skladu sa članom 17. ovog zakona.

Lučki operater u smislu zakona kojim se uređuje plovidba i luke i koji pruža usluge u luci, koja je povezana sa željezničkom infrastrukturom i operator teretnog terminala izrađuju i objavljuju Informaciju o tom uslužnom objektu (Izjava o mreži), koja sadrži detaljne informacije neophodne za pristup uslužnom objektu za čije je upravljanje odgovoran, i uslugama u vezi sa obavljanjem željezničkog prevoza iz člana 15. ovog zakona koje se u tom uslužnom objektu pružaju.

Ako su operator uslužnog objekta i davalac usluga u tom objektu različita pravna lica, dužni su da donesu i objave zajedničku Informaciju za taj uslužni objekat.

Operatori uslužnih objekata koji nijesu obuhvaćeni stavom 1. ovog člana obavezni su ili da izrade i objave Informaciju o uslužnom objektu iz stava 1. ovog člana ili da dostave sve relevantne informacije upravljaču infrastrukture radi objavljivanja u Izjavi o mreži.

Ministarstvo propisuje bliže elemente Informacije o uslužnom objektu iz st. 1. i 2. ovog člana.

Ugovor o korišćenju javne željezničke infrastrukture

Član 21

Željeznički prevoznik kome je dodijeljen kapacitet infrastrukture ili željeznički prevoznik koji ima zaključen ugovor sa podnosiocem zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji nije

željeznički prevoznik, zaključuje ugovor sa upravljačem infrastrukture o uređivanju međusobnih prava i obaveza u vezi sa korišćenjem dodijeljenog kapaciteta infrastrukture i ugovorenim uslugama koje pruža upravljač infrastrukture.

Ugovorom o korišćenju javne željezničke infrastrukture bliže se uređuju međusobna prava i obaveze između upravljača infrastrukture i željezničkog prevoznika, a koja se posebno odnose na garantovanje tehničkih i drugih uslova za bezbjedno odvijanje željezničkog saobraćaja, primjenu propisa koji uređuju transport opasne robe, kao i na plaćanje cijena pristupa i cijena usluga.

Ugovori iz stava 1. ovog člana zaključuju se pod uslovima koji su nediskriminatorski i transparentni, u skladu sa ovom zakonom.

Ugovori iz stava 1. ovog člana zaključuju se najkasnije mjesec dana mjeseca prije početka važenja novog reda vožnje, odnosno odmah po dodjeli ad hoc trase.

Ako poslije zaključivanja ugovora iz stava 1. ovog člana, a za vrijeme važenja tog ugovora, željeznički prevoznik preko ovlašćenog lica podnese na dokazani način ad hoc zahtjev za dodjelu trase, smatra se da je zaključen aneks tog ugovora momentom dodjele tražene trase od strane upravljača infrastrukture.

Ministarstvo bliže uređuje obavezne elemente ugovora o korišćenju željezničke infrastrukture.

3. Cijene pristupa i usluga

Uspostavljanje, određivanje i obračun cijena

Član 22

Metodologiju za određivanje cijena pristupa iz člana 18. ovog zakona i cijena usluga iz člana 21. ovog zakona utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva, poštujući nezavisnost upravljanja utvrđenu članom 9. ovog zakona.

Vlada može aktom iz stava 1. ovog člana da uređuje vremenski ograničene sisteme kompenzacije za korišćenje željezničke infrastrukture, za dokazivo neplaćene troškove konkurentskih vidova transporta koji se tiču zaštite životne sredine, nezgoda i infrastrukture, u mjeri u kojoj ti troškovi premašuju ekvivalentne troškove željeznice.

Upravljač infrastrukture utvrđuje specifična pravila za obračun cijena pristupa i cijena usluga koja su usklađena sa metodologijom za određivanje cijena iz stava 1. ovog člana. Metodologija za određivanje cijena i specifična pravila za obračun cijena pristupa i pružanja usluga sadržani su u Izjavi o mreži ili se ukazuje na internet stranicu na kojoj se one objavljuju.

Upravljač infrastrukture utvrđuje i naplaćuje cijene pristupa i cijene za pružanje svojih usluga, u skladu sa metodologijom za određivanje cijena iz stava 1. ovog člana i pravilima za obračun cijena iz stava 3. ovog člana.

Visinu cijena pristupa i cijena pristupa uslužnim objektima kojima upravlja upravljač infrastrukture i, kada je moguće, visinu cijena usluga iz člana 17. ovog zakona koje se pružaju u tim uslužnim objektima, upravljač infrastrukture utvrđuje na neodređeno vreme i dostavlja Organu uprave na mišljenje. Organ uprave daje mišljenje na visine cijena iz ovog stava u roku od dva mjeseca od dana prijema zahtjeva upravljača infrastrukture za davanje mišljenja.

Vlada daje saglasnost na visinu cijene pristupa i cijene pristupa dijelu javne željezničke infrastrukture koji povezuje sa uslužnim objektima iz člana 17. ovog zakona.

Izmjena cijena iz stava 5. ovog člana vrši se u slučaju promjene okolnosti koje utiču na njihovu visinu uz saglasnost Vlade, a po prethodno pribavljenom mišljenju Organa uprave.

U slučaju izmjene cijena koje su objavljene u Izjavi o mreži, upravljač infrastrukture je dužan da objavi izmjenu Izjave o mreži u pogledu cijena najkasnije šest mjeseci prije početka primjene izmjena Izjave o mreži.

Upravljač infrastrukture je dužan da obračun i naplatu cijena vrši prema istim načelima za cijelu mrežu, izuzev u slučajevima iz člana 26. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture obavezan je da prilikom utvrđivanja cijena primjeni takav obračun cijena kojim se različitim željezničkim prevoznicima, a koji obavljaju iste vrste prevoza, obezbjeđuju jednake i nediskriminatorske cijene u skladu sa pravilima utvrđenim u Izjavi o mreži.

Upravljač infrastrukture poštuje komercijalnu povjerljivost informacija koje mu dostavljaju podnosioci zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture.

Ugovor o uslovima i načinu finansiranja upravljanja javnom željezničkom infrastrukturom

Član 23

Međusobna prava i obaveze upravljača infrastrukture i Vlade uređuju se upravnim ugovorom o uslovima i načinu finansiranja upravljanja javnom željezničkom infrastrukturom za period koji nije kraći od pet godina, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju upravni ugovori.

Za poslove u vezi sa staranjem o bezbjednosti u željezničkom saobraćaju, održavanja i poboljšanja kvaliteta usluga upravljača infrastrukture, posebno će se predvidjeti podsticaji za smanjenje troškova upravljanja željezničkom infrastrukturom, za pristup infrastrukturi koja povezuje sa uslužnim objektima i za usluge koje pruža upravljač infrastrukture, ugovorom iz stava 1. ovog člana ili regulatornim mjerama ili kombinacijom podsticaja, kao i za smanjenje visine cijena, putem regulatornih mjera.

Podsticaji regulatornim mjerama iz stava 2. ovog člana treba da budu zasnovani na analizi ostvarivih smanjenja troškova, ne dovodeći u pitanje nadležnosti Organa uprave iz člana 117. ovog zakona.

Uslovi ugovora iz stava 1. ovog člana i struktura dogovorenih plaćanja za obezbjeđivanje finansiranja upravljača infrastrukture se dogovaraju unaprijed za čitav ugovorni period, a po usvajanju zakona kojim se utvrđuje budžet Crne Gore zaključuje se aneks tog ugovora, kojim se opredjeljuje obim sredstava na godišnjem nivou za finansiranje upravljanja javnom željezničkom infrastrukturom za svaku budžetsku godinu.

Ugovorne strane iz stava 1. ovog člana dužne su da prije potpisivanja predmetnog ugovora obavijeste sve poznate podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, i na njihov zahtjev, potencijalne podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, da imaju mogućnost da izraze svoje stavove o sadržini predmetnog ugovora.

Ugovor iz stava 1. ovog člana objavljuje se u roku od 30 dana od dana zaključivanja na internet stranicama ugovornih strana. Upravljač infrastrukture je dužan da uskladi Program poslovanja i godišnji Program izgradnje, rekonstrukcije i održavanja željezničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja željezničkog saobraćaja iz člana 50. stav 3. ovog zakona sa ugovorom iz stava 1. ovog člana.

Ugovorom iz stava 1. ovog člana će se osigurati, uzimajući u obzir normalne poslovne uslove, u periodu od pet godina, da stanje na poslovnim računima upravljača infrastrukture bude rezultat ravnoteže prihoda od cijena pristupa javnoj željezničkoj infrastrukturi, cijena usluga iz člana 17. ovog zakona koje pruža upravljač infrastrukture i prihoda od drugih komercijalnih poslova i sredstava obezbjeđenih od strane države s jedne strane i rashoda za javnu željezničku infrastrukturu s druge strane.

Upravljač infrastrukture dužan je da uspostavi i održava registar svojih sredstava i sredstava za čije upravljanje je odgovoran, koji će se koristiti za ocjenu potrebnog finansiranja za njihovu popravku ili zamjenu. Registar će uključivati i detalje o rashodima uslijed obnove i unaprijeđenja infrastrukture.

Upravljač infrastrukture određuje način opredjeljivanja troškova za različite usluge koje nudi željezničkim prevoznicima.

Osnovna načela i elementi ugovora o uslovima i načinu finansiranja upravljanja javnom željezničkom infrastrukturom

Član 24

Ugovor o uslovima i načinu finansiranja upravljanja javnom željezničkom infrastrukturom sadrži najmanje sljedeće elemente:

1) oblast primjene sporazuma u pogledu infrastrukture i uslužnih objekata, strukturiranih u skladu sa čl. 16. i 17. ovog zakona. Ugovor obuhvata sve aspekte upravljanja infrastrukturom, uključujući održavanje i obnovu infrastrukture koja je već u upotrebi. Po potrebi, može da se obuhvati i izgradnja nove infrastrukture;

2) strukturu plaćanja ili sredstava opredjeljenih za usluge upravljača infrastrukture navedene u čl. 16. i 17. ovog zakona, na održavanje i obnavljanje i rješavanje postojećih zaostalih stavki za održavanje i obnovu. Po potrebi, može da se obuhvati struktura plaćanja ili sredstava dodijeljenih za novu infrastrukturu;

3) ciljeve efikasnosti usmjerene na korisnike, u vidu pokazatelja i kriterijuma kvaliteta koji pokrivaju elemente kao što su:

(1) efikasnost rada vozova, između ostalog u pogledu brzine na pruzi i pouzdanosti, i zadovoljstva korisnika,

(2) kapaciteti mreže,

(3) upravljanje osnovnim sredstvima,

(4) obim aktivnosti,

(5) nivo bezbjednosti,

(6) zaštita životne sredine;

4) nivo mogućih kašnjenja u održavanju i sredstva čija će se upotreba postepeno prekinuti i prema tome pokrenuti različite finansijske tokove;

5) podsticaje iz člana 23. stav 3. ovog zakona;

6) minimalne obaveze izvještavanja upravljača infrastrukture u smislu sadržaja i učestalosti izvještavanja, uključujući informacije koje se objavljuju godišnje;

7) trajanje ugovora, koje se sinhronizuje i u skladu je sa trajanjem plana poslovanja, koncesije ili dozvole upravljača infrastrukture, gde je primjenljivo, i metodologijom za određivanje cijena koju donosi Vlada;

8) pravila postupanja u slučajevima velikih poremećaja u radu i vanrednih situacija, uključujući planove za postupanje u nepredviđenim situacijama i prevremeni raskid ugovornog sporazuma, kao i pravovremeno obavještanje korisnika;

9) korektivne mjere koje se preduzimaju ako bilo koja od strana krši svoje ugovorne obaveze ili, pod izuzetnim okolnostima, koje utiču na raspoloživost javnih sredstava. Ovo uključuje uslove i postupke za ponovno pregovaranje i prijevremeni raskid.

Načela obračuna i naplate cijena

Član 25

Za pristup i korišćenje željezničke infrastrukture i uslužnih objekata, odnosno za pružanje usluga iz člana 17. ovog zakona plaća se cijena upravljaču infrastrukture, odnosno operatoru uslužnog objekta.

Sredstva ostvarena naplatom cijena iz stava 1. ovog člana prihod su upravljača infrastrukture, odnosno operatora uslužnog objekta i koriste se za finansiranje njihovog poslovanja.

Upravljač infrastrukture i operator uslužnog objekta dužni su da dostave Organu uprave sve neophodne informacije o utvrđenim cijenama kako bi se omogućilo vršenje nadležnosti Organa uprave.

Upravljač infrastrukture i operator uslužnog objekta obavezni su da, na zahtjev, dokažu željezničkom prevozniku da su cijene pristupa, cijene pristupa uslužnom objektu i cijene usluga koje su mu fakturisane u skladu sa ovim zakonom, sa Izjavom o mreži i sa Informacijom o uslužnom objektu.

Cijene pristupa i cijene pristupa kolosjecima koji povezuju sa uslužnim objektima, određuju se na osnovu troškova direktno nastalih kao rezultat saobraćanja vozova.

Vlada bliže uređuje način i modalitete izračunavanja troškova koji su nastali kao direktan rezultat saobraćanja voza.

Cijene pristupa mogu da uključe cijenu koja odražava nedostatak kapaciteta odredivog dijela infrastrukture tokom perioda zagušenja.

Cijene iz st. 5. i 7. ovog člana mogu se utvrditi prema prosjeku zasnovanom na obimu saobraćanja vozova u određenom vremenu, s tim da, tako utvrđena cijena pristupa i cijena pristupa kolosjecima koji povezuju sa uslužnim objektima mora biti srazmjerna troškovima usluga pruženih željezničkom prevozniku.

Cijena koja se naplaćuje za pristup kolosjecima unutar uslužnih objekata iz člana 17. stav 2. ovog zakona i pružanje usluga u tim objektima ne mogu premašiti troškove pružanja usluga, plus razumnu dobit.

Ako usluge iz člana 17. ovog zakona, kao dodatne i prateće usluge nudi samo jedan snabdjevač, cijene koje se naplaćuju za te usluge ne mogu premašiti troškove pružanja takve usluge, uvećane za razumnu dobit.

Cijena koju upravljač infrastrukture naplaćuje za uslugu iz člana 17. stav 4. tačka 1. ovog zakona ne može premašiti troškove pružanja te usluge.

Kada napajanje električnom energijom za vuču, kao dodatnu uslugu, vrši upravljač infrastrukture, naknada za utrošenu električnu energiju za vuču ne može premašiti troškove pružanja te dodatne usluge.

Moguća je naplata cijena za kapacitete korišćene za održavanje infrastrukture. Takve cijene ne premašuju neto gubitak prihoda upravljača infrastrukture koji je posljedica održavanja.

Operator uslužnog objekta za pružanje usluga iz člana 17. ovog zakona dužan je da dostavi upravljaču infrastrukture informacije o cijenama koje se objavljuju u Izjavi o mreži ili ukazuje na internet stranicu na kojoj su te informacije dostupne besplatno u elektronskom obliku, u skladu sa članom 19. ovog zakona.

Izuzeci od načela obračuna i naplate

Član 26

Upravljač infrastrukture može da obračuna i naplati dodatak, u cilju potpunog pokrića svojih troškova, pod uslovom da tržište željezničkih usluga to može da podnese i na osnovu načela efikasnosti, transparentnosti i nediskriminacije, garantujući pri tom optimalnu konkurentnost segmenata željezničkog tržišta. Ovakav sistem naplate uzima u obzir postignuto povećanje produktivnosti željezničkih prevoznika.

Radi uvođenja dodataka iz stava 1. ovog člana u sistem naplate, upravljač infrastrukture prilikom definisanja spiska tržišnih segmenata razmatra i poredi najmanje sljedeće:

- 1) usluge prevoza putnika naspram usluga prevoza robe;
- 2) vozove koji prevoze opasnu robu naspram ostalih teretnih vozova;
- 3) usluge u unutrašnjem saobraćaju naspram usluga u međunarodnom saobraćaju;
- 4) kombinovani transport naspram direktnih vozova;
- 5) usluge u gradskom ili regionalnom putničkom saobraćaju naspram usluga u međugradskom putničkom saobraćaju;
- 6) saobraćaj blok vozova naspram vozova sa pojedinačnim vagonima;
- 7) usluge redovnog prevoza naspram povremenih usluga prevoza.

Za određene buduće investicione projekte, kao i za određene investicione projekte koji su u toku ili su završeni u prethodnih 30 godina, upravljač infrastrukture može da utvrdi ili nastavi da utvrđuje veće visine cijena na osnovu dugoročnih troškova takvih projekata, ako se njima povećava efikasnost i/ili isplativost i ako se inače ti investicioni projekti ne bi mogli ili se nijesu mogli preduzeti. Ovakav sistem naplate može da obuhvati i dogovore između upravljača infrastrukture, s jedne strane, i podnosilaca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture ili željezničkih prevoznika, s druge strane o podjeli rizika koji se odnosi na nove investicije.

Cijena pristupa koja bude utvrđena kao dio koridora u skladu sa zaključenim međunarodnim sporazumom, može se drugačije odrediti, na način koji utvrđuje Vlada.

Ako upravljač infrastrukture namjerava da modifikuje suštinske elemente sistema obračuna i naplate na način propisan ovim članom, dužan je da to objavi najkasnije tri mjeseca prije roka za objavljivanje Izjave o mreži iz člana 19. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture dužan je da obezbijedi da su cijene pristupa za isto korišćenje infrastrukture uporedive i da na istom segmentu tržišta za uporedive usluge važe iste cijene, kao i da u Izjavi o mreži prikaže da sistem naplate zadovoljava ove zahtjeve, u mjeri u kojoj je to moguće bez objelodanjivanja komercijalno osjetljivih informacija.

Popusti

Član 27

Ne dovodeći u pitanje načelo direktnih troškova iz člana 25. ovog zakona, upravljač infrastrukture može da uvede popuste željezničkim prevoznicima za cijene minimalnog pristupnog paketa usluga, pristupa željezničkoj infrastrukturi koja povezuje sa uslužnim objektima i drugih usluga iz člana 17. ovog zakona, samo na način utvrđen ovim članom.

Upravljač infrastrukture može odobriti popust u iznosu koji odgovara stvarnoj uštedi upravljača infrastrukture u administrativnim troškovima. Prilikom utvrđivanja nivoa popusta, ne uzimaju se u obzir uštede troškova koje su već sadržane u utvrđenoj ceni.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, upravljač infrastrukture može odobriti vremenski ograničeni popust, koji mora biti dostupan svim korisnicima željezničke infrastrukture kako bi se podstakao razvoj novih usluga železničkog prevoza ili kojim se podstiče korišćenje nedovoljno iskorišćene željezničke infrastrukture.

Popusti iz stava 1. ovog člana mogu da se odnose samo na cijene koje se naplaćuju za dio železničke infrastrukture koji odredi upravljač infrastrukture.

Slični sistemi popusta se primjenjuju za slične usluge. Sistemi popusta se primjenjuju na nediskriminatorski način za svakog željezničkog prevoznika.

Sistem učinka

Član 28

Sistemi za obračun i naplatu cijena pristupa, kroz sisteme učinka, podstiču željezničke prevoznike i upravljača infrastrukture da minimiziraju poremećaje i poboljšaju učinak željezničke mreže. Ovaj sistem može da uključuje penale za aktivnosti koje ometaju eksploataciju mreže, obeštećenje za prevoznike koja trpe zbog poremećaja i bonuse kojima se nagrađuje za učinak bolji od planiranog.

Osnovna načela Sistem učinka iz stava 1. ovog člana, koja se primjenjuju na čitavoj mreži upravljača infrastrukture propisuje Ministarstvo.

Jednom godišnje upravljač infrastrukture objavljuje prosječan godišnji nivo učinka koji su ostvarili željeznički prevoznici na osnovu glavnih parametara dogovorenih za sistem učinka.

Cijene za rezervisanje kapaciteta infrastrukture

Član 29

Radi podsticanja efikasnog korišćenja kapaciteta infrastrukture upravljač infrastrukture može da naplaćuje podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, odnosno angažovanom željezničkom prevozniku ako podnosilac zahtjeva nije željeznički prevoznik, odgovarajuće cijene za kapacitete infrastrukture koji su dodijeljeni ali nijesu korišćeni.

Upravljač infrastrukture dužan je da naplati cijenu iz stava 1. ovog člana podnosiocu zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture kojem je dodijeljena trasa voza, odnosno angažovanom željezničkom prevozniku, koji redovno propušta da koristi dodijeljene trase ili dio

njih. Upravljač infrastrukture u Izjavi o mreži objavljuje kriterijume za utvrđivanje ovakvog propuštanja korišćenja.

Organ uprave kontroliše kriterijume iz stava 2. ovog člana.

Upravljač infrastrukture u svakom trenutku mora biti u mogućnosti da informiše svaku zainteresovanu stranu o kapacitetima infrastrukture koji su već dodeljeni željezničkim prevoznicima.

4. Dodjela kapaciteta infrastrukture

Pravo na kapacitet

Član 30

Kapacitet infrastrukture dodjeljuje upravljač infrastrukture.

Dodijeljeni kapacitet infrastrukture ne može se prenijeti na treće lice.

Trgovina kapacitetima infrastrukture je zabranjena i vodi isključivanju iz dalje dodjele kapaciteta.

Korišćenje kapaciteta od strane železničkog prevoznika koje je angažovao podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta koji nije željeznički prevoznik ne smatra se prenošenjem iz stava 2. ovog člana.

Pravo korišćenja određenog kapaciteta infrastrukture u obliku trase voza može se odobriti podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture u maksimalnom trajanju od perioda važenja jednog reda vožnje.

Upravljač infrastrukture i podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture mogu zaključiti okvirni sporazum iz člana 35. ovog zakona za korišćenje kapaciteta željezničke infrastrukture na duži rok nego što je to period važenja jednog reda vožnje.

Postupak dodjele kapaciteta

Član 31

Postupak dodjele kapaciteta sprovodi upravljač infrastrukture, pod uslovom nezavisnosti iz člana 7. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture se stara o tome da se postupak iz stava 1. ovog člana sprovodi na pravičan i nediskriminatorski način, u skladu sa ovim zakonom.

Upravljač infrastrukture je dužan da čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija koje mu se dostavljaju.

Saradnja u dodjeli kapaciteta infrastrukture na više od jedne mreže

Član 32

Upravljač infrastrukture, u cilju efikasne dodjele kapaciteta infrastrukture u funkciji obavljanja međunarodnog prevoza, ostvaruje saradnju sa drugim uključenim upravljačima infrastrukture prilikom organizovanja trasa vozova koji prelaze više od jedne mreže.

Upravljač infrastrukture može u saradnji sa drugim uključenim upravljačima infrastrukture, ako se procjeni postojanje potrebe, da predloži i organizuje međunarodne trase vozova kako bi se olakšalo saobraćanje teretnih vozova koji su predmet *ad hoc* zahtjeva iz člana 41. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture informiše Organ uprave o razvoju zajedničkih načela i praksi kao rezultat saradnje iz st. 1. i 2. ovog člana.

Upravljač infrastrukture obavezan je da obezbijedi da njegovo učešće u saradnji iz st. 1. i 2. ovog člana, metode rada i svi relevantni kriterijumi koji se koriste za ocjenu raspoloživosti i dodjelu kapaciteta infrastrukture budu javno dostupni.

Teretni koridori

Član 33

U cilju optimalnog korišćenja željezničke infrastrukture Vlada će preduzeti mjere radi učešća u uspostavljanju međunarodnih željezničkih koridora za konkurentni prevoz robe, na kojima bi teretni vozovi mogli obavljati prevoz pod povoljnijim uslovima i bez većih zadržavanja prelaziti iz jedne nacionalne mreže u drugu, kako bi se omogućilo poboljšanje u pogledu uslova korišćenja željezničke infrastrukture.

Vlada će bliže urediti način ostvarivanja saradnje u pogledu uspostavljanja i organizacije međunarodnih teretnih koridora za konkurentni prevoz robe i utvrđivanja pravila za odabir, organizaciju, upravljanje i indikativno planiranje ulaganja u teretne koridore.

Podnosioci zahtjeva za dodelu kapaciteta infrastrukture

Član 34

Zahtjeve za kapacitete infrastrukture mogu da podnose lica iz člana 3. tačka 42) ovog zakona osnovana, odnosno registrovana u Crnoj Gori, kao i međunarodne grupacije željezničkih prevoznika čiji je najmanje jedan član registrovan u Crnoj Gori.

Radi korišćenja dodijeljenog kapaciteta infrastrukture podnosioci zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji nijesu željeznički prevoznici imenuju željezničkog prevoznika za zaključivanje ugovora iz člana 21. ovog zakona sa upravljačem infrastrukture. Time se ne dovodi u pitanje pravo podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture da zaključuju okvirne sporazume iz člana 35. ovog zakona sa upravljačima infrastrukture.

Upravljač infrastrukture može utvrditi uslove koje mora da ispunjava podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, kako bi obezbjedio da budu osigurana njegova legitimna očekivanja koja se odnose na buduće prihode i korišćenje kapaciteta infrastrukture, koji moraju biti navedeni u Izjavi o mreži.

Uslovi iz stava 3. ovog člana moraju biti odgovarajući, transparentni, nediskriminatorski i precizno navedeni u Izjavi o mreži.

Uslovi iz stava 3. ovog člana mogu se odnositi samo na:

1) davanje finansijskog obezbjeđenja, koje ne može preći primjereni iznos proporcionalan očekivanom obimu poslova podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture i

2) sposobnost da sačini zahtjev za dodjelu kapaciteta infrastrukture na način određen u Izjavi o mreži.

Finansijsko obezbjeđenje u smislu stava 5. tačka 1) ovog člana znači:

1) avansno plaćanje ili

2) podnošenje garancije za osiguranje plaćanja duga upravljaču infrastrukture koju izdaje banka ili druga finansijska institucija.

Podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture može izabrati za koje će se finansijsko obezbjeđenje iz stava 6. ovog člana opredijeliti. Ako podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture izvrši avansno plaćanje, upravljač infrastrukture ne može istovremeno tražiti druga finansijska obezbjeđenja za iste planirane aktivnosti.

Upravljač infrastrukture može od podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture tražiti finansijsko obezbjeđenje ako njegova kreditna sposobnost ukazuje na to da bi mogao imati probleme s redovnim plaćanjem cijene pristupa. Upravljač infrastrukture je obavezan da u odgovarajućem dijelu Izjave o mreži navede kriterijume koji se odnose na kreditnu sposobnost. Upravljač infrastrukture zasniva svoje zahtjeve za finansijsko obezbjeđenje na izvještaju o kreditnoj sposobnosti koji nije stariji od dvije godine, koji izdaje ovlašćeni subjekt za procjenu kreditne sposobnosti.

Upravljač infrastrukture ne može tražiti finansijsko obezbjeđenje:

1) od željezničkog prevoznika koga je odredio podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji nije željeznički prevoznik, ako je podnosilac zahtjeva već dao finansijsko obezbjeđenje za pokriće budućih plaćanja za iste planirane aktivnosti i

2) ako će cijenu pristupa direktno plaćati upravljaču infrastrukture nadležni organ u skladu sa zaključenim ugovorom o obavezi javnog prevoza.

Iznos finansijskog obezbjeđenja za jednog podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture ne može premašiti procjenjeni iznos cijena pristupa za dva mjeseca korišćenja traženog kapaciteta železničke infrastrukture.

Upravljač infrastrukture ne može tražiti da finansijsko obezbjeđenje postane važeće ili bude plaćeno više od deset dana prije prvog dana mjeseca u kojem željeznički prevoznik započne sa željezničkim prevozom u vezi sa cijenama pristupa koje su pokrivene tim finansijskim obezbjeđenjem. Ako se kapacitet infrastrukture dodjeli poslije tog trenutka, upravljač infrastrukture može tražiti finansijsko obezbjeđenje u kratkom roku.

Upravljač infrastrukture ne može odbiti zahtjev za dodjelu kapaciteta infrastrukture, odnosno dodjelu određene trase voza, iz razloga što podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture nije sačinio svoj zahtjev u skladu sa Izjavom o mreži, osim ako podnosilac zahtjeva ne odgovori na dva uzastopna zahtjeva upravljača infrastrukture za dostavljanje nedostajućih informacija ili ponovo odgovara na način koji ne ispunjava uslove utvrđene Izjavom o mreži koji se odnose na postupak dodjele trasa voza.

U slučaju iz stava 12. ovog člana, upravljač infrastrukture mora imati zadovoljavajuće dokaze da je preduzeo sve razumne mjere kako bi podržao ispravno i blagovremeno podnošenje zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koje može dostaviti Organu uprave na njen zahtjev.

Okvirni sporazumi

Član 35

Upravljač infrastrukture i podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture mogu da zaključe okvirni sporazum.

Okvirnim sporazumom iz stava 1. ovog člana preciziraju se karakteristike ponuđenog kapaciteta infrastrukture potrebnog podnosiocu zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture tokom vremenskog perioda koji prelazi jedan period važenja reda vožnje.

Okvirnim sporazumom se ne precizira detaljno trasa voza, već se nastoji da se zadovolje legitimne komercijalne potrebe podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture.

Okvirnim sporazumima ne može se isključivati mogućnost da odgovarajuću infrastrukturu koriste drugi podnosioci zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, odnosno željeznički prevoznici.

Okvirni sporazumi moraju omogućavati da se njegovi uslovi izmjene ili ograniče kako bi se omogućila bolja upotreba željezničke infrastrukture.

Okvirni sporazumi mogu da sadrže kazne za slučaj izmjena ili raskidanja sporazuma.

Okvirni sporazumi se, u načelu, zaključuju na period od pet godina, i mogu se obnoviti na periode jednake njihovom prvobitnom trajanju. Upravljač infrastrukture može da pristane na kraće ili duže periode u posebnim slučajevima. Svaki period duži od pet godina mora biti opravdan postojanjem komercijalnih ugovora, specijalizovanih investicija ili rizika.

Za usluge koje koriste specijalizovanu infrastrukturu iz člana 42. ovog zakona koja zahtjeva značajne i dugoročne investicije, koje podnosilac zahtjeva propisno opravda, okvirni sporazum može da se zaključi na period od 15 godina. Periodi duži od 15 godina dozvoljeni su isključivo u izuzetnim slučajevima, naročito kada je reč o dugoročnim investicijama velikog obima, i naročito ako su takve investicije obuhvaćene ugovorenim obavezama, uključujući višegodišnji plan amortizacije.

U izuzetnim slučajevima iz stava 8. ovog člana, okvirnim sporazumom mogu se utvrditi detaljne karakteristike kapaciteta koji se pruža podnosiocu zahtjeva tokom trajanja okvirnog sporazuma. Te karakteristike mogu da uključuju frekvenciju, obim i kvalitet trasa voza.

Upravljač infrastrukture može da smanji rezervisani kapacitet koji je, tokom perioda od najmanje 30 dana, korišćen manje nego što je dozvoljeno graničnom kvotom iz člana 45. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture je dužan da svakoj zainteresovanoj strani, na njen zahtjev, učini dostupnom osnovne informacije o svakom zaključenom okvirnom sporazumu, poštujući pri tom komercijalnu povjerljivost informacija.

Upravljač infrastrukture dostavlja Organu uprave svaki zaključen okvirni sporazum u roku od deset dana od dana potpisivanja.

Vlada propisuje postupke, sadržinu i kriterijume koji se odnose na okvirne sporazume za dodjelu kapaciteta željezničke infrastrukture, kao i obaveze upravljača infrastrukture u pogledu informisanja u vezi sa okvirnim kapacitetima.

Raspored za postupak dodjele

Član 36

Red vožnje utvrđuje upravljač infrastrukture jednom za kalendarsku godinu i po pravilu stupa na snagu u ponoć, druge subote u decembru tekuće godine. Ako se vrše izmjene ili dopune reda vožnje poslije zime, naročito kako bi se uzele u obzir, po potrebi, izmjene ili dopune redova vožnje za međunarodne putničke vozove, to se vrši u ponoć druge subote u junu, i u drugim intervalima između tih datuma ako je potrebno.

Upravljač infrastrukture u okviru uspostavljene međunarodne saradnje sa drugim upravljačima infrastrukture može dogovoriti drugo vrijeme početka važenja ili izmjena i dopuna reda vožnje, o čemu je dužan da blagovremeno obavijesti javnost i Organ uprave.

Zahtjevi za dodjelu kapaciteta infrastrukture putem unosa trasa voza u red vožnje mogu se podnijeti upravljaču infrastrukture najkasnije 10 mjeseci prije stupanja na snagu reda vožnje. Upravljač infrastrukture razmatra i zahtjeve primljene poslije tog roka.

Najkasnije 11 mjeseci prije nego što red vožnje stupi na snagu, upravljač infrastrukture vodi računa o tome da su privremene međunarodne trase vozova uspostavljene u saradnji sa drugim relevantnim upravljačima infrastrukture.

Upravljač infrastrukture izrađuje nacrt reda vožnje najkasnije četiri mjeseca poslije isteka roka za podnošenje zahtjeva iz stava 3. ovog člana. Upravljač infrastrukture odlučuje o zahtjevima koje primi poslije roka iz tačke 3. ovog člana u skladu sa postupkom objavljenim u Izjavi o mreži.

Upravljač infrastrukture može promeniti dodeljenu trasu voza ako je to neophodno kako bi se osiguralo najveće moguće usklađivanje svih zahteva za dodelu kapaciteta i ako na to pristane podnosilac zahteva kome je trasa dodeljena. Upravljač infrastrukture će ažurirati nacrt reda vožnje najkasnije 30 dana pre stupanja na snagu reda vožnje kako bi bile uključene sve trase vozova koje su dodeljene posle roka iz stava 3. ovog člana.

Ministarstvo propisuje raspored za postupak dodjele kapaciteta infrastrukture po zahtjevima za unos kapaciteta infrastrukture u obliku trasa voza u red vožnje, posebno kod ograničenja kapaciteta, kao i postupak izrade reda vožnje i njegovih izmjena.

Upravljač infrastrukture se u okviru uspostavljene saradnje dogovara sa drugim relevantnim zainteresovanim upravljačima infrastrukture o tome koje sve međunarodne trase vozova treba uključiti u red vožnje, prije početka konsultacija o nacrtu reda vožnje. Prilagođavanje postignutih dogovora vrši se samo ako je neophodno.

Prevoz putnika i robe u željezničkom saobraćaju vrši se u skladu sa redom vožnje unaprijed utvrđenim od upravljača infrastrukture u skladu sa ovim zakonom.

Red vožnje, odnosno izmjene i dopune reda vožnje za javni prevoz putnika objavljuje upravljač infrastrukture u sredstvima javnog informisanja, ističe na vidnim mestima u staničnim zgradama i objavljuje i na drugi uobičajen način najkasnije 20 dana prije stupanja na snagu.

Željeznički prevoznik dužan je da se pridržava objavljenog reda vožnje, kao i da obezbijedi redovno i uredno odvijanje prevoza za vrijeme važenja reda vožnje, osim u slučajevima većih poremećaja saobraćaja koji su nastali zbog elementarnih nepogoda, većih udesa i težih oštećenja željezničke infrastrukture.

Ministarstvo propisuje sastavne djelove reda vožnje, oblik i njihovu sadržinu.

Zahtjevi za dodjelu kapaciteta infrastrukture

Član 37

Podnosioci zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture mogu da podnesu zahtjev upravljaču infrastrukture za zaključivanje ugovora iz člana 21. ovog zakona, kojim im se dodjeljuje kapacitet infrastrukture uz plaćanje cijene u skladu sa ovim zakonom.

Zahtjevi koji se odnose na unos trasa voza u red vožnje u postupku izrade reda vožnje moraju se podnijeti u roku utvrđenom članom 36. ovog zakona. Zahtjevi koji se odnose na izmjenu važećeg reda vožnje podnose se u rokovima koje utvrđuje Ministarstvo aktom iz člana 36. ovog zakona.

Podnosilac zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji je sa upravljačem infrastrukture zaključio okvirni sporazum podnosi zahtjev iz stava 1. ovog člana u skladu sa tim sporazumom.

Postupak raspoređivanja

Član 38

Upravljač infrastrukture zadovoljava, koliko je moguće, sve zahtjeve za dodjelu kapaciteta infrastrukture, uključujući zahtjeve za trasama vozova koje prelaze više od jedne mreže i, koliko je moguće, uzima u obzir sva ograničenja za podnosiocima zahtjeva, uključujući ekonomske efekte na njihovo poslovanje.

Upravljač infrastrukture može dati prioritet posebnim uslugama u okviru postupka raspoređivanja, isključivo u skladu sa čl. 40. i 42. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture je dužan da konsultuje zainteresovane strane u vezi sa nacrtom reda vožnje i da im omogući da u roku od najmanje 30 dana dostave svoje stavove upravljaču infrastrukture.

Zainteresovane strane iz stava 3. ovog člana uključuju sve podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, kao i druga lica koja žele da im se omogući da daju svoje komentare u vezi sa tim kako važeći red vožnje može da utiče na njihovu sposobnost da nabave željezničke usluge tokom tog perioda važenja reda vožnje.

Upravljač infrastrukture preduzima odgovarajuće mjere za rješavanje svih iznijetih problema.

Postupak koordinacije

Član 39

Kada se u toku postupka raspoređivanja iz člana 36. ovog zakona pojave sukobljeni različiti zahtjevi za dodjelu kapaciteta infrastrukture i ako sve zahtjeve za dodjelu kapaciteta infrastrukture nije moguće zadovoljiti na drugi način, upravljač infrastrukture će preduzeti mjere da putem koordinacije zahtjeva obezbijedi najbolju moguću usklađenost svih zahtjeva.

Ako nastane situacija koja zahtjeva koordinaciju, upravljač infrastrukture ima pravo da, u razumnim granicama, predloži kapacitete infrastrukture koji se razlikuju od zahtjevanih.

Upravljač infrastrukture preduzima mjere da, putem konsultacija sa odgovarajućim podnosiocima zahtjeva, riješi sve nastale konflikte.

U cilju sprovođenja konsultacije iz stava 3. ovog člana upravljač infrastrukture će, u razumnim granicama, učiniti dostupnim, besplatno, u pisanom ili elektronskom obliku, sljedeće informacije:

- 1) trase vozova koje zahtjevaju svi ostali podnosioci zahtjeva na istim prevoznim putevima;
- 2) trase vozova koje su preliminarno dodijeljene svim drugim podnosiocima zahtjeva na istim prugama;
- 3) alternativne trase vozova predložene na relevantnim prevoznim putevima u skladu sa stavom 2. ovog člana;
- 4) sve detalje kriterijuma koji se koriste u postupku dodjele kapaciteta.

Informacije iz stava 4. ovog člana se pružaju poštujući komercijalnu povjerljivost informacija i bez navođenja identiteta ostalih podnosilaca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, osim uz pisanu saglasnost.

Načela sprovođenja postupka koordinacije određuju se u Izjavi o mreži. Ova načela treba da odražavaju teškoće u dogovaranju međunarodnih trasa vozova i efekte koje modifikacija može imati na ostale upravljače infrastrukture.

Nezavisno od postupaka po zahtjevima podnijetim Organu uprave, upravljač infrastrukture određuje u Izjavi o mreži način rješavanja sporova u vezi sa sukobljenim zahtjevima za dodjelu kapaciteta infrastrukture.

Upravljač infrastrukture je dužan da odluči po zahtjevu za dodjelu kapaciteta infrastrukture u roku od deset radnih dana od dana okončanja postupka rješavanja sporova iz stava 7. ovog člana.

Ako upravljač infrastrukture odbije zahtjev za dodjelu kapaciteta infrastrukture ili ponudi kapacitet infrastrukture pod drugačijim uslovima u odnosu na podnijeti zahtjev, podnosilac tog zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture može pokrenuti postupak pred Organom uprave u skladu sa članom 117. ovog zakona.

Zagušena infrastruktura

Član 40

Ako, poslije postupka koordinacije i konsultacija iz člana 39. ovog zakona, nije moguće adekvatno udovoljiti zahtjevima za kapacitetom infrastrukture, upravljač infrastrukture bez odlaganja proglašava taj dio infrastrukture zagušenim. To će se takođe učiniti i za infrastrukturu za koju se može očekivati da će u bliskoj budućnosti trpjeti od nedovoljnog kapaciteta.

Ako se infrastruktura proglasi zagušenom, upravljač infrastrukture sprovodi analizu kapaciteta u skladu sa članom 43. ovog zakona, osim ako se plan za poboljšanje kapaciteta iz člana 44. ovog zakona već nije počeo sprovoditi.

Ako cijene iz člana 25. ovog zakona nijesu naplaćene ili nijesu postigle zadovoljavajući rezultat i infrastruktura je proglašena zagušenom, upravljač infrastrukture može, pored toga, upotrebiti kriterijume prioriteta za dodjelu kapaciteta infrastrukture.

Kriterijume prioriteta utvrđuje upravljač infrastrukture, uzimajući u obzir značaj određenih prevoznih usluga za društvo, u odnosu na bilo koju drugu uslugu, kojima se uslijed toga daje prednost.

U slučaju iz stava 3. ovog člana Vlada može odobriti upravljaču infrastrukture nadoknadu koja odgovara gubitku prihoda uslijed potrebe da se određeni kapacitet infrastrukture dodjeli za obavljanje određenih usluga.

Prilikom utvrđivanja kriterijuma prioriteta, upravljač infrastrukture dužan je da zahtjevima za dodjelu kapaciteta infrastrukture u funkciji pružanja usluga javnog prevoza putnika da prioritet, kao i da vodi računa o promovisanju razvoja nacionalnog i međunarodnog željezničkog prevoza robe, pod nediskriminatorskim uslovima.

Postupci i kriterijumi koji će se primjenjivati u slučaju zagušenja infrastrukture objavljuju se u Izjavi o mreži.

Ad hoc zahtjevi za dodjelu kapaciteta infrastrukture

Član 41

Ad hoc zahtjevi za dodjelu kapaciteta infrastrukture su zahtjevi za pojedinačne trase vozova koji se podnose u toku važenja utvrđenog reda vožnje.

Upravljač infrastrukture je dužan da odgovori na *ad hoc* zahtjeve iz stava 1. ovog člana u najkraćem mogućem roku, a najduže u roku od pet radnih dana od dana prijema zahtjeva.

Upravljač infrastrukture dužan je da učini dostupnim informacije o raspoloživom slobodnom kapacitetu infrastrukture svim podnosiocima, kao i potencijalnim podnosiocima, zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji bi mogli izraziti želju da koriste taj kapacitet.

Upravljač infrastrukture, gde je potrebno, procjenjuje potrebu za rezervnim kapacitetima koji će ostati raspoloživi u okviru posljednjeg izrađenog reda vožnje kako bi imao mogućnost da brzo odgovori na predvidljive *ad hoc* zahtjeve za kapacitetom. Upravljač infrastrukture će postupiti na ovaj način i u slučaju zagušenja infrastrukture.

Specijalizovana infrastruktura

Član 42

Kapacitet infrastrukture se smatra raspoloživim za korišćenje u svrhu svih vrsta usluga prevoza koje odgovaraju karakteristikama neophodnim za obavljanje saobraćaja na trasi voza.

Izuzetno, ako postoje odgovarajući alternativni prevozni putevi, upravljač infrastrukture može, poslije konsultacija sa zainteresovanim stranama, da odredi posebnu infrastrukturu za specifične vrste saobraćaja (u daljem tekstu: specijalizovana infrastruktura).

Ako se odredi specijalizovana infrastruktura iz stava 2. ovog člana, upravljač infrastrukture može prilikom dodjele kapaciteta infrastrukture, dati prioritet toj vrsti saobraćaja.

Davanje prioriteta iz stava 3. ovog člana ne može biti u suprotnosti sa pravilima o zaštiti konkurencije.

Određivanje specijalizovane infrastrukture ne isključuje njeno korišćenje za ostale vrste saobraćaja kada postoje raspoloživi kapaciteti.

Upravljač infrastrukture objavljuje u Izjavi o mreži podatke o određenoj specijalizovanoj infrastrukturi.

Analiza kapaciteta

Član 43

Upravljač infrastrukture dužan je da u slučaju zagušenja infrastrukture iz člana 40. ovog zakona sprovede analize kapaciteta infrastrukture sa ciljem da se odrede ograničenja kapaciteta infrastrukture koja sprječavaju da se adekvatno izađe u susret zahtjevima za dodjelom kapaciteta i predloži metode koje će omogućiti da se zadovolje dodatni zahtjevi. Analizom kapaciteta utvrđuju se razlozi zagušenja i koje mjere se mogu preduzeti u kratkoročnom i srednjoročnom periodu da se smanji zagušenje.

Analizom kapaciteta razmatra se infrastruktura, postupci rada, karakter različitih usluga koje se realizuju, kao i efekti svih tih faktora na kapacitet infrastrukture. Mjere koje treba razmotriti obuhvataju posebno preusmjerenje usluga, mijenjanje vremenskih termina usluga, promjene brzine i poboljšanja infrastrukture.

Upravljač infrastrukture dužan je da završi analizu kapaciteta u roku od šest mjeseci od dana utvrđivanja da je infrastruktura zagušena.

Plan za poboljšanje kapaciteta

Član 44

U roku od šest mjeseci od završetka analize kapaciteta iz člana 43. ovog zakona, upravljač infrastrukture donosi plan za poboljšanje kapaciteta.

Plan za poboljšanje kapaciteta se izrađuje poslije konsultacija sa korisnicima relevantne zagušene infrastrukture.

Planom za poboljšanje kapaciteta se utvrđuju:

- 1) razlozi zagušenja;
- 2) mogući budući razvoj saobraćaja;
- 3) ograničenja za razvoj infrastrukture;
- 4) mogućnosti i troškovi za poboljšanje kapaciteta, uključujući moguće promjene cijena pristupa.

Po osnovu analize troškova i koristi mogućih utvrđenih mjera, planom iz stava 1. ovog člana određuju se i aktivnosti koje će se preduzeti radi poboljšanja kapaciteta infrastrukture, uključujući i dinamiku za sprovođenje mjera.

Plan iz stava 1. ovog člana donosi se uz saglasnost Ministarstva.

Upravljač infrastrukture će obustaviti naplaćivanje cijena pristupa za relevantnu infrastrukturu u skladu sa članom 25. ovog zakona u slučajevima kada:

- 1) ne donese plan za poboljšanje kapaciteta ili
- 2) ne ostvari napredak u sprovođenju aktivnosti određenih planom za poboljšanje kapaciteta.

Izuzetno od stava 6. ovog člana, upravljač infrastrukture može, uz odobrenje Organa uprave, da nastavi da naplaćuje ove cijene ako:

- 1) nije moguće realizovati plan za poboljšanje kapaciteta iz razloga koji su van njegove kontrole ili
- 2) raspoložive mogućnosti nijesu ekonomski ili finansijski izvodljive.

Korišćenje trasa vozova

Član 45

Upravljač infrastrukture će u Izjavi o mreži precizirati uslove pod kojima će uzeti u obzir prethodne nivoe iskorišćenja trasa vozova prilikom određivanja prioriteta za postupak dodjele.

Naročito kada se radi o zagušenoj infrastrukturi, upravljač infrastrukture zahtjeva predaju trase voza koja je, tokom perioda od najmanje 30 dana, bila korišćena manje nego što je dozvoljeno graničnom kvotom koja se utvrđuje u Izjavi o mreži, osim ako se to desilo uslijed ne-ekonomskih razloga koji su izvan kontrole podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture.

Ako korisnik trase voza svojim aktivnostima i željezničkim voznim sredstvima ograniči ili ugrozi kapacitet željezničke infrastrukture, dužan je da postupi po zahtjevu upravljača infrastrukture i u razumno kratkom roku otkloni poremećaj izazvan željezničkim vozilima koja ograničavaju ili ugrožavaju kapacitet infrastrukture, a u suprotnom upravljač infrastrukture će, o trošku korisnika trase voza preduzeti potrebne radnje.

Kapacitet infrastrukture za radove na održavanju

Član 46

Upravljač infrastrukture rezerviše kapacitete infrastrukture koji su neophodni radi izvođenja radova na održavanju infrastrukture u toku postupka raspoređivanja iz člana 38. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture na odgovarajući način uzima u obzir efekte koje rezervisanje kapaciteta infrastrukture za planirane radove na održavanju kolosjeka ima na podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture.

Upravljač infrastrukture je dužan da bez odlaganja obavijesti zainteresovane strane o kapacitetu infrastrukture koji nije na raspolaganju zbog neplaniranih radova na održavanju.

Organ uprave može zatražiti od upravljača infrastrukture da joj dostavi podatke iz stava 3. ovog člana, ako to smatra potrebnim.

Posebne mjere koje se preduzimaju u slučaju poremećaja

Član 47

U slučaju poremećaja u saobraćanju vozova uzrokovanih tehničkim kvarom ili nesrećom, upravljač infrastrukture preduzima sve neophodne mjere da se uspostavi redovno stanje. U tu svrhu, on sastavlja plan za postupanje u nepredviđenim situacijama, sa spiskom tijela koja treba da obavijesti u slučaju ozbiljnih nesreća ili ozbiljnih poremećaja u saobraćanju vozova.

O nastalim poremećajima u saobraćanju vozova uzrokovanih tehničkim kvarom ili nesrećom i planiranom vremenu za uspostavljanje redovnog stanja upravljač infrastrukture, bez odlaganja, obavještava korisnike tog dijela željezničke infrastrukture.

U hitnim slučajevima i ako je to neophodno, uslijed oštećenja koje dovodi do toga da je infrastruktura privremeno neupotrebliiva, dodijeljene trase vozova mogu se povući bez upozorenja, i to na onoliko vremena koliko je potrebno za popravku sistema.

Upravljač infrastrukture angažuje sredstva korisnika trase voza koja smatra najpodesnijim za uspostavljanje normalne situacije.

U vanrednim situacijama se postupa u skladu sa zakonom kojim se uređuju vanredne situacije.

5. Pogranični sporazumi

Član 48

U cilju nesmetanog obavljanja međunarodnog željezničkog prevoza mogu se zaključiti pogranični sporazumi sa susjednim državama.

Određbe pograničnih sporazuma ne mogu diskriminisati željezničke prevoznike, niti ograničavati slobodu željezničkih prevoznika da pružaju prekogranične usluge.

Poštujući načela iz pograničnog sporazuma, upravljač infrastrukture može sa upravljačem infrastrukture iz susjedne države zaključiti sporazum kojim se uređuje međusobna saradnja.

6. Izgradnja i rekonstrukcija željezničke infrastrukture

Izgradnja željezničke infrastrukture

Član 49

Izgradnja željezničke infrastrukture vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja objekata i zakonima kojima se uređuju bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema.

Pod izgradnjom željezničke infrastrukture, u smislu ovog zakona, smatra se izgradnja nove željezničke pruge, kao i izgradnja telekomunikacionih, signalno-sigurnosnih, elektro-energetskih, elektrovučnih i drugih postrojenja i uređaja, zgrada i objekata na novoj i postojećim prugama.

Nacionalni program javne željezničke infrastrukture

Član 50

Vlada donosi Nacionalni program željezničke infrastrukture (u daljem tekstu: Nacionalni program), koji obuhvata:

- 1) postojeće karakteristike i stanje željezničke infrastrukture Crne Gore;
- 2) razvojne komponente u izgradnji novih kapaciteta infrastrukture od posebnog značaja za Crnu Goru;
- 3) planove izgradnje, rekonstrukcije i održavanja željezničke infrastrukture sa definisanjem strukture, dinamike realizacije i prioriteta, visine i izvora finansijskih sredstava potrebnih za izvršenje aktivnosti iz Nacionalnog programa.

Nacionalni program donosi se za period od pet godina.

Na osnovu Nacionalnog programa upravljač infrastrukture izrađuje godišnji Program izgradnje, rekonstrukcije i održavanja željezničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja željezničkog saobraćaja sa projekcijom za naredne četiri godine.

Upravljač infrastrukture objavljuje na svojoj internet stranici prijedlog programa iz stava 3. ovog člana, konsultuje podnosiocce zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture i druge zainteresovane strane u postupku donošenja programa i daje im rok od najmanje 15 dana za dostavljanje sugestija i predloga u vezi sa programom.

Program iz stava 3. ovog člana se projektuje tako da obezbijedi optimalno i efikasno korišćenje, obezbjeđivanje i razvoj željezničke infrastrukture, pritom obezbjeđujući finansijsku ravnotežu i obezbjeđivanje sredstava za ostvarivanje tih ciljeva.

Upravljač infrastrukture dva puta godišnje podnosi Ministarstvu izvještaj o realizaciji godišnjeg programa izgradnje, rekonstrukcije i održavanja željezničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja željezničkog saobraćaja.

Ministarstvo podnosi Vladi jedanput godišnje izvještaj o realizaciji Nacionalnog programa na osnovu izveštaja iz stava 6. ovog člana.

Ministarstvo propisuje sadržinu i formu izvještaja iz stava 6. ovog člana.

Radovi na pruzi

Član 51

Upravljač infrastrukture je dužan, da prije otpočinjanja radova, a najmanje 120 dana ranije, objavi početak radova na izgradnji, rekonstrukciji i obnovi javne željezničke infrastrukture u dnevnim listovima ili na drugi uobičajeni način, da bi privredno društvo, drugo pravno lice, odnosno preduzetnik koji se stara o objektima ugrađenim na željezničkom području (cjevovodi, vodovodi, električne, telefonske i vazdušne linije, podzemni kablovi i druge slične instalacije i uređaji), kao i u slučaju kada namjerava da te objekte izgradi, mogao da uskladi radove na tim objektima sa radovima na izgradnji, rekonstrukciji i obnovi željezničke infrastrukture.

Upravljač infrastrukture i privredno društvo, drugo pravno lice i preduzetnik iz stava 1. ovog člana, uređuju ugovorom međusobna prava i obaveze u vezi sa izvođenjem radova na izgradnji, rekonstrukciji i obnovi željezničke infrastrukture i radove na objektima ugrađenim ili koji će se ugraditi na željezničkom području.

Obaveza je privrednog društva, drugog pravnog lica, odnosno preduzetnika koji se stara o objektima ugrađenim na željezničkom području (cjevovodima, vodovodima, električnim, telefonskim i vazdušnim linijama, podzemnim kablovima i drugim sličnim instalacijama i uređajima) da o svom trošku i u zahtjevanom roku od strane upravljača infrastrukture, iste izmjesti prije početka radova na rekonstrukciji i obnovi željezničke infrastrukture ili ih prilagodi potrebama izvođenja radova, a ako to ne učini upravljač infrastrukture je ovlašćen da navedene radnje preduzme o trošku tog lica.

Obaveza je lica iz stava 3. ovog člana da prije početka radova na izgradnji javne željezničke infrastrukture, u roku koji odredi upravljač infrastrukture, objekte iz stava 3. ovog člana izmjesti ili ih prilagodi potrebama izvođenja radova, a troškove izmještanja navedenih objekata, podrazumjevajući i troškove gradnje, odnosno postavljanja tih objekata na drugoj lokaciji, snosi upravljač infrastrukture.

Upravljač infrastrukture vodi evidenciju o ugrađenim objektima iz stava 1. ovog člana, po prugama, mjestu ugradnje i upravljačima tih objekata.

Izgradnja drugih objekata

Član 52

Ako željezničku infrastrukturu treba rekonstruisati ili obnoviti zbog izgradnje drugog objekta (javni put, rudnik, kamenolom, akumulaciono jezero, aerodrom i sl.), dio željezničke infrastrukture koji se rekonstruiše ili obnavlja mora biti izgrađen sa elementima koji odgovaraju kategoriji te željezničke infrastrukture, bez obzira na stvarno stanje u kome se nalazila u momentu rekonstrukcije.

Troškove rekonstrukcije ili obnove željezničke infrastrukture iz stava 1. ovog člana snosi investitor objekta zbog čije izgradnje se vrši rekonstrukcija željezničke infrastrukture, ako se drugačije ne sporazumeju investitor i upravljač infrastrukture.

Rekonstrukcija željezničke infrastrukture

Član 53

Rekonstrukcijom željezničke infrastrukture smatraju se i radovi na postojećoj željezničkoj infrastrukturi ili elementima željezničke infrastrukture koji mogu biti od uticaja na stabilnost željezničke infrastrukture, objekata na željezničkoj infrastrukturi, koji odstupaju od uslova pod

kojima je odobrena izgradnja i radovi promjene osnovne karakteristike trase željezničke pruge u pojasu njenog osnovnog pravca, kao i poboljšavanje parametara elemenata željezničke infrastrukture. Rekonstrukcija željezničke infrastrukture vrši se na osnovu odobrenja za rekonstrukciju koje izdaje ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva.

Rekonstrukcija željezničke infrastrukture vrši se u skladu sa zakonom, tehničkim propisima i standardima.

Upravljač infrastrukture inicira postupak upisa u javne knjige, katastar nepokretnosti i katastar vodova, sve promjene na zemljištu i objektima javne željezničke infrastrukture, pred nadležnim organom.

Obnova željezničke infrastrukture kojom se ne mijenja funkcija i položaj u prostoru postojećeg objekta

Član 54

Obnova željezničke infrastrukture kojom se ne mijenja funkcija i položaj u prostoru postojeće željezničke infrastrukture (linijskog infrastrukturnog objekta) u odnosu na prostorni i/ili urbanistički plan po kome je isti izgrađen, podrazumjeva radove na elementima željezničke infrastrukture kojima se unaprijeđuje pouzdanost, efikasnost i bezbjednost željezničkog saobraćaja bez promjene funkcije i položaja u prostoru postojećeg objekta.

Radovi obnove izvode se na postojećem željezničkom zemljištu i unutar regulacionih linija javnih željezničkih pruga.

Radovi na obnovi željezničke infrastrukture, naročito su:

1) obnova donjeg stroja pruge zamjenom oslabljenih djelova donjeg stroja (trupa), proširenjem planuma, bankina za kanalice željezničkih kablova i ostalih elemenata donjeg stroja (trupa) pruge;

2) obnova gornjeg stroja pruge zamjenom šina, pragova, tucanika i skretnica na pružnim i staničnim kolosjecima;

3) obnova putničkih perona, platformi za putnike i robu, pristupnih staza, stepeništa i nadstrešnica i sl.;

4) obnova stabilnih postrojenja električne vuče zamjenom dotrajalih i tehnički nefunkcionalnih elemenata;

5) obnova energetskih postrojenja, postrojenja za rekuperaciju, postrojenja za mjerenje potrošnje električne energije;

6) obnova signalno-sigurnosnih postrojenja zamjenom dotrajalih i tehnički nefunkcionalnih elemenata, isključivanje i demontaža djelova;

7) obnova telekomunikacionih postrojenja i kablova zamjenom dotrajalih i tehnički nefunkcionalnih elemenata, postrojenja i kablova;

8) obnova tunela, zamjena djelova tunelskih obloga, hidroizolacija i odvodnjavanja tunela i slobodnog profila tunela;

9) obnova i zamjena djelova potpornih i obložnih zidova, kao i galerija;

10) obnova kolosjeka na mostu, instalacija na mostu i slobodnog profila za željeznička vozila na kolosjeku mosta;

11) rekonstrukcija putnog prelaza u pružnom pojasu pruge;

12) obnova zgrada svih namjena, hala i radionica, njihovo prilagođavanje osnovnoj namjeni i obnova fasade prema standardima energetske efikasnosti.

Obnova željezničke infrastrukture kojom se ne mijenja funkcija i položaj u prostoru postojeće željezničke infrastrukture vrši se na osnovu odobrenja za izvođenje radova koje izdaje ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva.

Javni interes

Član 55

Ako je radi izgradnje i rekonstrukcije, odnosno modernizacije javne željezničke infrastrukture potrebno izvršiti eksproprijaciju, administrativni prenos ili nepotpunu eksproprijaciju, Vlada na predlog upravljača javne željezničke infrastrukture, utvrđuje javni interes.

Eksproprijacija **Član 56**

Način i uslove sprovođenja eksproprijacije za potrebe izgradnje i rekonstrukcije, odnosno modernizaciju javne željezničke infrastrukture, bliže propisuje ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva.

7. Održavanje javne željezničke infrastrukture

Član 57

Javna željeznička infrastruktura mora da se održava u stanju koje obezbjeđuje bezbjedan i nesmetan željeznički saobraćaj, kao i kvalitetan i uredan prevoz, a u skladu sa propisima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i tehničkim propisima i standardima.

Održavanje javne željezničke infrastrukture obuhvata redovno održavanje i vanredno održavanje.

Tehnološku cjelinu za održavanje čine svi elementi javne željezničke infrastrukture. Održavanjem se interveniše na pojedinim elementima koji se time dovode u stanje kojim se ne umanjuje tehnološka funkcija pruge i sprječava se stvaranje uskih grla na pruzi.

Upravljač infrastrukture posebnim aktom odobrava uvođenje svake lagane vožnje ili trajno ograničenje brzine u odnosu na projektovane parametre pruge, sa obrazloženjem razloga smanjenja brzine saobraćaja i smanjenja kapaciteta pruge, uz propisivanje tehničkih mjera za njihovo saniranje, kao i planirani rok za ukidanje lagane vožnje, koji dostavlja Inspekciji za željeznički saobraćaj.

Redovno održavanje **Član 58**

Radovi na redovnom održavanju su naročito: održavanje i zamjena elemenata gornjeg stroja željezničke pruge (skretnica, kolosjeka i kolosječnih veza), istim ili drugim tipom kojima se parametri željezničke pruge održavaju na projektovanom nivou; radovi na donjem stroju željezničke pruge (odvodnjavanje i uređenje kosina); uklanjanje drveća, šikare i šiblja iz pružnog pojasa, zamjena i obnova istim ili drugim materijalima propusta i mostova do 10 m dužine, ako se ne mijenja njihov otvor; zamjena i dopuna elemenata signalno-sigurnosnih i telekomunikacionih uređaja i postrojenja; zamjena i dopuna elemenata stabilnih postrojenja elektro vuče, kao i ostalih postrojenja za transformaciju i prenos električne energije za vuču vozova; adaptacija i popravka zgrada željezničkih službenih mjesta i ostalih objekata na željezničkim službenim mjestima koji su u funkciji željezničkog saobraćaja kojima se ne mijenja njihova konstrukcija i spoljni izgled; čišćenja snijega i leda sa kolosjeka, postrojenja i površina na staničnim peronima, stajalištima i dr.

Vanredno održavanje **Član 59**

Radovi na vanrednom održavanju su radovi glavne opravke koji se izvode radi otklanjanja posljedica vanrednih događaja (nesreća, poplava, zemljotresa i sl.) na elementima postojeće željezničke infrastrukture sa ciljem ponovnog uspostavljanja bezbjednog saobraćaja i postizanja projektovanih parametara.

Saniranje infrastrukture **Član 60**

Ako javnu željezničku infrastrukturu treba sanirati ili adaptirati zbog izgradnje drugog objekta (javni put, rudnik, kamenolom, akumulaciono jezero, aerodrom i sl.), dio javne željezničke infrastrukture koji se sanira ili adaptira mora biti izgrađen sa elementima koji odgovaraju kategoriji

te željezničke infrastrukture, bez obzira na stvarno stanje u kome se nalazila u momentu sanacije ili adaptacije.

Troškove saniranja ili adaptiranja željezničke infrastrukture iz stava 1. ovog člana snosi investitor objekta zbog čije izgradnje se vrši saniranje ili adaptiranje željezničke infrastrukture, ako se drugačije ne sporazumeju investitor i upravljač infrastrukture.

Održavanje stubova i zajedničkih konstrukcija

Član 61

Održavanje zajedničkih stubova i zajedničkih konstrukcija na mostu izgrađenom za javnu željezničku infrastrukturu i javni put vrši upravljač željezničke infrastrukture u skladu sa saobraćajno-tehničkim propisima i standardima. O kolovoznoj konstrukciji puta stara se upravljač putne infrastrukture, dok se o kolosjeku brine upravljač infrastrukture.

Troškove održavanja zajedničkih stubova i konstrukcije na mostu iz stava 1. ovog člana, snose u jednakim iznosima upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture.

Upravljač putne infrastrukture zaštitnom ogradom odvaja putnu od javne željezničke infrastrukture kako na mostu tako i na dionicama puteva na kojima postoje mjesta sa rastojanjem manjim od 4,5 m mjereno od ose kolosjeka.

Upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture dužni su da zaključe ugovor kojim će precizno biti definisana međusobna prava i obaveze o održavanju:

1) zajedničkih stubova, zajedničkih konstrukcija i održavanju i rukovanju uređajima za upravljanje saobraćajem - snose u jednakim iznosima upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture;

2) kolovozne konstrukcije puta na mostu, kao i rastojanja između glavne šine i konstrukcije kolovoza - snosi upravljač putne infrastrukture.

Ugovor iz stava 4. ovog člana zaključuje se na neodređeno vreme, uz obavezu upravljača željezničke infrastrukture da o promjeni tehničkih podataka godišnje obavijesti upravljača putne infrastrukture.

Otklanjanje poremećaja

Član 62

Ako na željezničkoj infrastrukturi dođe do prekida saobraćaja zbog elementarnih nepogoda i drugih nesreća, a upravljač infrastrukture nije u stanju sam da otkloni nastale poremećaje i uspostavi željeznički saobraćaj u što je moguće kraćem roku, jedinica lokalne samouprave na čijoj je teritoriji došlo do prekida željezničkog saobraćaja pruža pomoć i u saradnji sa upravljačem infrastrukture određuje mjere za otklanjanje poremećaja i uspostavljanje željezničkog saobraćaja u najkraćem mogućem roku.

U slučaju da se za otklanjanje elementarnih nepogoda i drugih nesreća iz stava 1. ovog člana, koriste usluge fizičkih i pravnih lica, tehnička sredstva i materijal, odgovarajuća naknada pada na teret upravljača infrastrukture, uz mogućnost refundiranja troškova od osnivača.

8. Putni prelazi, rekonstrukcija i održavanje putnih prelaza

Razmak između dva ukrštanja

Član 63

Razmak između dva ukrštanja željezničke infrastrukture i puta ne može da bude manji od 2.000 m, osim u izuzetnim slučajevima koje propisuje Ministarstvo.

Upravljanje putnim prelazom

Član 64

Na putnom prelazu, željezničkom infrastrukturuom i željezničkim saobraćajem upravlja upravljač željezničke infrastrukture (upravljač infrastrukture, operator uslužnog objekta, vlasnik, odnosno ovlašćeni upravljač industrijskog kolosjeka koji čini dio željezničke infrastrukture), a putnom, uličnom i pješačkom infrastrukturuom i saobraćajem upravlja upravljač putne

infrastrukture, tako što je svaki upravljač dužan da stvori uslove za bezbjedan prelazak mjesta ukrštanja na infrastrukturi kojom upravlja.

U toku izvođenja radova na putnim prelazima, izmjenom željezničkog saobraćaja upravlja upravljač željezničke infrastrukture, a izmjenom drumskog saobraćaja upravlja upravljač putne infrastrukture.

Ukrštanje železničke infrastrukture sa javnim putevima van prostora za koji su donijeti urbanistički planovi u načelu izvodi se njihovim svođenjem na najneophodniji broj, usmjeravanjem dva ili više javnih puteva na zajedničko mjesto ukrštanja.

Ukrštanje železničke infrastrukture sa nekategorisanim putevima izvodi se usmjeravanjem tih puteva na najbliži javni put koji se ukršta sa odnosnom željezničkom infrastrukturuom. Ako to nije moguće treba međusobno povezati nekategorisane puteve i izvršiti njihovo ukrštanje sa željezničkom infrastrukturuom na zajedničkom mjestu.

Upravljač željezničke infrastrukture određuje mjesto ukrštanja u skladu sa uslovima za uređenje prostora i uslovima za bezbjednost saobraćaja, u sporazumu sa upravljačem nekategorisanih puteva.

Troškovi koji se tiču željezničke infrastrukture padaju na teret upravljača infrastrukture, dok troškovi koji se tiču putne infrastrukture padaju na teret upravljača putne infrastrukture.

Troškovi izgradnje ukrštanja

Član 65

Ako do ukrštanja željezničke infrastrukture i puta dođe po zahtjevu jedinice lokalne samouprave, privrednog društva ili drugog pravnog lica ili preduzetnika, troškove izgradnje nadvožnjaka, podvožnjaka, odnosno putnog prelaza, troškove postavljanja uređaja i naprava i druge troškove osiguranja bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu, snosi upravljač putne infrastrukture, odnosno podnosilac zahtjeva.

Upravljač željezničke infrastrukture, koji obustavlja prevoz, dužan je dostaviti upravljaču puta zahtjev za uklanjanje saobraćajnih znakova na putu kojim se upozoravaju učesnici u drumskom saobraćaju na putni prelaz, a željezničke elemente putnog prelaza i uređaje za zatvaranje saobraćaja na putnom prelazu da privremeno ukloni, dok traje vrijeme obustave prevoza.

Otvaranje i ukidanje putnih prelaza

Član 66

O otvaranju novih i ukidanju postojećih putnih prelaza na javnoj željezničkoj infrastrukturi odlučuje Ministarstvo, na zahtjev upravljača putne infrastrukture ili zainteresovanog privrednog društva ili drugog pravnog lica ili preduzetnika, uz prethodno pribavljeno mišljenje upravljača željezničke infrastrukture.

Zahtjev iz stava 1. ovog člana treba da sadrži detaljno obrazloženje sa saobraćajno-tehničkom analizom potrebe, načina, mjesta i mjera za osiguranje bezbjednog saobraćaja, za svako otvaranje novog i ukidanje postojećeg putnog prelaza i mišljenje upravljača infrastrukture.

Obrazloženi zahtjev iz stava 1. ovog člana može podnijeti i upravljač železničke infrastrukture uz prethodno pribavljeno mišljenje upravljača putne infrastrukture.

Upravljač putne infrastrukture dužan je da učini dostupnim sve raspoložive podatke potrebne za izradu obrazloženja iz stava 2. ovog člana.

Odluka iz stava 1. ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Troškovi zamjene prelaza

Član 67

Ako se putni prelaz zamjenjuje nadvožnjakom, odnosno podvožnjakom ili se ukida zbog usmjeravanja puta, troškove izmjena izvršenih zbog toga na željezničkoj infrastrukturi i putu, ako se drugačije ne sporazumeju, snose:

1) upravljač željezničke infrastrukture - ako je ta promjena uslovljena pretežno potrebama željezničkog saobraćaja;

2) upravljač putne infrastrukture - ako je ta promjena uslovljena pretežno potrebama drumskog saobraćaja, a na putu koji koristi pretežno određeno preduzeće, drugo pravno lice ili preduzetnik, troškove izmjena na željezničkoj infrastrukturi i putu snosi u cijelosti to preduzeće, drugo pravno lice ili preduzetnik.

U slučaju svih drugih promjena u vezi sa ukrštanjem, uključujući prilagođavanje i poboljšanje sigurnosnih i drugih uređaja, troškove izmjena na željezničkoj infrastrukturi i putu iz stava 1. ovog člana snose zajednički upravljač željezničke infrastrukture, upravljač putne infrastrukture i privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik srazmjerno potrebama željezničkog i drumskog saobraćaja koje su uslovile te promjene, ako se drugačije ne sporazumiju.

Troškovi izgradnje puta u zoni putnog prelaza

Član 68

Ako izgradnjom putne infrastrukture dođe do njenog ukrštanja sa željezničkom infrastrukturom u nivou, troškove izgradnje dijela puta u zoni putnog prelaza snosi upravljač putne infrastrukture.

Ako izgradnjom željezničke infrastrukture dođe do njenog ukrštanja sa putnom infrastrukturom u nivou, troškove izgradnje dijela puta u zoni putnog prelaza snosi upravljač željezničke infrastrukture.

Ugovor

Član 69

Upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture dužni su da zaključe ugovor kojim bliže uređuju međusobne odnose u pogledu putnih prelaza i u tim okvirima utvrđuju vrstu i obim radova na održavanju kolovoza i vrijeme izvođenja tih radova, visinu troškova za osiguranje bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu, način plaćanja troškova i uređuju druga pitanja iz tih odnosa.

Ugovor iz stava 1. ovog člana zaključuje se na period od najviše deset godina uz mogućnost obnavljanja, a Aneks ugovora iz stava 1. ovog člana mora biti potpisan najkasnije do 31. decembra tekuće godine za narednu godinu.

Ako upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture ne zaključe ugovor iz stava 1. ovog člana u roku iz stava 2. ovog člana, upravljač željezničke infrastrukture može, u cilju održavanja putnog prelaza u stanju kojim se osigurava bezbjedno odvijanje saobraćaja, utvrditi da je neophodno izvođenje određenih radova na održavanju kolovoza na putnom prelazu i sprovesti izvođenje tih radova o trošku upravljača putne infrastrukture.

Upravljač putne infrastrukture dužan je da plati upravljaču željezničke infrastrukture troškove iz stava 3. ovog člana u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja o visini troškova.

Troškovi održavanja putnog prelaza

Član 70

Upravljač željezničke infrastrukture, kao i upravljač puteva dužni su da na putnom prelazu sprovedu mjere za bezbjedan i nesmetan saobraćaj i da putne prelaze održavaju u stanju kojim se obezbjeđuje bezbjedno i nesmetano odvijanje saobraćaja, u skladu sa zakonima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i bezbjednost saobraćaja na putevima.

Troškove održavanja putnog prelaza i troškove osiguranja bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu snose:

1) upravljač željezničke infrastrukture za troškove održavanja kolosjeka i ostalih djelova željezničke infrastrukture na putnom prelazu, signalnih uređaja i znakova koji upozoravaju željezničke radnike u vozu na putni prelaz, željezničkih telefonskih veza sa putnim prelazima;

2) upravljač putne infrastrukture za troškove održavanja kolovoza na putnom prelazu i saobraćajnih znakova na putevima koji upozoravaju učesnike u drumskom saobraćaju na putni prelaz;

3) upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture zajedno, na jednake djelove, za troškove održavanja uređaja za davanje znakova kojima se učesnicima u drumskom saobraćaju najavljuje približavanje voza putnom prelazu i uređaja za zatvaranje saobraćaja na putnom prelazu, kao i za troškove rukovanja uređajima za zatvaranje saobraćaja na putnom prelazu i druge neposredne troškove za osiguranje bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu.

Upravljač željezničke infrastrukture snosi u cjelini troškove za upravljanje uređajima na putnom prelazu u staničnom području, odnosno od ulaznog signala sa jedne strane do ulaznog signala sa druge strane službenog mjesta.

Ako nekategorisani put koristi pretežno određeno preduzeće, drugo pravno lice ili preduzetnik, troškove održavanja kolovoza i osiguranja bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu iz stava 2. tač. 2) i 3) ovog člana snosi u cjelini to preduzeće, drugo pravno lice ili preduzetnik.

U slučaju spora iz stava 4. ovog člana pretežnog korisnika određuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave, a ako ima više korisnika sa približno jednakim udjelom, oni snose jednak dio troškova.

Kod kategorisanih puteva upravljač željezničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture postupaju u skladu sa odredbama stava 2. tač. 2) i 3) ovog člana.

Održavanje djelova putnog prelaza

Član 71

O održavanju dijela putnog prelaza, kao i o osiguranju bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu, stara se upravljač željezničke infrastrukture s tim da se kolovoz na putnom prelazu mora održavati tako da se preko njega može vršiti bezbjedan i nesmetan drumski saobraćaj.

Ostale djelove puta sa obe strane putnog pravca, uključujući zonu potrebne preglednosti van širine putnog prelaza, održava upravljač putne infrastrukture na način koji omogućava bezbjedan i nesmetan željeznički saobraćaj.

Zonu preglednosti u širini putnog prelaza održava upravljač željezničke infrastrukture.

Putni prelazi na industrijskoj željeznici i industrijskim kolosjecima

Član 72

Odredbe čl. 63-71. ovog zakona shodno se primjenjuju i na putne prelaze na industrijskoj željeznici i industrijskim kolosjecima za sopstvene potrebe, kao i na kolosjecima smještenih unutar željezničkih radionica za popravku, depoa ili garaža za lokomotive, a posebno u pogledu prava i obaveza privrednog društva ili drugog pravnog lica koji upravlja industrijskom željeznicom, kao i vlasnika, odnosno korisnika industrijskog kolosjeka za sopstvene potrebe.

9. Zaštita željezničke infrastrukture

Član 73

U infrastrukturnom pojasu, osim u zoni pružnog pojasa, izuzetno se mogu graditi objekti koji nijesu u funkciji željezničkog saobraćaja, a na osnovu ispunjenih uslova i saglasnosti koju podnosiocu zahtjeva izdaje Organ uprave a na osnovu mišljenja upravljača infrastrukture, kao povjereno javno ovlaštenje, u formi rješenja. Propisane mjere zaštite tih objekata sprovodi investitor objekta o svom trošku.

U pružnom i infrastrukturnom pojasu mogu se postavljati nadzemni i podzemni elektroenergetski vodovi, telegrafske i telefonske vazdušne linije i vodovi, kanalizacije i cjevovodi

i drugi vodovi i slični objekti i postrojenja na osnovu ispunjenih uslova i izdate saglasnosti upravljača infrastrukture, koja se izdaje u formi rješenja.

Upravljač infrastrukture zaključuje ugovor o pravu službenosti prolaza na neodređeno vrijeme, a visina naknade se utvrđuje Odlukom Vlade, koju predlaže Ministarstvo.

Ugovor o pravu službenosti prolaza zaključuje se između upravljača infrastrukture i upravljača komunalne infrastrukture i drugim organima i institucijama u slučajevima izgradnje, rekonstrukcije, adaptacije i sanacije komunalne infrastrukture.

Ugovor o pravu službenosti prolaza zaključuje se između upravljača infrastrukture i upravljača industrijske željeznice i industrijskog kolosjeka u slučajevima izgradnje i rekonstrukcije infrastrukture industrijske željeznice i industrijskog koloseka.

U željezničkom području u zoni građevinskih objekata kao što su željeznički mostovi, vijadukti i tuneli na udaljenosti ne manjoj od 8 m od spoljne ivice nosača mosta, spoljne ivice portala tunela mogu se izuzetno graditi i objekti koji nijesu u funkciji željezničkog saobraćaja, a ispod donje ivice konstrukcije mosta i vijadukta moguća je izgradnja objekata ne bliže od 3 m, mjereno od ivice konstrukcije, a na osnovu ispunjenih uslova i saglasnosti upravljača infrastrukture, koja se izdaje u formi rješenja.

U zaštitnom pružnom pojasu, na udaljenosti 50 m od ose krajnjeg kolosjeka, ili drugoj udaljenosti u skladu sa posebnim propisom, ne mogu se graditi objekti kao što su rudnici, kamenolomi u kojima se koriste eksplozivna sredstva, industrija hemijskih i eksplozivnih proizvoda, postrojenja i drugi slični objekti.

Protiv rješenja o odbijanju zahtjeva za izdavanje saglasnosti iz st. 1, 2. i 6. ovog člana investitor objekta može da podnese žalbu Ministarstvu.

Ministarstvo bliže propisuje uslove i način za pribavljanje saglasnosti upravljača infrastrukture, sadržinu tehničke dokumentacije i aktivnosti koje investitor komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija, gasovod, kablovi i sl.) treba da izvrši tokom pribavljanja saglasnosti upravljača infrastrukture, izgradnje i eksploatacije kroz pružni pojas.

Radnje ugrožavanja željezničkog saobraćaja

Član 74

U pružnom pojasu zabranjeno je vršenje radnji kojima se ugrožava željeznički saobraćaj, a naročito:

1) svako oštećivanje, uništavanje, uklanjanje ili oduzimanje elemenata ili dijelova elemenata željezničke infrastrukture iz člana 4. stav 1. tač. 2)-9) ovog zakona, bez obzira na količinu i vrijednost oštećenih, uništenih uklonjenih ili oduzetih elemenata infrastrukture;

2) nanošenje štete željezničkim voznim sredstvima;

3) neovlašćeno otvaranje vrata i otvora na teretnim kolima i tovarnim jedinicama u toku prevoza;

4) uklanjanje sredstava koja obezbjeđuju tovarne jedinice koje se prevoze željeznicom od samopokretanja;

5) bacanje ili stavljanje bilo kakvog predmeta na željezničku prugu;

6) bacanje bilo kakvog predmeta na željeznička vozna sredstva ili vozila koja se prevoze vozom.

U saradnji sa nadležnim državnim organima, upravljač infrastrukture preduzima adekvatne mjere u okviru svojih nadležnosti u cilju obezbjeđivanja i zaštite željezničke infrastrukture i obezbjeđivanja odvijanja željezničkog saobraćaja.

Nedozvoljene aktivnosti u infrastrukturnom pojasu

Član 75

U infrastrukturnom pojasu zabranjeno je svako odlaganje otpada, smeća kao i izlivanje otpadnih voda.

U infrastrukturnom pojasu ne može se saditi visoko drveće koje svojom visinom može ugroziti željezničku infrastrukturu, odnosno bezbjednost željezničkog saobraćaja, postavljati znakovi, izvori jake svjetlosti ili bilo koji predmeti i sprave koje bojom, oblikom ili svjetlošću smanjuju vidljivost željezničkih signala ili koje mogu dovesti u zabunu radnike u vezi značenja signalnih znakova ili na drugi način ugroziti bezbjednost željezničkog saobraćaja.

Upravljač infrastrukture ovlašten je da od vlasnika, odnosno držaoca zahtjeva hitno otklanjanje nepravilnosti iz st. 1. i 2. ovog člana i o tome odmah obavještava Ministarstvo, odnosno Inspekciju za željeznički saobraćaj radi preduzimanja zakonom propisanih mjera.

Pošumljavanje u pružnom pojasu

Član 76

Privredna društva, pravna lica i preduzetnici koji vrše pošumljavanje goleti i uređenje bujica u zaštitnom pružnom pojasu i upravljač infrastrukture ugovorom utvrđuju učešće u troškovima pošumljavanja goleti i uređenja bujica i vododerina, imajući u vidu značaj i obim ovih radova za zaštitu željezničke infrastrukture.

Zaštita od požara u pružnom pojasu

Član 77

Na mjestima gdje željeznica prolazi kroz šumu ili pored šume, odnosno zemljišta zasađenog poljoprivrednim kulturama koje su lako zapaljive, upravljač infrastrukture je dužan da preduzme propisane mjere za zaštitu od požara na željezničkom području pruga, a željeznički prevoznik mjere zaštite od požara od željezničkih vozila.

Korisnici, odnosno vlasnici šuma i zemljišta iz stava 1. ovog člana, dužni su da u pojasu širine 10 m u šumama uredno uklanjaju drveće, rastinje i lišće, a u pojasu širine 5 m na drugom zemljištu blagovremeno uklanjaju sazrele poljoprivredne kulture i po potrebi preduzimaju druge mjere zaštite od požara.

Širina pojasa iz stava 2. ovog člana računa se od spoljne ivice pružnog pojasa.

11. Industrijska željeznica i industrijski kolosjek

Član 78

Određbe ovog zakona kojima se uređuje izgradnja, rekonstrukcija, održavanje i zaštita željezničke infrastrukture shodno se primjenjuju i na industrijsku željeznicu i industrijske kolosjeka za sopstvene potrebe.

Industrijska željeznica može biti priključena na željezničku infrastrukturu upravljača infrastrukture.

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik može imati industrijski kolosjek priključen na željezničku infrastrukturu upravljača infrastrukture, kao i industrijske kolosjeka, postrojenja, uređaje i objekte na tim kolosjecima, željeznička vozna sredstva i druga sredstva izgrađena po posebnim tehničkim normativima i standardima.

Priključenje industrijskih željeznica iz stava 2. ovog člana i industrijskih kolosjeka iz stava 3. ovog člana, održavanje odvojnih skretnica i postupak usaglašavanja predmjera radova uređuju ugovorom upravljač infrastrukture i privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji je vlasnik, odnosno korisnik industrijske željeznice, odnosno industrijskog kolosjeka.

Održavanje odvojnih skretnica vrši upravljač infrastrukture, a troškove održavanja snosi vlasnik, odnosno korisnik industrijske željeznice, odnosno industrijskog kolosjeka.

Upravljač infrastrukture utvrđuje visinu troškova za održavanje odvojnih skretnica u skladu sa ugovorom iz stava 4. ovog člana.

Kod izgradnje novog, rekonstrukcije i dogradnje postojećeg industrijskog kolosjeka, vlasnik industrijskog kolosjeka i upravljač infrastrukture ugovorom o konstituisanju prava službenosti prolaza definišu uslove za izvođenje radova.

Vlasnik, odnosno korisnik industrijskog kolosjeka, dužan je da donese akt kojim se utvrđuje način za organizovanje i regulisanje manevarskog rada, održavanje i zaštitu industrijskog

koloseka, lice odgovorno za sprovođenje akta, održavanje željezničkih voznih sredstava i drugih sredstava koja se koriste na industrijskom kolosjeku, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Organa uprave.

Vlasnik, odnosno korisnik industrijske željeznice dužan je da donese akt o uslovima i načinu obavljanja prevoza na industrijskoj željeznici i kojim određuje lice odgovorno za sprovođenje akta, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Organa uprave.

Izmjene i dopune akta iz st. 8. i 9. ovog člana donose se po prethodno pribavljenoj saglasnosti Organa uprave, a moraju se dostaviti Organu uprave na saglasnost najkasnije 15 dana od dana nastanka promijenjenih okolnosti u odnosu na važeći akt.

Organ uprave propisuje sadržinu akta iz st. 8. i 9. ovog člana.

Koncesija i javno-privatno partnerstvo

Član 79

Koncesija i javno-privatno partnerstvo mogu se davati za izgradnju, rekonstrukciju i upravljanje željezničkom infrastrukturom, u skladu sa propisima kojima se uređuju upravni ugovori, javno-privatno partnerstvo i koncesija.

IV PREVOZ U ŽELEZNIČKOM SAOBRAĆAJU

Opšti uslovi za obavljanje prevoza na javnoj željezničkoj infrastrukturi

Član 80

Javni prevoz putnika i robe na javnoj željezničkoj infrastrukturi obavlja željeznički prevoznik koji ima licencu i sertifikat o bezbjednosti za prevoz, izdate od Organa uprave, odnosno nadležnog organa druge države na osnovu potvrđenog međunarodnog ugovora, i ugovora o korišćenju javne željezničke infrastrukture.

Željeznički prevoznik za sopstvene potrebe može obavljati prevoz na javnoj željezničkoj infrastrukturi ako ima licencu za prevoz za sopstvene potrebe i ispunjava propisane uslove za bezbjednost saobraćaja predviđene zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju.

Upravljač infrastrukture može saobraćati na javnoj željezničkoj infrastrukturi za potrebe obavljanja njegove djelatnosti ako ima odobrenje koje izdaje Organ uprave i ispunjava uslove propisane zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju, a koji se odnose na prevoz za sopstvene potrebe.

Odobrenje iz stava 3. ovog člana Organ uprave izdaje na zahtjev upravljača infrastrukture koji pruži dokaz da ispunjava uslove koji se odnose na stručnost i pokriće za građansku odgovornost.

Na uslove iz stava 3. ovog člana shodno se primjenjuju odredbe člana 82. ovog zakona koje se odnose na privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja ili će obavljati željeznički prevoz za sopstvene potrebe.

Na izdavanje, suspenziju i oduzimanje odobrenja iz stava 3. ovog člana shodno se primjenjuju odredbe čl. 82-86. ovog zakona.

Poslovanje željezničkih prevoznika u skladu sa komercijalnim načelima

Član 81

Željeznički prevoznici koji pružaju usluge prevoza robe i putnika posluju prema tržišnim principima i upravljaju aktivnostima koje su pod odgovornošću njihovih upravnih organa, u interesu pružanja efikasnih i odgovarajućih usluga po najnižim troškovima za kvalitet usluge koji se traži.

Željezničkim prevoznicima iz stava 1. ovog člana se upravlja u skladu sa načelima koja važe za komercijalna preduzeća, bez obzira na njihovu vlasničku strukturu, uključujući i izvršavanje obaveze javnog prevoza koju je ustanovio nadležni organ u skladu sa ovim zakonom.

Željeznički prevoznici iz stava 1. ovog člana donose planove poslovanja, uključujući programe investiranja i finansiranja. Navedeni planovi se pripremaju tako da se ostvari finansijska ravnoteža preduzeća i tehnički, komercijalni, finansijski i drugi ciljevi upravljanja, uz navođenje načina za ostvarivanje tih ciljeva.

2. Licenciranje željezničkih prevoznika

Uslovi za izdavanje licence

Član 82

Licenca se izdaje podnosiocu zahtjeva, privrednom društvu ili drugom pravnom licu čija je registrovana pretežna djelatnost pružanje usluga željezničkog prevoza robe i/ili putnika, kao i privrednom društvu ili drugom pravnom licu koje obavlja ili će obavljati željeznički prevoz za sopstvene potrebe, osnovanom u Crnoj Gori, koji pruži dokaze o ispunjavanju uslova koji se odnose na dobar ugled, finansijsku sposobnost, stručnost i pokriće za građansku odgovornost, u skladu sa ovim zakonom.

Uslov koji se odnosi na dobar ugled podnosilac zahtjeva privredno društvo ili drugo pravno lice koje je registrovano za obavljanje djelatnosti javnog prevoza robe i/ili putnika ispunjava ako:

1) podnosilac zahtjeva za izdavanje licence i lica ovlašćena za upravljanje nijesu pravosnažno osuđivani za teška krivična dela, krivična dela protiv privrede i privredne prestupe;

2) podnosilac zahtjeva za izdavanje licence i lica ovlašćena za upravljanje nijesu osuđivani za kažnjiva djela utvrđena propisima u oblasti željezničkog transporta, radnih odnosa, bezbjednosti i zdravlja na radu, kao i carinskim propisima, ako podnosilac zahtjeva traži da obavlja prekogranični prevoz robe, koji podliježe carinskim procedurama;

3) nad podnosiocem zahtjeva za izdavanje licence nije pokrenut postupak stečaja ili likvidacije.

Uslov koji se odnosi na dobar ugled podnosilac zahtjeva privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja ili će obavljati željeznički prevoz za sopstvene potrebe ispunjava ako nad podnosiocem zahtjeva za izdavanje licence nije pokrenut postupak stečaja ili likvidacije.

Uslov koji se odnosi na finansijsku sposobnost podnosilac zahtjeva privredno društvo ili drugo pravno lice koje je registrovano za obavljanje djelatnosti javnog prevoza robe i/ili putnika ispunjava ako je podnosilac zahtjeva finansijski sposoban da ispunjava svoje postojeće i potencijalne obaveze, koje su realno procijenjene, za period od 12 meseci.

Radi utvrđivanja ispunjenosti uslova u pogledu finansijske sposobnosti, podnosilac zahtjeva iz stava 4. ovog člana dostavlja Organu uprave uz zahtjev informacije i dokaze o:

1) raspoloživim sredstvima, uključujući iznos sredstava na bankovnom računu, rezervisana sredstva za prekoračenja i zajmove;

2) novčanim sredstvima i osnovnim sredstvima koji su dostupni kao jemstvo;

3) obrtnim sredstvima;

4) relevantnim troškovima, uključujući troškove nabavke vozila, zemljišta, objekata, instalacija i voznog parka;

5) troškovima aktive podnosioca zahtjeva;

6) plaćanju poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje (u daljem tekstu: doprinosa).

Uslov iz stava 4. ovog člana ne smatra se ispunjenim ako podnosilac zahtjeva neredovno uplaćuje dospjele poreze i doprinose.

Uslov koji se odnosi na finansijsku sposobnost podnosilac zahtjeva privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja ili će obavljati željeznički prevoz za sopstvene potrebe ispunjava ako redovno uplaćuje dospjele poreze i doprinose.

Uslov koji se odnosi na stručnost podnosilac zahtjeva ispunjava ako ima ili će u trenutku kada bude započeo sa radom imati uspostavljenu unutrašnju organizaciju i rukovodstvo koje posjeduje odgovarajuće znanje i iskustvo neophodno da na bezbjedan i pouzdan način obavlja operativnu kontrolu i nadzor nad obavljanjem djelatnosti koje su navedene u licenci.

Uslov koji se odnosi na pokriće za građansku odgovornost podnosilac zahtjeva privredno društvo ili drugo pravno lice koje je registrovano za obavljanje djelatnosti javnog prevoza robe i/ili putnika ispunjava ako je adekvatno osiguran ili posjeduje odgovarajuće garancije po tržišnim uslovima za pokriće, u skladu sa važećim zakonskim propisima i potvrđenim međunarodnim ugovorima, za svoju odgovornost u slučaju udesa, posebno kada se radi o putnicima, prtljagu, robi, poštanskim pošiljkama ili trećim licima.

Uslov koji se odnosi na pokriće za građansku odgovornost podnosilac zahtjeva privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja ili će obavljati željeznički prevoz za sopstvene potrebe ispunjava ako je adekvatno osiguran ili posjeduje odgovarajuće garancije po tržišnim uslovima za pokriće, u skladu sa važećim zakonskim propisima i potvrđenim međunarodnim ugovorima, za svoju odgovornost u slučaju udesa, posebno kada se radi o trećim licima.

Prilikom ocjene o ispunjenosti uslova iz st. 9. i 10. ovog člana mogu se uzeti u obzir specifični detalji i stepen rizika različitih vrsta prevoza, naročito prevoza za svrhe kulture ili baštine.

Ne može se zahtjevati da pokriće iz st. 9. i 10. ovog člana proizvede dejstvo prije nego što podnosilac zahtjeva započne obavljanje prevoza.

Podnosilac zahtjeva iz stava 1. ovog člana dužan je da u zahtjevu naznači planirani dan otpočinjanja vršenja prevoza robe i/ili putnika, odnosno prevoza za sopstvene potrebe, koji mora biti u periodu do šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva. Podnosilac zahtjeva koji će obavljati prevoz samo sa vučom dužan je da to izričito navede u zahtjevu.

Organ uprave izdaje licencu:

- 1) za prevoz robe i/ili putnika;
- 2) za prevoz za sopstvene potrebe.

Licencu izdaje Organ uprave u formi rješenja i na obrascu licence.

Za svaku izdatu licencu Organ uprave sačinjava dokument koji sadrži informacije o izdatoj licenci.

Obrazac licence iz stava 15. ovog člana i sadržinu i formu dokumenta iz stava 16. ovog člana propisuje Ministarstvo.

Ministarstvo bliže uređuje način dokazivanja ispunjenosti uslova za izdavanje licence, posebno iznos minimalnog pokrića iz st. 9. i 10. ovog člana i minimalne iznose i iznose relevantne za utvrđivanje ispunjavanja uslova iz stava 4. ovog člana.

Izdavanje licence

Član 83

Licencu je Organ uprave dužan da izda ako su ispunjeni uslovi iz člana 82. stav 1. ovog zakona, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Licenca se izdaje na neodređeno vrijeme, dok željeznički prevoznik ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom i neprenosiva je.

Izdavanje licence nije uslovljeno posjedovanjem sertifikata o bezbjednosti za prevoz, koje izdaje Organ uprave u skladu sa zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju.

Rješenje o odbijanju izdavanja licence konačno je u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti spor pred Upravnim sudom.

O izdatim licencama Organ uprave vodi evidenciju.

Suspendvanje i oduzimanje licence

Član 84

Organ uprave provjerava svakih 12 mjeseci da li željeznički prevoznik, ispunjava uslove iz člana 81. stav 1. ovog zakona.

Ako postoji ozbiljna sumnja da željeznički prevoznik ispunjava uslove iz člana 82. stav 1. ovog zakona, Organ uprave može u svako doba da provjeri da li željeznički prevoznik i dalje ispunjava uslove za izdavanje licence.

Ako se prilikom provjere iz st. 1. i 2. ovog člana utvrdi da neki od uslova iz člana 82. stav 1. ovog zakona nije ispunjen, Organ uprave će rješenjem suspendovati ili oduzeti licencu.

U slučaju kada je licenca suspendovana ili oduzeta zbog neispunjavanja uslova koji se odnosi na finansijsku sposobnost iz člana 82. stav 4. ovog zakona, Organ uprave može izdati privremenu licencu, do reorganizacije željezničkog prevoznika pod uslovom da bezbjednost nije ugrožena. Privremena licenca se izdaje na period koji ne može biti duži od šest mjeseci od dana izdavanja.

Ako željeznički prevoznik ne obavlja prevoz u periodu od šest mjeseci neprekidno ili kada ne otpočne sa obavljanjem prevoza u periodu od šest mjeseci od dana izdavanja licence, Organ uprave će rješenjem oduzeti licencu ili je suspendovati dok se ne steknu uslovi da se nastavi obavljanje prevoza za koji je izdata licenca.

Podnosilac zahtjeva za izdavanje licence može tražiti da se odredi duži rok za otpočinjanje obavljanja prevoza, uzimajući u obzir posebnu prirodu usluga koje će pružati.

Imalac licence je dužan da obavijesti Organ uprave o izvršenim statusnim promjenama, promjeni pravne forme ili reorganizaciji u roku od 30 dana od dana nastale promjene. Organ uprave će rješenjem odlučiti da je to lice dužno da ponovo podnese zahtjev za dobijanje licence.

Lice iz stava 7. ovog člana može nastaviti sa obavljanjem prevoza, osim ako Organ uprave ne ocjeni da je bezbjednost u željezničkom saobraćaju ugrožena, u kom slučaju mu Organ uprave rješenjem oduzima licencu.

Ako je uslijed statusnih promjena, promjene pravne forme ili reorganizacije željeznički prevoznik brisan iz registra privrednih subjekata, ili je na drugi način prestao da postoji, licenca prestaje da važi po sili zakona.

U slučaju kada imalac licence namjerava da značajno izmjeni ili proširi djelatnost, dužan je da dostavi Organu uprave zahtjev za provjeru ispunjenosti uslova iz člana 82. ovog zakona.

Organ uprave rješenjem oduzima licencu željezničkom prevozniku protiv koga je pokrenut stečajni ili postupak likvidacije, osim ako željeznički prevoznik u razumnom vremenskom periodu dostavi dokaze o zadovoljavajućem finansijskom restrukturiranju.

Organ uprave rješenjem suspenduje licencu ako je istekao period pokrića za građansku odgovornost.

Uz rješenje donijeto na osnovu ovog člana Organ uprave će sačiniti novi dokument sa ažuriranim informacijama o izdatoj licenci.

Rješenje Organa uprave iz ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti spor pred Upravnim sudom.

Imalac licence dužan je da Organu uprave, na njen zahtjev, dostavi podatke o ispunjenosti uslova za izdavanje licence, kao i da bez odlaganja obavijesti Organ uprave o svim promjenama koje nastanu u vezi sa tim uslovima.

Sadržinu licence, način provjere ispunjenosti propisanih uslova i obaveze prevoznika u pogledu dostavljanja dokumentacije za potrebe periodične provjere finansijskog poslovanja i ispunjenosti drugih uslova, bliže uređuje Ministarstvo.

Taksa za izdavanje licence

Član 85

Za izdavanje licence plaća se taksa i prihod je budžeta Crne Gore.

Visina takse iz stava 1. ovog člana utvrđuje se zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

Zabrana obavljanja prevoza

Član 86

Željeznički prevoznik, kome je suspendovana ili oduzeta licenca, ne može obavljati prevoz putnika i robe u željezničkom saobraćaju, kao ni prevoz za sopstvene potrebe, osim u slučaju iz člana 84. stav 8. ovog zakona.

Pružanje usluga prevoza putnika

Član 87

Javni prevoz putnika koji se obavlja po objavljenom redu vožnje, može biti:

- 1) lokalni prevoz - na području Crne Gore;
- 2) međunarodni prevoz - između dvije ili više država.

Ulazak i izlazak putnika

Član 88

Ulazak i izlazak putnika vrši se na željezničkim stanicama i drugim službenim mjestima koji su unijeti u red vožnje voza, a ulazak i izlazak lica u prevozu za sopstvene potrebe vrši se na mjestima koja su za to određena.

Dokumenta na vučnom vozilu

Član 89

U vučnom vozilu voza kojim se obavlja prevoz moraju se, za sve vrijeme prevoza, nalaziti dokumenta propisana zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju.

U vučnom vozilu voza kojim se obavlja javni prevoz robe, mora se za sve vrijeme prevoza, nalaziti i tovarni list ili ispis elektronskog tovarnog lista, odnosno drugi dokument koji sadrži sve podatke kao i tovarni list.

U vučnom vozilu voza kojim se obavlja prevoz za sopstvene potrebe, mora se za sve vrijeme prevoza, nalaziti i:

- 1) spisak radnika i drugih lica ovjeren od strane imaoca željezničkih vozničkih sredstava ili drugi dokaz o pravu tih radnika i lica na prevoz;
- 2) dokument iz koga se može utvrditi vlasnik i vrsta robe koje se prevoze.

Prevoz za sopstvene potrebe

Član 90

U obavljanju prevoza za sopstvene potrebe željeznički prevoznik za sopstvene potrebe može da vrši željeznički prevoz koji je u funkciji obavljanja djelatnosti za koju je registrovan.

Postupak u vanrednim situacijama

Član 91

U vanrednim situacijama Vlada može odrediti mjere kojima se obezbjeđuje funkcionisanje željezničkog saobraćaja u nastalim okolnostima i kojih je dužan da se pridržava željeznički prevoznik i upravljač infrastrukture.

Saobraćaj radnih vozova

član 92

Odobrenje za saobraćaj radnih vozova izdaje Organ uprave. Odobrenje se izdaje u formi rješenja.

Organ uprave će na osnovu zahtjeva za izdavanje odobrenja, rješenjem odlučiti o trajanju i vrsti radova.

Za izdavanje odobrenja plaća se taksa u skladu sa zakonom o administrativnim taksama. Uslove koje moraju ispunjavati radni vozovi za izdavanje odobrenja propisuje Ministarstvo.

V PRAVA PUTNIKA
Lična bezbjednost putnika

Član 93

U dogovoru sa nadležnim državnim organima željeznički prevoznici, upravljač infrastrukture i upravljači stanica preduzimaju adekvatne mjere u okviru svojih nadležnosti i prilagođavaju ih propisanom nivou obezbjeđivanja da bi obezbjedili ličnu bezbjednost putnika na željezničkim stanicama i u vozu kao i upravljanje rizikom.

Oni sarađuju i razmjenjuju informacije o najboljim praksama u pogledu prevencije aktivnosti, za koje se očekuje da mogu ugroziti nivo bezbjednosti.

Nedopuštenost odricanja i propisivanja ograničenja

Član 94

Obaveze prema putnicima propisane ovim zakonom ne mogu se ograničiti niti je moguće odreći ih se, naročito odstupanjem ili restriktivnom klauzulom u ugovoru o prevozu.

Željeznički prevoznici putnicima mogu ponuditi povoljnije uslove prevoza u odnosu na prava utvrđena ovim zakonom.

Standardi kvaliteta usluga

Član 95

Željeznički prevoznici utvrđuju standarde kvaliteta usluga prevoza putnika i sprovode sistem upravljanja kvalitetom sa ciljem održanja kvaliteta usluga.

Minimum standarda kvaliteta usluga naročito obuhvata:

- 1) informacije i karte;
- 2) tačnost usluga, i opšte principe rješavanja poremećaja u pružanju usluga;
- 3) ukidanje usluga;
- 4) čistoću vozni sredstava (kvalitet vazduha u vagonima, higijena sanitarnih prostorija u vagonima, itd.);
- 5) anketu o zadovoljstvu korisnika;
- 6) postupanje po pritužbama;
- 7) pružanje pomoći osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću.

Željeznički prevoznici prate svoj učinak u pogledu standarda kvaliteta usluga i svake godine na svojoj internet stranici objavljuju izvještaj o učinku u pogledu kvaliteta usluga.

Obaveza pružanja informacija o prekidu usluge

Član 96

Željeznički prevoznici ili, kada je primjenljivo, nadležni organi odgovorni za ugovor o obavezi javnog prevoza moraju objaviti odgovarajućim sredstvima, a prije same primjene, odluke o prekidu usluga.

Informacije o putovanju

Član 97

Željeznički prevoznici i prodavci karata koji nude ugovore o prevozu putnika u ime jednog ili više željezničkih prevoznika pružaju putnicima, prema zahtjevu, najmanje informaciju o putovanju, prije i u toku putovanja u lokalnom i međunarodnom prevozu, za koje željeznički prevoznik nudi ugovor o prevozu:

- 1) prije putovanja:
  - (1) opšti uslovi ugovora,
  - (2) red vožnje i uslovi najbržeg putovanja,
  - (3) red vožnje i uslovi najjeftinijih cijena karata,

- (4) pristupačnost, uslovi pristupa i postojanje prostorija u vozu namijenjenih osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću,
  - (5) pristupačnost i uslovi pristupa za bicikl,
  - (6) raspoloživost sjedišta u vagonima, prvoj i drugoj klasi kao i kušet-kolima i spavaćim kolima,
  - (7) aktivnosti koje mogu dovesti do ometanja ili kašnjenja usluge,
  - (8) raspoloživost usluga u vozu,
  - (9) procedure za podnošenje zahtjeva za povraćaj izgubljenog prtljaga,
  - (10) procedure za podnošenje pritužbi;
- 2) tokom putovanja:
- (1) usluge u vozu,
  - (2) sljedeća stanica,
  - (3) kašnjenja,
  - (4) glavne vezne usluge,
  - (5) pitanja bezbjednosti i sigurnosti.

Prodavci karata koji nude ugovore o prevozu za svoj račun, i organizatori putovanja, pružaju ove informacije kada god je to moguće.

Informacije iz stava 1. ovog člana pružaju se u najprikladnijem obliku. Naročita pažnja se posvećuje u ovom smislu potrebama osoba sa slušnim, odnosno vizuelnim oštećenjima.

Radi pružanja informacija i izdavanja karata željeznički prevoznik i prodavac karata moraju koristiti KSIRŽP, uspostavljen u skladu sa tehničkim specifikacijama koje se utvrđuju u skladu sa zakonom kojim se uređuje interoperabilnost željezničkog sistema.

Kašnjenje u smislu ovog člana je vremenska razlika između vremena predviđenog dolaska putnika u skladu sa objavljenim redom vožnje i vremena njihovog stvarnog ili očekivanog dolaska.

Raspoloživost karata

Član 98

Željeznički prevoznici izdaju, gde je moguće, karte, jedinstvene karte i rezervacije putnicima na najmanje od navedenih načina prodaje:

- 1) na blagajnama za prodaju karata ili prodajnim automatima;
- 2) telefonom, preko interneta ili neke druge široko dostupne informacione tehnologije;
- 3) u vozu.

Bez uticaja na st. 3. i 4. ovog člana, željeznički prevoznici izdaju karte za pružanje usluga u skladu sa ugovorom o obavezi javnog prevoza na najmanje jedan od navedenih načina prodaje:

- 1) na blagajnama za prodaju karata ili prodajnim automatima;
- 2) u vozu.

Željeznički prevoznici moraju ponuditi mogućnost kupovine karata za njihove usluge u vozu, osim kada je ovo ograničeno ili onemogućeno iz razloga bezbjednosti ili politike borbe protiv zloupotrebe ili obaveznog posjedovanja rezervacije ili opravdanih poslovnih razloga.

Kada na stanici polaska ne postoji blagajna za prodaju karata ili prodajni automat, putnici na stanici moraju biti obaviješteni o:

- 1) mogućnosti za kupovinu karata telefonom ili preko Interneta ili u vozu, kao i o procedurama za takvu kupovinu;
- 2) najbližoj željezničkoj stanici ili mjestu na kojem postoji blagajna za prodaju karata odnosno prodajni automat.

Prevoz bicikala vozom

Član 99

Željeznički prevoznici omogućavaju putnicima da u voz za prevoz putnika unesu bicikl, kada je prikladno, za određenu novčanu naknadu, ako se njima jednostavno rukuje, ako ovo ne

utiče nepovoljno na konkretnu željezničku uslugu, i ako to dozvoljavaju željeznička vozna sredstva.

Osporavanje odgovornosti

Član 100

Željeznički prevoznik i u situaciji kada ospori svoju odgovornost za fizičku povredu putnika, dužan je da učini razuman napor da pomogne putniku u potraživanju naknade štete od trećeg lica.

Pravo na prevoz

Član 101

Željeznički prevoznici i upravljači infrastrukturom, uz aktivno učešće reprezentativnih organizacija osoba sa invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću utvrđuju ili uvode nediskriminativna pravila pristupa u svrhu prevoza osoba sa invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću.

Rezervacije i karte se prodaju osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću bez dodatnih troškova.

Željeznički prevoznik, prodavac karata ili organizator putovanja ne mogu odbiti prihvatanje rezervacije, ili izdavanje karte, osobi sa invaliditetom ili osobi sa smanjenom pokretljivošću, ili zahtjevati da ova osoba bude u pratnji druge osobe, sve dok to nije neophodno u skladu sa pravilima pristupa iz stava 1. ovog člana.

Informacije osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću

Član 102

Po zahtjevu, željeznički prevoznik, prodavac karata ili organizator putovanja pružaju osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću informacije o pristupačnosti željezničkih usluga i o uslovima pristupa voznim sredstvima u skladu sa pravilima pristupa iz člana 99. stav 1. ovog zakona i informišu osobe sa invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću o raspoloživom prostoru u vozu.

Reklamacije

Član 103

Željeznički prevoznici moraju uspostaviti mehanizam za djelovanje po osnovu reklamacija u vezi sa pravima putnika propisanih ovim zakonom. Željeznički prevoznici su dužni da na svojoj internet stranici i na drugi odgovarajući način učine putnicima široko dostupne kontakt informacije i radni jezik u vezi sa podnošenjem reklamacija.

Željeznički prevoznik je dužan da u roku od 30 dana dostavi obrazložen odgovor ili, u opravdanim slučajevima, da informiše putnika do kog datuma u periodu do tri mjeseca od dana prijema reklamacije putnik može očekivati odgovor.

Željeznički prevoznik objavljuje na svojoj internet stranici godišnju informaciju o broju i kategoriji primljenih reklamacija u vezi sa pravima putnika propisanim ovim zakonom.

Informisanje putnika o njihovim pravima

Član 104

Pri prodaji karata za putovanje željeznicom, željeznički prevoznici, upravljači infrastrukturom i organizatori putovanja informišu putnike o njihovim pravima iz čl. 93-103. ovog zakona, kao i o kontakt informacijama Organa uprave.

Pravo na podnošenje pritužbe

Član 105

Korisnici usluga koji smatraju da im je uskraćeno pravo utvrđeno čl. 93-104. ovog zakona mogu, izjaviti prigovor radi zaštite svojih prava, odnosno pravnih interesa Organu uprave, u roku od osam dana, ukoliko posebnim zakonom nije drugačije propisano.

Uslugom od opšteg interesa smatra se usluga koju pružalac usluga pruža korisnicima u vršenju djelatnosti od javnog interesa.

Organ uprave, dužan je da ispita navode korisnika usluga, preduzme mjere iz okvira svoje nadležnosti i odluči rješenjem o prigovoru, ukoliko posebnim zakonom nije drugačije propisano.

Protiv rješenja iz stava 3 ovog člana, može se pokrenuti upravni spor.

VII PREVOZ OD OPŠTEG INTERESA U ŽELEZNIČKOM SAOBRAĆAJU

Oblast primjene

Član 106

Prevoz od opšteg interesa u željezničkom saobraćaju je regionalni i lokalni prevoz putnika.

Obaveza javnog prevoza

Član 107

Vlada, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave (u daljem tekstu: nadležni organ), može, u cilju obezbjeđivanja prevoza od opšteg interesa, utvrditi željezničkom prevozniku obavezu javnog prevoza.

Kriterijumi za utvrđivanje obaveze javnog prevoza su:

- 1) postojanje opšteg interesa;
- 2) dostupnost drugih vrsta prevoza;
- 3) troškovi zamjene prevoza u željezničkom saobraćaju drugim vidom prevoza;
- 4) kvalitativne i kvantitativne mogućnosti željezničkog prevoznika.

Ugovor

Član 108

Prava, obaveze i odgovornosti željezničkog prevoznika i nadležnog organa u vezi sa obavezom javnog prevoza uređuju se upravnim ugovorom o obavezi javnog prevoza, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju upravni ugovori.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, obaveze javnog prevoza koje za cilj imaju određivanje maksimalnih tarifa za sve putnike ili za određene kategorije putnika takođe mogu biti uređene opštim pravilima.

Nadležni organ pruža željezničkom prevozniku nadoknadu za obavezu javnog prevoza u iznosu neto finansijskog rezultata, pozitivnog ili negativnog, za nastale troškove i ostvarene prihode u skladu sa tarifnim obavezama ustanovljenim opštim pravilima na način koji onemogućuje isplatu previsoke nadoknade za obavezu javnog prevoza. Nadležni organ zadržava pravo da obaveze javnog prevoza za koje su određene maksimalne tarife uključi u ugovore o tim obavezama.

Nadoknade za obaveze javnog prevoza po zaključenim ugovorima o obavezi javnog prevoza ili sa opštim pravilima, moraju se obračunavati u skladu sa pravilima o obračunavanju nadoknade za obavezu javnog prevoza koje propisuje Vlada.

Sadržaj ugovora

Član 109

Ugovor o obavezi javnog prevoza i opšta pravila sadrže naročito odredbe kojima se:

- 1) jasno utvrđuju obaveze željezničkog prevoznika koje se odnose na obavezu javnog prevoza, kao i relacije na koje se ta obaveza odnosi;

2) utvrđuju parametri na osnovu kojih se izračunava iznos nadoknade za obavezu javnog prevoza, kao i priroda i obim eventualno dodijeljenih isključivih prava, na način koji onemogućuje isplatu previsoke nadoknade za obavezu javnog prevoza, odnosno tako da se onemogući da iznos te nadoknade premaši iznos potreban da se pokriju neto finansijski rezultati učinjenih troškova i ostvarenih prihoda vršenjem obaveze javnog prevoza, uzimajući u obzir dio prihoda koji zadržava željeznički prevoznik i primjerenu dobit;

3) uređuje podjela troškova vezanih za obavezu javnog prevoza. Ovi troškovi posebno mogu uključivati troškove za osoblje, energiju, cijene pristupa i cijene usluga iz člana 15. ovog zakona, održavanje i popravku vozničkih sredstava i instalacije neophodne za obavezu javnog prevoza, fiksne troškove i odgovarajući povraćaj kapitala;

4) uređuje podjela prihoda od prodaje karata, odnosno koji prihod željeznički prevoznik može zadržati, isplatiti ga nadležnom organu, ili se može podijeliti između njih;

5) određuje trajanje ugovora o obavezi javnog prevoza;

6) utvrđuju zahtjevi kvaliteta uključujući obezbjeđivanje pristupačnog prelaza za putnike sa invaliditetom, ako nadležni organ, u skladu sa zakonom, zahtjeva od željezničkog prevoznika da poštuje određene zahtjeve kvaliteta;

7) utvrđuje nivo kvaliteta usluge koju obezbjeđuje željeznički prevoznik (kontinuitet, redovitost, pouzdanost, kapaciteti, pristupačnost za putnike sa invaliditetom, minimalni standardi kvaliteta izvršenja obaveze javnog prevoza - informisanje, raspoloživost i izdavanje vozničkih karata i sl.);

8) utvrđuju pokazatelji za ocjenu kvaliteta ugovorene obaveze javnog prevoza, sa obrascima tabele koje popunjava željeznički prevoznik i dostavlja nadležnom organu;

9) utvrđuje obaveza željezničkog prevoznika da izvještava nadležni organ o realizaciji ugovornih obaveza, uključujući način i dinamiku izvještavanja, uz propisane obrasce izvještaja koje željeznički prevoznik dostavlja nadležnom organu;

10) utvrđuju posljedice neizvršavanja ili neurednog izvršavanja ugovornih obaveza;

11) utvrđuje postupak izmjene ugovora.

Isključivo pravo u smislu ovog člana je pravo kojim se željeznički prevoznik ovlašćuje da pruža određene usluge javnog prevoza putnika željeznicom na određenoj trasi voza ili mreži ili na određenom području, uz isključivanje svih drugih željezničkih prevoznika.

Dodjela ugovora Član 110

Ugovor o obavezi javnog prevoza može se dodijeliti:

1) na osnovu odluke nadležnog organa o neposrednom dodjeljivanju ugovora o obavezi javnog prevoza;

2) na osnovu javnog konkursa, otvorenog za sve željezničke prevoznike.

U slučaju dodjele ugovora iz stava 1. tačka 1) ovog člana, ugovor o obavezi javnog prevoza ne može trajati duže od deset godina, a u slučaju dodjele ugovora iz stava 1. tačka 2) ovog člana, ugovor o obavezi javnog prevoza ne može trajati duže od 15 godina.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, trajanje ugovora o obavezi javnog prevoza, imajući u vidu uslove amortizacije sredstava, po potrebi se može produžiti za najviše polovinu trajanja ugovora iz stava 2. ovog člana, ako željeznički prevoznik obezbjeđuje sredstva koja čine značajan dio ukupnih sredstava potrebnih za izvršenje obaveze javnog prevoza obuhvaćenih ugovorom o obavezi javnog prevoza i povezana su prvenstveno sa uslugama prevoza putnika koje su obuhvaćene ugovorom o obavezi javnog prevoza.

Ako je to opravdano amortizacijom kapitala u vezi sa izuzetnim investicijama u željezničku infrastrukturu i vozna sredstva i ako je ugovor dodijeljen u konkurentskom tenderskom postupku, ugovor o javnom prevozu može trajati i duže.

Postupak i način dodjele ugovora o obavezi javnog prevoza na osnovu javnog konkursa

Član 111

Javni konkurs za dodjelu ugovora o obavezi javnog prevoza sprovodi nadležni organ iz člana 107. ovog zakona, uz poštovanje načela transparentnosti i nediskriminacije.

Nadležni organ je obavezan da čuva povjerljivost svih tehničkih, ekonomskih, finansijskih i drugih podataka iz dostavljene ponude.

Ako nije drugačije predviđeno zakonom ili sudskom odlukom ili konkursnom dokumentacijom, nijedna strana u pregovorima ne može trećem licu otkriti tehničke, cjenovne ili druge elemente u vezi sa razgovorima, komunikacijom ili pregovorima bez saglasnosti druge strane.

Na tajnost dokumentacije u postupcima dodjele ugovora o obavezi javnog prevoza primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju javne nabavke.

Nadležni organi su dužni da najkasnije godinu dana prije objavljivanja poziva za podnošenje ponuda ili godinu dana prije neposredne dodjele, u "Službenom listu" objave najmanje sljedeće informacije:

- 1) naziv i adresa nadležnog organa;
- 2) predviđeni način dodjeljivanja;
- 3) usluge i područja koja mogu biti obuhvaćena dodjelom.

Nadležni organi mogu odlučiti da ove informacije ne objave ako se ugovor o obavezi javnog prevoza odnosi na pružanje usluga javnog prevoza putnika u obimu do 50.000 km.

Ako posle objavljivanja dođe do izmjene informacija, nadležni organ će bez odlaganja objaviti ispravku. Takva ispravka ne dovodi u pitanje utvrđeni dan direktne dodjele ili poziva za učešće na tenderu.

Nadležni organi mogu zahtjevati da izabrani operater javnog prevoza osoblju koje je prethodno bilo angažovano na pružanju usluga dodijeli sva prava koja bi im bila na raspolaganju da je došlo do promjene poslodavca u smislu zakona kojim se uređuje oblast rada. Ako nadležni organi od operatora javnog prevoza zahtjevaju da poštuje određene socijalne standarde, ti standardi će biti sadržani u konkursnoj dokumentaciji i u ugovorima o obavezi javnog prevoza, kao i spisak osoblja na koje se takvi zahtjevi odnose, uz transparentan prikaz svih detalja koji se tiču njihovih ugovornih prava i uslova pod kojima se smatra da su zaposleni povezani sa uslugama.

Ako nadležni organi zahtjevaju od operatora javnog prevoza da poštuje određene standarde kvaliteta, ovi standardi se uključuju u konkursnu dokumentaciju i u ugovore o obavezi javnog prevoza.

Konkursna dokumentacija i ugovori o obavezi javnog prevoza na transparentan način utvrđuju da li i u kom obimu postoji mogućnost zaključenja podugovora. U slučaju podugovaranja, operator kojem je u skladu sa ovim zakonom povjereno vršenje usluga javnog prevoza putnika dužan je da sam pruža veći dio tih usluga. Ugovor o obavezi javnog prevoza utvrđuje uslove podugovaranja u skladu sa zakonom kojim se uređuju javne nabavke.

Na postupak i način dodjele ugovora o obavezi javnog prevoza na osnovu javnog konkursa, u dijelu koji nije uređen ovim zakonom, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju javne nabavke.

Izveštaj o obavezama javnog prevoza

Član 112

Nadležni organ jednom godišnje objavljuje na svojoj internet stranici izvještaj o utvrđenim obavezama javnog prevoza, izabranim željezničkim prevoznicima i isplatama nadoknada za obavezu javnog prevoza i isključivim pravima dodijeljenim izabranim željezničkim prevoznicima na ime te nadoknade.

Ovaj izvještaj omogućuje praćenje i ocjenjivanje uspješnosti, kvaliteta i finansiranja obaveze javnog prevoza i, ako je to primjereno, pruža informacije o prirodi i obimu dodijeljenih isključivih prava.

U slučaju direktne dodjele ugovora o obavezi javnog prevoza, nadležni organ će objaviti sljedeće informacije u roku od jedne godine od dodjele: ime ugovarača, njegovu vlasničku strukturu i, ako je potrebno, ime jednog ili više lica koja vrše kontrolu; trajanje ugovora o javnim uslugama; opis usluga prevoza koje se pružaju; opis parametara finansijske nadoknade za obavezu javnog prevoza; ciljni kvalitet, kao što su tačnost i pouzdanost i predviđene nagrade i kaznene mjere; uslove koji se odnose na neophodna sredstva.

Na zahtjev zainteresovanih lica, nadležni organ dostavlja informaciju o razlozima na kojima se zasniva odluka o neposrednoj dodjeli ugovora o javnom prevozu.

Budžet za obavezu javnog prevoza

Član 113

Sredstva za nadoknadu obaveze javnog prevoza iz člana 112. ovog zakona prevoznicima obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore, odnosno u budžetu jedinice lokalne samouprave.

U slučaju zaključivanja višegodišnjeg ugovora o obavezi javnog prevoza, po usvajanju zakona kojim se utvrđuje budžet Crne Gore, odnosno odluke kojom se utvrđuje budžet jedinice lokalne samouprave zaključuje se aneks tog ugovora, kojim se opredjeljuje obim sredstava na godišnjem nivou za nadoknadu obaveze javnog prevoza za svaku budžetsku godinu.

Za sredstva iz stava 1. ovog člana željeznički prevoznik dužan je da vodi posebnu računovodstvenu evidenciju.

VIII UPRAVA ZA ŽELJEZNICE

Status i poslovi Uprave

Član 114

Uprava za željeznice, kao posebna organizacija, obavlja povjerene poslove državne uprave u oblasti željeznice utvrđene ovim zakonom, kao i zakonom kojim se uređuju bezbjednost u željezničkom saobraćaju, interoperabilnost željezničkog sistema i žičara za prevoz lica i drugim propisima kojima se reguliše sektor željeznice.

Sjedište Uprave je u Podgorici.

Uprava ima status pravnog lica.

Direktor Uprave

Član 115

Za direktora Uprave imenuje se lice koje je nezavisno od bilo kojih interesa na tržištu koji se odnose na sektor željeznice i nema nikakvog interesa u poslovnim odnosima sa bilo kojim od preduzeća ili subjekata koji su predmet regulisanja.

Za direktora Uprave ne može se imenovati lice koje je u prethodnoj godini imalo neposrednu ili posrednu vezu sa preduzećima ili tijelima koja su predmet regulisanja.

Direktor Uprave najmanje dvije godine po razrješenju sa dužnosti ne može biti angažovan po bilo kom osnovu na stručnim ili upravljačkim poslovima u preduzećima ili tijelima koja su predmet regulisanja.

Poslovi Uprave

Član 116

Uprava obavlja poslove:

- 1) u oblasti regulisanja tržišta željezničkih usluga;
- 2) u oblasti licenciranja željezničkih prevoznika;
- 3) u oblasti prava putnika;

- 4) u oblasti bezbjednosti u željezničkom saobraćaju i interoperabilnosti željezničkog sistema;
- 5) u oblasti žičara;
- 6) ostvarivanja međunarodne saradnje u okviru svoje nadležnosti;
- 7) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuju oblasti bezbjednosti i interoperabilnosti željezničkog sistema i žičara za prevoz lica.

Nadležnost Uprave u oblasti regulisanja tržišta željezničkih usluga

Član 117

Uprava odlučuje po zahtjevima koje mogu podnijeti podnosioci zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, odnosno podnosioci zahtjeva za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu, koji smatraju da su nepravедno tretirani, diskriminirani ili na bilo koji drugi način oštećeni, a naročito protiv odluka koje je doneo upravljač infrastrukture ili, tamo gdje je odgovarajuće, željeznički prevoznik ili operator uslužnog objekta, a koji se tiču:

- 1) Izjave o mreži u nacrtu i krajnjem obliku;
- 2) kriterijuma koje one sadrže;
- 3) postupka dodjele i rezultata tog postupka;
- 4) sistema obračuna i naplate cijena;
- 5) visine i/ili strukture cijena pristupa koje je u obavezi, ili može biti u obavezi da plati;
- 6) Informacije o uslužnom objektu;
- 7) primjene odredaba člana 15. ovog zakona, a posebno pristupa i naplate usluga.

Zahtjev iz stava 1. ovog člana Upravi mogu podnijeti i željeznički prevoznici koje su angažovali podnosioci zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji nijesu željeznički prevoznici.

Zahtjev iz stava 1. tač. 1), 2), 4), 5) i 6) ovog člana Upravi mogu podnijeti i potencijalni podnosioci zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, odnosno podnosioci zahtjeva za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu.

Zahtjev koji se odnosi na postupak dodjele i rezultat tog postupka može se podnijeti u toku postupka dodjele, a najkasnije u roku od 30 dana od dana njegovog okončanja.

Zahtjev koji se odnosi na obračun visine i/ili strukturu obračunate cijene može podnijeti željeznički prevoznik koji je zaključio ugovor sa upravljačem infrastrukture ili operatorom uslužnog objekta u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja obračuna.

Odlučivanje po Zahtjevu iz stava 1. ovog člana predstavlja odlučivanje u upravnoj stvari u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak.

Ne dovodeći u pitanje ovlašćenja tijela nadležnog za zaštitu konkurencije, Uprava je ovlašćena da prati stanje konkurencije na tržištu željezničkih usluga a naročito, kontroliše postupanja upravljača infrastrukture, željezničkog prevoznika i operatora uslužnog objekta u smislu stava 1. ovog člana na sopstvenu inicijativu i sa ciljem sprječavanja diskriminacije prema podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture. Uprava naročito, provjerava da li Izjava o mreži sadrži diskriminatorne odredbe ili stvara diskreciona ovlašćenja upravljača infrastrukture kojima bi se mogli diskriminisati podnosioci zahtjeva.

Uprava se stara o tome da cijene koje utvrdi upravljač infrastrukture budu u skladu sa ovim zakonom i da su nediskriminatorne. Pregovori između podnosioca zahtjeva i upravljača infrastrukture u pogledu visine cijena pristupa se dozvoljavaju samo ako se vode pod nadzorom Uprave. Uprava interveniše ako ocijeni da se pregovori ne odvijaju saglasno odredbama ovog zakona.

Uprava može davati neobavezujuća mišljenja o nacrtima planova poslovanja, ugovora između nadležnih organa i upravljača infrastrukture o uslovima i načinu finansiranja upravljanja željezničkom infrastrukturom iz člana 23. ovog zakona i planovima za poboljšanje kapaciteta iz člana 44. ovog zakona, kako bi ukazala posebno da li su ovi akti usklađeni sa situacijom na tržištima željezničkih usluga.

Uprava redovno, a u svakom slučaju najmanje na svake dvije godine, konsultuje predstavnike korisnika usluga željezničkog prevoza robe i putnika, kako bi se uzeli u obzir njihovi stavovi o željezničkom tržištu.

Uprava razmatra sve pritužbe u smislu ovog člana i, po potrebi, zahtjeva relevantne informacije i pokreće konsultacije sa svim relevantnim stranama, u roku od 30 dana od prijema pritužbe. Uprava odlučuje o svim pritužbama, preduzima mjere za ispravku stanja i obavještava relevantne strane o rješenju donijetom u roku od najviše šest nedjelja od prijema svih relevantnih informacija. Ne dovodeći u pitanje pravo tijela za zaštitu konkurencije, Uprava, po potrebi, odlučuje na sopstvenu inicijativu o odgovarajućim mjerama za ispravku diskriminacije podnosilaca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, poremećaja tržišta i svih ostalih neželjenih dešavanja na ovim tržištima, naročito u smislu stava 1. ovog člana. Uprava je ovlaštena da sprovodi revizije ili pokreće eksternu reviziju nad upravljачem infrastrukture, operatorima uslužnih objekata i, po potrebi, željezničkim prevoznicima, kako bi se utvrdila usklađenost sa odredbama za razdvajanje računa utvrđenim članom 4. ovog zakona. U tom smislu, Uprava ima pravo da zahtjeva sve relevantne informacije. Naročito, Uprava je ovlaštena da zahtjeva od upravljачa infrastrukture, operatora uslužnih objekata i svih privrednih društava ili drugih subjekata koji vrše ili integrišu različite vrste željezničkog transporta ili upravljanja infrastrukturom u skladu sa čl. 5. i 15. ovog zakona da dostave odgovarajuće računovodstvene informacije.

Ne dovodeći u pitanje ovlaštenja tijela nadležnog za pitanja državne pomoći, Uprava može, ako na osnovu primljenih finansijskih izvještaja ustanovi da postoji mogućnost povrede odredaba zakona kojim se uređuje državna pomoć, da o tome obavijesti nadležne organe.

Uprava saraduje sa tijelom nadležnim za zaštitu konkurencije, daje stručna mišljenja i obavlja druge poslove utvrđene ovim zakonom.

Uprava objavljuje donijeta rješenja iz st. 1. i 11. ovog člana na svojoj internet stranici.

Uprava priprema godišnji izvještaj o obavljanju poslova u oblasti regulisanja tržišta željezničkih usluga u prethodnoj godini i dostavlja ga Vladi najkasnije do kraja juna tekuće godine. Izveštaj se objavljuje na internet stranici Uprave.

Nadležnost Uprave u oblasti licenciranja željezničkih prevoznika

Član 118

Uprava sprovodi postupak licenciranja željezničkih prevoznika iz čl. 82-86. ovog zakona.

Nadležnost Uprave u oblasti prava putnika

Član 119

Uprava prima i razmatra pritužbe putnika koji smatraju da im je uskraćeno pravo utvrđeno ovim zakonom i daje mišljenja i preporuke u konkretnim slučajevima.

U postupku po pritužbi iz stava 1. ovog člana ili po službenoj dužnosti, Uprava može rješenjem utvrditi mjere za otklanjanje utvrđene povrede u skladu sa ovim zakonom i rok za sprovođenje utvrđenih mjera.

Nadležnost Uprave u oblasti bezbjednosti u željezničkom saobraćaju i interoperabilnosti željezničkog sistema

Član 120

Uprava obavlja sljedeće poslove:

1) izdavanje, produženje važenja, izmjene i oduzimanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom i sertifikata o bezbjednosti za prevoz, kao i provjera da li se upravljачi infrastrukture i željeznički prevoznici pridržavaju uslova utvrđenih u njima;

2) praćenje, unaprijeđivanje, primjena i razvoj bezbjednosti i regulatornog okvira za bezbjednost, kao i sistema nacionalnih propisa o bezbjednosti, uključujući i izradu nacrtu podzakonskih akata iz oblasti bezbjednosti i interoperabilnosti željezničkog saobraćaja;

3) vođenje registara propisanih zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i zakonom kojim se uređuje interoperabilnost željezničkog sistema;

4) nadzor nad usaglašenošću činilaca interoperabilnosti sa osnovnim zahtjevima u skladu sa zakonom kojim se uređuje interoperabilnost željezničkog sistema;

5) izdavanje dozvola za korišćenje strukturnih podsistema, u skladu sa zakonom kojim se uređuje interoperabilnost željezničkog sistema;

6) izdavanje dozvola za korišćenje željezničkih vozila;

7) druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuje bezbjednost i interoperabilnost željezničkog sistema.

Uprava, kao organ nadležan za regulisanje bezbjednosti u željezničkom saobraćaju:

1) obavlja poslove iz svoje nadležnosti na otvoren, nediskriminatorski i transparentan način, omogućava svim strankama da iskažu svoj stav i navodi razloge za svoje odluke;

2) odmah odgovara na molbe i zahtjeve i traži dostavljanje dodatnih informacija bez odlaganja i donosi odluke u roku od četiri mjeseca od dostavljanja svih traženih informacija;

3) pri obavljanju poslova u svakom trenutku može da zatraži tehničku pomoć upravljača infrastrukture i željezničkih prevoznika ili drugih kvalifikovanih tela;

4) u procesu izrade nacionalnog regulatornog okvira, konsultuje se sa svim uključenim licima i zainteresovanim stranama, uključujući u to upravljače infrastrukture, željezničke prevoznike, proizvođače, pružaoce usluga održavanja, korisnike i predstavnike zaposlenih;

5) sprovodi nadzore i provjere potrebne za izvršenje svojih poslova i ima pravo da izvrši uvid u sve relevantne dokumente, kao i u objekte, instalacije i opremu upravljača infrastrukture, željezničkih prevoznika i drugih privrednih subjekata kojima Uprava izdaje isprave propisane zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju.

Ovlašćena lica Uprave koja obavljaju poslove iz stava 2. tačka 5) ovog člana dužna su da imaju službenu legitimaciju, čiji obrazac popisuje Ministarstvo.

Nadležnost Uprave u oblasti žičara za prevoz lica

Član 121

Uprava u oblasti žičara za prevoz lica obavlja sljedeće poslove:

1) priprema podzakonskih akata za oblast prevoza lica žičarama.

Računovodstvene informacije

Član 122

Računovodstvene informacije koje se na zahtjev dostavljaju Upravi su:

1. Odvajanje računa:

1) odvojeni bilansi uspjeha i bilansi stanja za aktivnosti pružanja usluga prevoza robe, putnika i aktivnosti upravljanja infrastrukturom;

2) detaljne informacije o pojedinačnim izvorima i korišćenju javnih sredstava i drugih vidova kompenzacija na transparentan i detaljan način, uključujući detaljan pregled novčanih tokova preduzeća kako bi se utvrdilo na koji način se koriste ova javna sredstva i drugi vidovi kompenzacija;

3) kategorije troškova i dobiti kako bi se omogućilo utvrđivanje da li se javlja unakrsno subvencionisanje između ovih različitih aktivnosti, u skladu sa zahtevima Uprave;

4) metodologija koja se koristi za raspodjelu troškova između različitih aktivnosti;

5) ako je regulisano preduzeće dio grupe, svi detalji o plaćanjima između preduzeća.

2. Praćenje cijena pristupa:

1) različite kategorije troškova, naročito takve da daju dovoljno informacija o marginalnim/direktnim troškovima različitih usluga ili grupa usluga kako bi se omogućio nadzor cijena pristupa;

2) dovoljno informacija kako bi se omogućilo praćenje pojedinačnih cijena koje se plaćaju za usluge (ili grupe usluga); ako to zahteva Uprava, ove informacije sadrže podatke o obimima pojedinačnih usluga, cijenama za pojedinačne usluge i ukupnim prihodima od pojedinačnih usluga koje plaćaju interni i eksterni korisnici;

3) troškovi i prihodi za pojedinačne usluge (ili grupe usluga) iskazani na način koji u svom zahtjevu odredi Uprava, kako bi se uočile moguće povrede konkurencije, o čemu Uprava obavještava tijelo nadležno za zaštitu konkurencije.

3. Pokazatelji o finansijskom učinku:

- 1) izjava o finansijskom učinku;
- 2) zbirna izjava o troškovima;
- 3) izjava o troškovima održavanja;
- 4) izjava o operativnim troškovima;
- 5) izjava o prihodima;
- 6) dodatne napomene kojima se proširuju i razjašnjavaju izjave, ako je potrebno.

Postupak kod Uprave

Član 123

Postupak kod Uprave pokreće se zahtjevom ili po službenoj dužnosti u skladu sa ovim zakonom.

Za Zahtjev iz stava 1. ovog člana plaća se taksa za zahtjev kojim se pokreće postupak kod organa u skladu sa propisom kojim se uređuju administrativne takse.

Uprava je ovlašćena da rješenjem naloži upravljaču infrastrukture, operatoru uslužnog objekta, željezničkim prevoznicima, podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture i trećim licima koja su u vezi sa željezničkim sektorom, da joj dostavi podatke koji su joj potrebni radi vršenja njenih nadležnosti utvrđenih ovim zakonom.

Tražene informacije se dostavljaju u razumnom roku koji svojim rješenjem određuje Uprava i koji ne prelazi 30 dana, osim ako, pod izuzetnim okolnostima, Uprava pristane i odobri vremenski ograničeno produženje koje ne prelazi dodatne dvije nedelje.

Ako Uprava u vršenju svojih nadležnosti u skladu sa ovim zakonom ustanovi postojanje diskriminacije ili mogućnost diskriminacije prema podnosiocima i potencijalnim podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture i željezničkim prevoznicima ili drugu povredu odredaba ovog zakona u okviru njene nadležnosti, rješenjem će utvrditi mjeru za otklanjanje utvrđene povrede u skladu sa ovim zakonom.

Kada se radi o postupku po Zahtjevu podnosioca zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji se odnosi na odluku upravljača infrastrukture kojom se odbija njegov zahtjev za dodjelu kapaciteta infrastrukture ili protiv utvrđenih uslova ponude kapaciteta infrastrukture, Uprava može rješenjem utvrditi ili da nema osnova za izmjenu odluke upravljača infrastrukture ili naložiti upravljaču infrastrukture da izmeni svoju odluku u skladu sa uputstvima Uprave.

Uprava sprovodi administrativno izvršenje rješenja Uprave u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak.

Uprava je ovlašćena da podnese inicijativu za pokretanje prekršajnog postupka Ministarstvu, odnosno inspektoratu za željeznički saobraćaj koji u okviru svoje nadležnosti sprovodi postupak.

Žalba na rješenje Uprave

Član 124

Protiv rješenja Uprave žalba nije dozvoljena, a protiv njega se može podneti tužba Upravnom sudu u roku od 30 dana od dana dostavljanja rešenja.

2. Finansiranje Uprave

Član 125

Sredstva za rad Uprave obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.

IX NADZOR

Član 126

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, podzakonskih akata donijetih na osnovu ovog zakona, kao i zakona, drugih propisa i opštih akata kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema vrši Ministarstvo.

Inspeksijski nadzor vrši Ministarstvo preko inspektora za željeznički saobraćaj (u daljem tekstu: Inspektor), u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor i drugim propisima.

Član 127

Inspektor ne može da izrađuje ili učestvuje u izradi tehničke dokumentacije i tehničkoj kontroli tehničke dokumentacije za objekte koji su predmet inspeksijskog nadzora i da vrši stručni nadzor nad izgradnjom, odnosno izvođenjem radova na objektima koji su predmet inspeksijskog nadzora.

Član 128

U vršenju inspeksijskog nadzora Inspektor ima pravo i dužnost da provjerava:

- 1) radove na izgradnji, rekonstrukciji i održavanju željezničke infrastrukture;
- 2) tehničku dokumentaciju za izgradnju, rekonstrukciju i održavanje željezničke infrastrukture;
- 3) ispunjenost uslova propisanih za lica koja vrše poslove projektovanja, unutrašnje i tehničke kontrole tehničke dokumentacije, rukovođenja izvođenjem radova i vršenja stručnog nadzora;
- 4) stanje željezničke infrastrukture, pravilno održavanje željezničke infrastrukture, stanje i održavanje željezničkih voznih sredstava po propisanim saobraćajno-tehničkim uslovima i propisima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju, u cilju obezbjeđenja željezničke infrastrukture i željezničkih voznih sredstava za bezbjedno i nesmetano odvijanje željezničkog saobraćaja, kao i da li se o željezničkim vozilima vodi propisana evidencija;
- 5) regulisanje i upravljanje saobraćajem po propisanim saobraćajno-tehničkim uslovima i propisima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema, u cilju bezbjednog i nesmetanog odvijanja željezničkog saobraćaja;
- 6) ispunjenost uslova za upravljanje željezničkom infrastrukturom;
- 7) ispunjenost uslova za prevoz putnika, lica i robe i saobraćaj radnih vozova u željezničkom saobraćaju;
- 8) obavljanje prevoza putnika, lica i robe u željezničkom saobraćaju na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom i propisima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema;
- 9) da li se pravilno i redovno izvršava utvrđeni i objavljeni red vožnje u željezničkom saobraćaju;
- 10) da li se željeznički saobraćaj vrši na način i pod uslovima utvrđenim zakonom, drugim propisima i opštim aktima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema i da li se sprovede mjere koje se odnose na bezbjednost u željezničkom saobraćaju;
- 11) da li je željeznički prevoznik, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik organizovao unutrašnji nadzor nad bezbjednim odvijanjem željezničkog saobraćaja i da li se ta kontrola redovno i efikasno vrši, kao i da li ostvaruje efikasnu zaštitu ljudi, imovine i životne sredine u oblasti željezničkog saobraćaja na propisan način u skladu sa zakonom, drugim propisima i

opštim aktima kojima se uređuje bezbjednost u železničkom saobraćaju i interoperabilnost železničkog sistema;

12) da li se u saobraćaju na železničkoj infrastrukturi pravilno primenjuju propisi o posjedanju vozova i vučnih vozila železničkim radnicima i da li ti radnici ispunjavaju uslove u pogledu stručne spreme i obučenosti i zdravstvene sposobnosti za obavljanje poslova i zadataka, kao i da li se pravilno primenjuju propisi o ukupnom radnom vremenu, ukupnom trajanju smjene i upravljanja vučnim vozilom voza, odmorima i o rasporedu u smjenama voznog i staničnog osoblja, kao i osoblja u drugim službenim mjestima;

13) da li se pravilno sprovode propisane mjere za obezbjeđenje saobraćaja na putnim prelazima i na mjestima ukrštanja železničkih pruga;

14) da li se pravilno sprovodi propisani unutrašnji red u železničkom saobraćaju;

15) sprovođenje propisanih mjera tehničke i fizičke zaštite železničke infrastrukture koje su od posebnog značaja za bezbjedno odvijanje i funkcionisanje železničkog saobraćaja i mjera zaštite od odronjavanja, bujica i drugih elementarnih nepogoda, kao i mjera za obezbjeđenje železničkog saobraćaja u zimskom periodu;

16) da li se primenjuju propisi kojima se uređuju pružni, infrastrukturni i zaštitni pružni pojas;

Pored prava i dužnosti iz stava 1. ovog člana, u vršenju inspekcijskog nadzora Inspektor ima pravo i dužnost da izvrši provjeru da li se pravilno sprovode mjere bezbjednosti propisane zakonima kojima se uređuje bezbjednost u železničkom saobraćaju i interoperabilnost železničkog sistema i preduzme druge mjere i radnje iz svoje nadležnosti.

Član 129

U vršenju inspekcijskog nadzora Inspektor je ovlašćen da:

1) zabrani, odnosno obustavi izvršenje radova koji se izvode protivno zakonu i drugim propisima, tehničkim normativima i standardima prilikom izvođenja radova i upotrebe materijala pri izgradnji, rekonstrukciji i održavanju železničke infrastrukture, protivno uslovima bezbjednog odvijanja železničkog saobraćaja na železničkoj infrastrukturi ili protivno propisanim mjerama za zaštitu železničke infrastrukture, kao i pri održavanju železničkih voznih sredstava;

2) naredi privremeno isključenje iz saobraćaja železničkih voznih sredstava i železničke infrastrukture koji ne odgovaraju propisanim tehničkim i drugim uslovima, ako postoji opasnost da bi se njihovom upotrebom, odnosno daljim korišćenjem u saobraćaju ugrozila bezbjednost u železničkom saobraćaju;

3) naredi otklanjanje nedostataka na železničkoj infrastrukturi i železničkim voznim sredstvima kojima se ugrožava ili može biti ugrožena bezbjednost u železničkom saobraćaju, i odredi način i mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka;

4) naredi rušenje i uklanjanje zgrada, postrojenja, uređaja, drugih objekata i materijala izgrađenih, odnosno postavljenih u pružnom pojasu protivno odredbama ovog zakona i drugih propisa;

5) naredi privremenu zabranu železničkog saobraćaja na novoizgrađenoj ili rekonstruisanoj železničkoj infrastrukturi, kao i privremenu zabranu upotrebe novoizgrađenog ili rekonstruisanog vozila, ako prethodno nije izvršen tehnički pregled i donijeto rješenje kojim se dozvoljava njihova upotreba;

6) naredi da se u upravljanju i regulisanju železničkog saobraćaja otklone nepravilnosti kojima se ugrožava ili može biti ugroženo bezbjedno odvijanje železničkog saobraćaja i po potrebi odredi način i mjere za otklanjanje nepravilnosti u upravljanju i regulisanju železničkog saobraćaja;

7) naredi da se privremeno obustave radovi koji se izvode na železničkom području ili u neposrednoj blizini železničke infrastrukture, ako postoji opasnost da se tim radovima ugrozi bezbjedno odvijanje železničkog saobraćaja;

8) naredi obustavu radova koji se obavljaju na željezničkom području ili u pružnom pojasu ili u zaštitnom pružnom pojasu, ako se oni izvode bez građevinske dozvole i o tome odmah obavijesti nadležni organ za izdavanje građevinske dozvole;

9) zabrani upravljanje željezničkom infrastrukturom ako nijesu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom;

10) zabrani korišćenje željezničke infrastrukture ako nijesu ispunjeni uslovi za prevoz putnika, lica i robe u željezničkom saobraćaju;

11) naredi rušenje željezničke infrastrukture ili njenog dijela, za koje nije izdato odobrenje za izgradnju, odnosno rekonstrukciju;

12) naredi izgradnju kolovoznog zastora na zemljanom putu koji se ukršta sa željezničkom infrastrukturom u istom nivou, u zoni putnog prelaza;

13) naredi otklanjanje nedostataka koji se odnose na održavanje željezničke infrastrukture, odnosno željezničkih vozničkih sredstava i organizovanje i regulisanje željezničkog saobraćaja, i odredi način i mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka;

14) zabrani prevoz putnika, lica i robe koji se obavlja protivno odredbama ovog zakona;

15) zabrani izvršenje naređenja koja su protivna odredbama zakona, drugih propisa i opštih akata kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema;

16) zabrani obavljanje poslova i zadataka voznom, odnosno staničnom osoblju, koje ne ispunjava propisane uslove u pogledu stručne spreme i obučenosti ili psihičke i fizičke sposobnosti za vršenje svojih poslova i zadataka, odnosno licu koje nema propisanu dozvolu za upravljanje vučnim vozilom, odnosno za regulisanje željezničkog saobraćaja na željezničkoj infrastrukturi;

17) zabrani voznom, odnosno staničnom osoblju obavljanje poslova i zadataka, ako ustanovi da postoji opasnost da će daljim vršenjem i regulisanjem željezničkog saobraćaja ugroziti bezbjednost u željezničkom saobraćaju (zamor, alkohol, rad duži od propisanog i sl.);

18) privremeno udalji ili zahtjeva udaljenje željezničkog radnika ili odgovornog lica sa poslova i zadataka, ako ustanovi da su ugrozili bezbjednost u željezničkom saobraćaju, odnosno

19) privremeno udalji željezničkog radnika u slučajevima propisanim zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i interoperabilnost željezničkog sistema.

O utvrđenim nepravilnostima i naloženim mjerama Inspektor izvještava upravu i može predložiti oduzimanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom, odnosno industrijskom željeznicom, licence za prevoz i sertifikata o bezbjednosti za prevoz.

Član 130

Inspektor, u vršenju inspekcijskog nadzora nosi službeno odijelo i službenu legitimaciju. Izgled i korišćenje službenog odijela Inspektora propisuje Ministarstvo.

Član 131

Privredno društvo, drugo pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice nad kojim se vrši inspekcijski nadzor, dužan je da Inspektoru omogući neometano vršenje inspekcijskog nadzora i da bez odlaganja omogući uvid u zahtjevanu dokumentaciju i podatke, kao i nesmetan pristup objektima, sredstvima ili osoblju.

Lica iz stava 1. ovog člana dužna su da izvrše naložene inspekcijske mere.

Član 132

Ako je Inspektor, prilikom vršenja inspekcijskog nadzora, izdao usmeno naređenje ili izrekao usmenu zabranu, rješenje o tom naređenju ili zabrani dostaviće u roku od tri dana od dana izdavanja usmenog naređenja, odnosno izricanja usmene zabrane, upravljaču infrastrukture, željezničkom prevozniku, privrednom društvu, drugom pravnom licu ili preduzetniku i fizičkom licu na koje se to rješenje odnosi.

Član 133

Nadzirani subjekt u oblasti željezničkog saobraćaja dužan je da dostavlja Inspektoru izvještaje o izvršenom unutrašnjem nadzoru željezničkog saobraćaja, a naročito: o stanju željezničkih pruga i željezničkih vozila; o svakoj ozbiljnoj nesreći; o radovima koji se izvode na pruzi ili u blizini željezničkih pruga, postrojenja ili objekata na pruzi i o drugim podacima i preduzetim mjerama koji su od značaja za bezbjednost u željezničkom saobraćaju.

Član 134

Protiv rješenja inspektora može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana dostave pisanog rješenja.

Žalba odlaže izvršenje rješenja.

Izuzetno od odredaba stava 2. ovog člana, žalba ne odlaže izvršenje rješenja kada je neophodno preduzimanje hitnih mjera radi sprječavanja ili otklanjanja opasnosti po život ili zdravlje ljudi, imovinu, prava i interese zaposlenih i radno angažovanih lica, privredu, životnu sredinu, biljni ili životinjski svijet, javne prihode, nesmetan rad organa i organizacija, komunalni red ili bezbjednost, što se posebno obrazlaže u rješenju.

X KAZNENE ODREDBE

Član 135

Novčanom kaznom od 5000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) račune dobiti i gubitka i bilanse stanja koji se odnose na poslovanje u vezi sa obavljanjem usluga željezničkog prevoza i oni koji se odnose na poslovanje u vezi s upravljanjem željezničkom infrastrukturom ne vode posebno ili ne učine javno dostupnim (član 4 stav 2);
- 2) kompanje (društva) koje istovremeno obavljaju obe usluge, računi dobiti i gubitka i bilansi stanja koji se odnose na poslovanje u vezi sa obavljanjem usluga željezničkog prijevoza robe, s jedne strane, i oni koji se odnose na poslovanje vezano za pružanje usluga željezničkog prevoza putnika, sa druge strane, ne vode posebno i javno da su dostupni (član 4 stav 3);
- 3) se bilansi uspjeha i bilansi stanja, ne vode i objavljuju odvojeno, sa jedne strane, za djelatnost željezničkih prevoznika i sa druge strane, za djelatnost upravljanja željezničkom infrastrukturom (član 5 stav 4);
- 4) javna sredstva prenosi sa jedne na drugu djelatnost, koja su isplaćena za poslove koji se odnose na pružanje usluga željezničkog teretnog prevoza, i, sa druge, za djelatnosti koje se odnose na pružanje usluga prevoza putnika (član 5 stav 6);
- 5) nema sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom, koji izdaje Organ uprave nadležan za željeznički saobraćaj (član 8 stav 9);
- 6) upravljač infrastrukture ne obezbijedi bezbjedno i nesmetano organizovanje, regulisanje i upravljanje željezničkim saobraćajem, nesmetan pristup i korišćenje javne željezničke infrastrukture i pristup uslužnim objektima koji su mu povjereni na upravljanje i uslugama koje on pruža u tim objektima svim zainteresovanim podnosiocima zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture, pod ravnopravnim, nediskriminatorским i transparentnim uslovima, kao i trajno, neprekidno i kvalitetno održavanje i zaštitu željezničke infrastrukture (član 12 stav 1);

- 7) se upravljač infrastrukture, pri obavljanju djelatnosti, ne se stara o zaštiti životne sredine i energetske efikasnosti u skladu sa zakonom i drugim propisima (član 12 stav 2);
- 8) operatori uslužnih objekata na nediskriminatorski način ne pružaju svim željezničkim prevoznicima pristup uslužnim objektima, uključujući i pristup kolosjecima i uslugama koje se pružaju u tim objektima, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje plovidba i luke (član 15 stav 2);
- 9) operator uslužnog objekta nije nezavisan od željezničkog prevoznika u pogledu organizacije i odlučivanja, ukoliko je pod neposrednom ili posrednom kontrolom željezničkog prevoznika koji je aktivan na tržištu usluga željezničkog prevoza za koje se koristi objekat (član 15 stav 2);
- 10) operator uslužnog objekta i privredni subjekat u čijem je sastavu ne vode odvojene račune, uključujući odvojene bilanse stanja i bilanse uspeha (član 15 stav 3);
- 11) upravljač infrastrukture, željezničkim prevoznicima, na njihov zahtjev, ne omogući pristup, uslužnim objektima, uključujući pristupne kolosjeke, kao i korišćenje osnovnih usluga koje se pružaju u ovim objektima, pod uslovima koji su nediskriminatorski i transparentni (član 17 stav 1);
- 12) željeznički prevoznik kome je dodijeljen kapacitet infrastrukture ili željeznički prevoznik koji ima zaključen ugovor sa podnosiocem zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture koji nije željeznički prevoznik, ne zaključe ugovor sa upravljačem infrastrukture o uređivanju međusobnih prava i obaveza u vezi sa korišćenjem dodijeljenog kapaciteta infrastrukture i ugovorenim uslugama koje pruža upravljač infrastrukture (član 21 stav 1);
- 13) upravljač infrastrukture ugovor o uslovima i načinu finansiranja upravljanja javnom željezničkom infrastrukturom ne objavi u roku od 30 dana od dana zaključivanja na internet stranicama ugovornih strana (član 23 stav 6);
- 14) Upravljač infrastrukture prije otpočinjanja radova, a najmanje 120 dana ranije, ne objavi početak radova na izgradnji, rekonstrukciji i obnovi javne željezničke infrastrukture u dnevnim listovima ili na drugi uobičajeni način (član 51 stav 1);
- 15) se upravljač željezničke infrastrukture ne stara o održavanju dijela putnog prelaza, kao i o osiguranju bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu, s tim da se kolovoz na putnom prelazu mora održavati tako da se preko njega može vršiti bezbjedan i nesmetan drumski saobraćaj (član 51 stav 1);
- 16) željeznički prevoznik za sopstvene potrebe obavlja prevoz na javnoj željezničkoj infrastrukturi bez licence za prevoz za sopstvene potrebe (član 80 stav 2);
- 17) Upravljač infrastrukture može saobraćati na javnoj željezničkoj infrastrukturi za potrebe obavljanja njegove djelatnosti bez odobrenja koje izdaje Organ uprave i ne ispunjava uslove propisane zakonom kojim se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju, a koji se odnose na prevoz za sopstvene potrebe (član 80 stav 3);
- 18) privredno društvo ili drugo pravno lice čija je registrovana pretežna djelatnost pružanje usluga željezničkog prevoza robe i/ili putnika, kao i privrednom društvu ili drugom pravnom licu koje obavlja ili će obavljati željeznički prevoz za sopstvene potrebe, obavlja prevoz robe ili putnika bez licence (član 80 stav 3);
- 19) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 2500 eura do 5.000 eura.
- 20) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 2500 eura do 5.000 eura.

Član 136

Novčanom kaznom od 3.000 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) Upravljač infrastrukture, posle konsultacija sa zainteresovanim stranama, ne izradi i ne objavi Izjavu o mreži (član 17 stav 1);
- 2) Upravljač infrastrukture ne vrši izmjene i dopune Izjave o mreži ako dođe do bilo koje promjene podataka koje ona sadrži (član 17 stav 1);
- 3) Upravljač infrastrukture Izjavu o mreži se objavi u roku kraćem od četiri mjeseca prije posljednjeg dana za podnošenje zahtjeva za dodjelu kapaciteta infrastrukture (član 17 stav 2);
- 4) Upravljač infrastrukture ne utvrdi specifična pravila za obračun cijena pristupa i cijena usluga (član 22 stav 3);
- 5) Upravljač infrastrukture visinu cijena pristupa i cijena pristupa uslužnim objektima ne dostavi Organu uprave na mišljenje (član 22 stav 5);
- 6) Organ uprave ne da mišljenje na visine cijena pristupa i cijena pristupa uslužnim objektima u roku od dva mjeseca od dana prijema zahtjeva upravljača infrastrukture za davanje mišljenja (član 22 stav 5);
- 7) Upravljač infrastrukture je ne objavi izmjenu Izjave o mreži u pogledu cijena najkasnije šest mjeseci prije početka primjene izmjena Izjave o mreži (član 22 stav 8);
- 8) Upravljač infrastrukture dužan je da uspostavlja i održava registar svojih sredstava i sredstava za čije upravljanje je odgovoran, koji će se koristiti za ocjenu potrebnog finansiranja za njihovu popravku ili zamjenu (član 23 stav 8);
- 9) Upravljač infrastrukture i operator uslužnog objekta ne dostave Organu uprave sve neophodne informacije o utvrđenim cijenama kako bi se omogućilo vršenje nadležnosti Organa uprave (član 25 stav 3);
- 10) upravljač infrastrukture ne izradi godišnji Program izgradnje, rekonstrukcije i održavanja željezničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja željezničkog saobraćaja sa projekcijom za naredne četiri godine (član 50 stav 3);
- 11) Upravljač infrastrukture dva puta godišnje ne podnose Ministarstvu izvještaj o realizaciji godišnjeg programa izgradnje, rekonstrukcije i održavanja željezničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja željezničkog saobraćaja (član 50 stav 6);
- 12) Upravljač infrastrukture ne inicira postupak upisa u javne knjige, katastar nepokretnosti i katastar vodova, sve promjene na zemljištu i objektima javne željezničke infrastrukture, pred nadležnim organom (član 53 stav 3);
- 13) se javna željeznička infrastruktura ne održava u stanju koje obezbjeđuje bezbjedan i nesmetan željeznički saobraćaj, kao i kvalitetan i uredan prevoz, a u skladu sa propisima kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju i tehničkim propisima i standardima (član 57 stav 1);
- 14) U infrastrukturnom pojasu odlaže otpad, smeće kao i izlivanje otpadnih voda (član 57 stav 1);
- 15) Željeznički prevoznik ne otpočinje vršenje prevoza robe i/ili putnika, odnosno prevoza za sopstvene potrebe, u periodu do šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje licence (član 82 stav 13);
- 16) Privredno društvo ili drugo pravno lice bez odobrenja za saobraćaj radnih vozova obavlja prevoz (član 92 stav 1);
- 17) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 2500 eura do 5.000 eura.

18) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 2500 eura do 5.000 eura.

Član 137

Novčanom kaznom od od 500 eura do 5.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:

- 1) vrši radnje kojima se ugrožava željeznički saobraćaj, a naročito: svako oštećivanje, uništavanje, uklanjanje ili oduzimanje elemenata ili djelova elemenata željezničke infrastrukture iz člana 4. stav 1. tač. 2)-9) ovog zakona, bez obzira na količinu i vrijednost oštećenih, uništenih uklonjenih ili oduzetih elemenata infrastrukture; nanošenje štete željezničkim voznim sredstvima; neovlašćeno otvaranje vrata i otvora na teretnim kolima i tovarnim jedinicama u toku prevoza; uklanjanje sredstava koja obezbjeđuju tovarne jedinice koje se prevoze željeznicom od samopokretanja; bacanje ili stavljanje bilo kakvog predmeta na željezničku prugu; bacanje bilo kakvog predmeta na željeznička vozna sredstva ili vozila koja se prevoze vozom (član 74 stav 1);
- 2) u infrastrukturnom pojasu odlaže otpad, smeće kao i izlivanje otpadnih voda (član 57 stav 1);

XI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 138

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su doneseni na osnovu Zakona o željeznici („Službeni list CG”, broj 27/13 i 43/13), ako nijesu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Usklađivanje unutrašnje organizacije i akata

Član 139

Organ uprave i Ministarstvo dužni su da svoju unutrašnju organizaciju usklade sa odredbama ovog zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Privredna društva i drugi privredni subjekti na koje se odnosi ovaj zakon, dužni su da poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Postupci koji su pokrenuti prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odredbe ovog zakona kojima se uređuju cijene pristupa i cijene pristupa kolosjecima koji povezuju sa uslužnim objektima primjenjivaće se od početka važenja Reda vožnje za 2022/2023. godinu.

Upravljač infrastrukture će uskladiti Izjavu o mreži sa ovim zakonom za period važenja prvog reda vožnje koji se utvrđuje poslije stupanja na snagu ovog zakona.

Važenje licenci

Član 140

Licence za upravljanje infrastrukturom i licence za prevoz izdate do stupanja na snagu ovog zakona važe do isteka roka na koji su izdate.

Prestanak važenja propisa

Član 141

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje da važi Zakon o željeznici („Službeni list CG”, broj 27/13) i ispravka Zakona o željeznici (“Službeni list CG”, broj 43/13).

Stupanje na snagu zakona

Član 142

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.